

เอกสารประกอบการสัมมนา

เรื่อง บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ

จัดโดย

กองหลักนิติบัญญัติ และสถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำนำ

โดยที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีโครงการสัมมนาฝึกอบรม และรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ของนักกฎหมายกฤษฎีกา โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วยนักกฎหมายกฤษฎีกา สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ปฏิบัติงานของรัฐสภา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสัมมนาในครั้งนี้ เป็นการสัมมนาครั้งที่ ๕ หัวข้อ “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ”

บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการเป็นบทบัญญัติหนึ่งของกฎหมายที่มีความสำคัญ ไม่น้อยไปกว่าบทบัญญัติอื่น ๆ ของกฎหมาย โดยมีบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการ ในหลายเรื่อง เช่น องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุม หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ การแต่งตั้งที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ การกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการในกฎหมายยังมีแนวทางการเขียนที่แตกต่างกัน หลายแนวทาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับ คณะกรรมการ เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการให้มีความเหมาะสมและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การสัมมนาครั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น จากผู้เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมาย เพื่อนำความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และจัดทำแบบการร่างกฎหมายระดับพระราชบัญญัติในส่วนของบทบัญญัติ เกี่ยวกับคณะกรรมการให้เป็นมาตรฐานกลาง และเป็นหลักเกณฑ์ในการบัญญัติกฎหมายของประเทศ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานด้านร่างกฎหมาย เพื่อให้ ร่างพระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กองหลักนิติบัญญัติได้จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนานี้ขึ้นโดยได้รวบรวมข้อมูล แนวทางการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการของพระราชบัญญัติในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ตลอดจนได้วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ เพื่อเป็นข้อมูล เบื้องต้นให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาใช้ประกอบการระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในงานการร่างกฎหมาย โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นไปรวบรวมเพื่อใช้ในการปรับปรุงคู่มือแบบการร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติต่อไป

กองหลักนิติบัญญัติ

สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บททั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการ.....	๑
๑. แนวความคิดเกี่ยวกับระบบคณะกรรมการ.....	๑
๒. ความหมายและวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ.....	๒
๓. ประเภทของคณะกรรมการ.....	๓
๔. ข้อดีของระบบคณะกรรมการ.....	๕
๕. ข้อเสียของระบบคณะกรรมการ.....	๕
๖. องค์ประกอบของคณะกรรมการ.....	๗
๗. ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบคณะกรรมการ.....	๗
๘. การใช้ระบบคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐.....	๑๐
ส่วนที่ ๒ แบบเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน.....	๑๓
๑. แบบเกี่ยวกับคณะกรรมการ.....	๑๓
๑.๑ องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ.....	๑๔
๑.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ.....	๒๒
๑.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น.....	๒๙
๑.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ.....	๓๒
๑.๕ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ.....	๓๔
๑.๖ การประชุม.....	๓๗
๑.๗ การมีส่วนได้เสียของกรรมการ.....	๓๙
๑.๘ การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ.....	๔๐
๑.๙ ประโยชน์ตอบแทนของกรรมการ.....	๔๑
๑.๑๐ การกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา.....	๔๑
๑.๑๑ คณะกรรมการระดับจังหวัด.....	๔๒
๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการ.....	๔๖
๓. บทสรุปเกี่ยวกับแบบการร่างกฎหมายในระบบคณะกรรมการ.....	๔๘
ส่วนที่ ๓ ประเด็นปัญหาแบบกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ.....	๕๗
๑. แบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตรา.....	๕๗
ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมาย.....	
๒. แบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตรา.....	๖๔
ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายซึ่งมีชื่อย่อกำกับ.....	
๓. รูปแบบการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ.....	๗๐
๔. รูปแบบและตำแหน่งของบทบัญญัติในการกำหนด หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ.....	๗๙
๕. รูปแบบและตำแหน่งของบทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงาน ทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการ.....	๘๘

ภาคผนวก

๑. มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. รายชื่อกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการ

ส่วนที่ ๑ บททั่วไปเกี่ยวกับคณะกรรมการ

๑. แนวความคิดเกี่ยวกับระบบคณะกรรมการ

หากย้อนไปศึกษาในอดีตที่ผ่านมาจะพบว่าการจัดองค์กรทางปกครองของประเทศไทย จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวง ทบวง กรม และอยู่ในการควบคุมดูแลโดยตรงของรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี โดยมีมอบให้เป็นความรับผิดชอบของบุคคลคนเดียว (Individual responsibility) เช่น รัชกาลที่ ๕ มอบอำนาจให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ถือพระแสงดาบอาญาสิทธิ์ (ดาบตราพระอาทิตย์ และตราพระจันทร์ (ตราสุริยะมณฑลและจันทร์มณฑล)) มีอำนาจตัดสินและสำเร็จโทษคนได้โดยไม่ต้องนำความกราบบังคมทูล ผู้รับผิดชอบคนเดียวดังกล่าวจึงมีอำนาจในการตัดสินใจและรับผิดชอบผลของการตัดสินใจนั้นในลักษณะของการเป็น “เจ้าภาพ” ซึ่งมีข้อดีคือ ทำให้เกิดความสะดวกในการเร่งรัดติดตาม ตลอดจนประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน และช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งยังเป็น การประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานด้วย

อย่างไรก็ตาม การจัดองค์กรทางปกครองโดยมอบให้เป็นความรับผิดชอบของบุคคลคนเดียวเป็นการเสี่ยงต่อการใช้ดุลพินิจโดยไม่รอบคอบ และเสี่ยงต่อการใช้หน้าที่และอำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน เนื่องจากไม่มีการคานอำนาจในการใช้ดุลพินิจ ประกอบกับงานบางอย่างจำเป็นต้องได้รับข้อมูลหรือความรู้หลายด้าน ต้องการให้เกิดการประสานงาน หรือความเป็นเอกภาพของหน่วยงาน หลายหน่วยงาน รวมทั้งไม่มีตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จึงเริ่มมีการใช้การบริหารงานโดยระบบ คณะกรรมการขึ้น ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เริ่มมีกรรมการกรมการเมือง ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเจ้าเมือง และพัฒนาเป็นกิจจะลักษณะ เรียกว่า “คอมมิตตี” ให้มีคอมมิตตีจัดการเรื่องต่าง ๆ เพื่อระดมสรรพความรู้เข้าด้วยกัน ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้ใช้คำว่า “กรรมสัมปาทิก” แปลว่า ผู้รับผิดชอบร่วมกัน เช่น สภาอุณาโลมแดง เนติบัณฑิตยสภา จะมีคณะกรรมการสัมปาทิกทำหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ และต่อมาจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “คณะกรรมการ”

การมอบความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการดำเนินการหรือการตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญ ๆ ให้แก่ “คณะกรรมการ” ซึ่งเป็นองค์กรกลุ่ม (Collective body) แทนที่จะมอบให้เป็นหน้าที่ของบุคคลคนเดียว และลดระดับความรับผิดชอบของบุคคลผู้ได้รับมอบหมายเหลือเพียง การดำเนินการตามมติของคณะกรรมการเท่านั้น โดยรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคณะกรรมการค่อนข้างจะเป็นที่นิยมในประเทศกลุ่มแองโกลแซกซอนเพื่อป้องกันการผูกขาดอำนาจ

นางสาวราณี อินทร นายสักรพล ภูมิรินทร์ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ นางสาวจุฑามาศ ตั้งวงศ์ และนายพิวัฒน์ สามวัง นักกฎหมายกฤษฎีกาปฏิบัติการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ไว้ในมือของบุคคลเดียว^๑ ในปัจจุบันประเทศไทยนำระบบคณะกรรมการมาใช้อย่างแพร่หลาย ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑ พบว่ามีคณะกรรมการประมาณ ๘๔๑ ชุด อยู่ในกฎหมายประมาณ ๓๘๖ ฉบับ โดยมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกันไป เป็นต้นว่า กรรมการชุดใดมีองค์ประกอบเป็นจำนวนมากเกิน ๔๐ คนขึ้นไป จะเปลี่ยนไปใช้คำว่า “สภา” เช่น ในการร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ต้องการให้บุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้ร่างจึงเสนอให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ร่าง โดยเรียกว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลแบบรัฐบาลผสม ระบบคณะกรรมการจึงถูกนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหลาย ๆ เรื่องรวมทั้งการยกร่างกฎหมาย

อย่างไรก็ดี หลังจากที่มีการเริ่มใช้ระบบคณะกรรมการเป็นต้นมา ในการร่างกฎหมายหลายฉบับก็ได้กำหนดให้มีการใช้ระบบคณะกรรมการในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น จนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในมาตรา ๗๗ ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้คณะกรรมการว่าจะต้องใช้ในกรณีที่ “จำเป็น” เท่านั้น ทำให้ต้องมีการพิจารณาในส่วนของรูปแบบและสาระของระบบคณะกรรมการในการร่างกฎหมาย

๒. ความหมายและวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ

๒.๑ ความหมายของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคลที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ดำเนินการด้านบริหารหรือกระทำการบางอย่างโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง มีความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างกรรมการด้วยกัน รวมทั้งต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยสมาชิกในคณะกรรมการมักจะถูกกำหนดให้การทำงานในรูปคณะกรรมการเป็นพิเศษจากการทำงานตามปกติ ซึ่งในทางการบริหารนั้นเราถือว่า คณะกรรมการเป็นการกระทำของกลุ่ม และถือว่าคณะกรรมการเป็นกลุ่มก่อให้เกิดการรวมพลัง (synergy) ผลรวมของงานที่เกิดขึ้นจากการทำงานเป็นกลุ่มย่อมมีมากกว่าผลรวมของงานที่เกิดจากต่างคนต่างทำ ในทางทฤษฎีคณะกรรมการเป็นกลุ่มบุคคลที่เกิดจากการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีหน้าที่และอำนาจหรือภาระที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจน อาจได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการถาวร (standing committee) หรือคณะกรรมการเฉพาะกิจ (temporary committee) ก็ได้^๒

คณะกรรมการอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น Board, Commission, Task Force หรือ Team Work

๒.๒ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งคณะกรรมการ

การกำหนดให้มีคณะกรรมการ อาจเป็นไปด้วยความมุ่งหมายหลายประการ เช่น

- ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการบริหารจัดการ
- ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการตัดสินใจ

^๑ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์, คณะกรรมการ: การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม ๒ เมษายน ๒๕๖๖, หน้า ๖๓

^๒ สำนักหลักนิติบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการ, กันยายน ๒๕๕๔, หน้า ๒ - ๑๐

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- ให้คณะกรรมการทำหน้าที่แต่เฉพาะศึกษารายละเอียดโดยไม่มีอำนาจที่จะตัดสินใจ
- ให้คณะกรรมการให้คำแนะนำแก่ผู้จัดการหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้จัดการหรือผู้บังคับบัญชาจะตัดสินใจตามที่เสนอหรือไม่ก็ได้
- ให้คณะกรรมการรับข้อมูลข่าวสารโดยไม่มีอำนาจที่จะให้คำแนะนำหรือตัดสินใจในทางธุรกิจหรือการปฏิบัติราชการ

๓. ประเภทของคณะกรรมการ แบ่งเป็น ๒ นัย ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดองค์กรและการบริหาร อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท^๓ คือ

๓.๑.๑ คณะกรรมการนโยบาย

คณะกรรมการนโยบายเป็นคณะกรรมการที่อยู่ในระดับสูงที่สุดในองค์กร เนื่องจากเป็นผู้วางนโยบายหลักให้แก่องค์กรนั้น ๆ รับผิดชอบต่อปฏิบัติตามแนวนโยบายดังกล่าว ฉะนั้นคุณสมบัติของกรรมการจึงต้องอยู่ในระดับสูง เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถกว้างขวางในการกำหนดนโยบายในเรื่องนั้น ๆ และเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายที่กำหนดไว้ดังกล่าวไปปฏิบัติ ซึ่งมักกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูง เช่น รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ หรือผู้ที่มีประสบการณ์อื่นใดเป็นพิเศษ เป็นกรรมการ มิใช่บุคคลในระดับผู้แทนหน่วยงานเท่านั้น สำหรับคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายนั้นอาจแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระดับชาติและคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายในระดับองค์กรฝ่ายปกครอง

คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระดับชาติตามที่ปรากฏในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการมักมิใช่เป็นองค์กรตัดสินใจในเรื่องนโยบายโดยตรง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณา กำหนดนโยบายที่เหมาะสมเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อตัดสินใจ ทั้งนี้ เนื่องจากหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายของรัฐนั้นเป็นเรื่องของคณะรัฐมนตรี

๓.๑.๒ คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษามีระดับความสำคัญในองค์กรในระดับสูงอีกประการหนึ่ง คือ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือความเห็นใด ๆ ต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจในองค์กร ฉะนั้น คุณสมบัติที่สำคัญก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี เช่น นอกจากจะมีกรรมการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้วก็มักจะต้องมี “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” อีกจำนวนหนึ่งเพื่อร่วมให้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ

คณะกรรมการที่ปรึกษาในทางปกครองมี ๒ ระดับ คือ

ประเภทที่หนึ่ง เป็นทั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายปกครองด้วย คือ ในเรื่องสำคัญ ๆ ผู้ปฏิบัติการจะต้องขอความเห็นชอบหรือจะต้องปรึกษากับคณะกรรมการด้วย คณะกรรมการประเภทนี้มีจำนวนมากกระจายไปในหน่วยงานของรัฐด้านต่าง ๆ

^๓ สิริพันธ์ พลรบ, “คณะกรรมการในทางปกครองตามพระราชบัญญัติในประเทศไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๓๒), หน้า ๖๗ - ๖๙

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ประเภทที่สอง เป็นเพียงองค์กรที่ปรึกษาเท่านั้น ผู้ปฏิบัติการจะปรึกษาหรือไม่ก็แล้วแต่ดุลพินิจ

๓.๑.๓ คณะกรรมการบริหาร

นอกจากคณะกรรมการทั้ง ๒ ประเภทที่กล่าวมาข้างต้นที่จัดอยู่ในระดับสำคัญในหน่วยงานแล้ว ยังมีคณะกรรมการอีกประเภทหนึ่งได้แก่ คณะกรรมการบริหาร ซึ่งจัดว่าเป็นองค์กรในระดับสำคัญของหน่วยงานที่มีอำนาจตัดสินใจดำเนินการ คุณสมบัติของกรรมการจึงมีความสำคัญ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภายในองค์กรโดยตรง คณะกรรมการประเภทนี้พบน้อยมากในด้านการปกครอง แต่มักจะใช้ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเงินประเภทกองทุนต่าง ๆ องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพอิสระ และสภาการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องจากองค์กรจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้บริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น

๓.๑.๔ คณะกรรมการปฏิบัติ

คณะกรรมการประเภทนี้เป็นองค์กรในระดับล่างที่จะเป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ โดยหลักแล้ว คุณสมบัติของกรรมการจึงอาจไม่ต้องอยู่ในระดับสูง ดังเช่นคณะกรรมการนโยบายหรือคณะกรรมการที่ปรึกษา แต่หากคณะกรรมการเหล่านี้ทำหน้าที่ปะปนกับหน้าที่ในสามลักษณะข้างต้น คุณสมบัติของคณะกรรมการก็ต้องเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงเป็นพิเศษตามลักษณะหน้าที่ดังกล่าวด้วย

๓.๒ หลักกฎหมายปกครอง

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว ในคณะกรรมการแต่ละประเภท กฎหมายอาจกำหนดให้มีภาระหน้าที่หลายอย่างก็ได้ เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา มิได้หมายความว่าภาระหน้าที่เฉพาะการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแต่เพียงอย่างเดียว แต่คณะกรรมการที่ปรึกษาอาจมีภาระหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท และมีภาระหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะพร้อมกันด้วย ดังนั้น หากพิจารณาตามหลักกฎหมายปกครองแล้ว อาจแบ่งประเภทของ “คณะกรรมการ” ได้ ๒ ประเภท คือ

๓.๒.๑ คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในทางปกครองโดยทั่วไป ซึ่งอาจคำนึงได้ตามหลักการจัดองค์กรและการบริหารโดยทั่วไปดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานในทางปกครอง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับลักษณะว่าเป็นคณะกรรมการระดับใดขององค์กร

๓.๒.๒ คณะกรรมการที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท ซึ่งหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในทางปกครองนั้นเป็นหน้าที่ที่มีลักษณะพิเศษกว่าการดำเนินงานทางปกครองโดยทั่วไป เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่ประสานประโยชน์โดยส่วนรวมของรัฐและประโยชน์โดยส่วนตัวของเอกชน คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในทางปกครองอาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) คณะกรรมการประเภท Tribunal ซึ่งได้แก่คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเฉพาะเรื่อง โดยมีกระบวนการพิจารณาโดยแน่นอน คุณสมบัติที่สำคัญของกรรมการในคณะกรรมการประเภทนี้ คือ จะต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) ตามสาระของข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินั้น ๆ โดยเปิดโอกาสให้ฝ่ายปกครองแต่งตั้งกรรมการได้ตามความเหมาะสม ส่วนใหญ่มักเรียกชื่อเป็นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายต่าง ๆ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒) คณะกรรมการประเภทที่ทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในทางปกครองโดยทั่วไป ได้แก่ คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

๔. ข้อดีของระบบคณะกรรมการ

๔.๑ การคานอำนาจ เป็นการคานอำนาจในกรณี que voir que dire ที่เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ได้เสียสูง หรือจะมีผลกระทบต่อประชาชนซึ่งไม่ควรให้ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้นแต่เพียงผู้เดียว แต่ต้องการให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหลาย ๆ ฝ่าย เนื่องจากการตัดสินใจของคน ๆ เดียวมีแนวโน้มของการใช้อำนาจที่เป็นเผด็จการ

๔.๒ การระดมความรู้ความสามารถ เป็นการระดมความรู้ความสามารถในกรณี que voir que dire ที่เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างหลากหลาย มีลักษณะสหวิทยาการ (Inter - disciplinary) ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากบุคคลคนเดียว ทำให้ได้ทางเลือกในการตัดสินใจมากกว่า เพราะมีความหลากหลายของข้อมูล โดยเฉพาะคณะกรรมการที่มาจากหลากหลายอาชีพและความเชี่ยวชาญหลายสาขา และให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน (Collective responsibility)

๔.๓ การถ่ายทอดข่าวสาร เป็นการถ่ายทอดข่าวสาร เพื่อทุกฝ่ายที่มีกิจกรรมร่วมกันสามารถที่จะเรียนรู้ในขณะเดียวกันได้ ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งของการสื่อสารในองค์กรก็ได้

๔.๔ ความเป็นเอกภาพ เป็นการประสานงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและก่อให้เกิดความรวดเร็วในการทำงานในกรณีที่เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายจำเป็นต้องสร้างกลไกในการประสานงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและรวดเร็วในการทำงาน

๔.๕ การมีตัวแทนจากผู้มีส่วนได้เสีย ในกรณีต้องการให้ตัวแทนจากผู้มีส่วนได้เสียอยู่ในการพิจารณาปัญหา ทำให้การตัดสินใจจากกลุ่มมีความเป็นกลางมากขึ้นโดยผ่านทางตัวแทน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการเชื่อตามและยอมรับคำตัดสินที่มีขึ้นนั้น ทั้งนี้ การบริหารองค์กรสมัยใหม่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานเพื่อให้เกิดผลงานสูงสุด ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มที่เกี่ยวข้อง

๕. ข้อเสียของระบบคณะกรรมการ

๕.๑ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการจะต้องมีการเดินทางมาประชุม มีการอภิปรายที่ยาวนาน เพราะถ้าสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วก็คงไม่ต้องประชุม และบางครั้งต้องประชุมหลายครั้งกว่าจะได้ข้อยุติ ซึ่งใช้เวลายาวนานกว่าการตัดสินใจของบุคคลเพียงคนเดียว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่มีตำแหน่งระดับสูง ซึ่งกรรมการแต่ละคนต่างมีภารกิจมาก การนัดประชุมก็จะต้องมีความยากลำบาก ไม่ทันต่อการแก้ไขปัญหา

๕.๒ การส่งผู้แทนมาประชุมแต่ไม่สามารถตัดสินใจแทนได้ ในกรณีที่คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่มีตำแหน่งระดับสูง ซึ่งก็จะเป็นบุคคลที่มีภารกิจมากหรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นการเฉพาะในหลายคณะ อันจะส่งผลให้บุคคลดังกล่าวไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ ซึ่งก็จะแก้ปัญหาโดยการส่งผู้แทนมาประชุมแทนและบ่อยครั้งที่พบว่าผู้แทนที่มาประชุมแทนไม่สามารถตัดสินใจแทนได้

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๕.๓ การตัดสินใจที่อ่อนแอ ในบางกรณีอาจเป็นการตัดสินใจที่อ่อนแอ เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการจะมาจากบุคคลที่มีความหลากหลายฝ่ายที่มีความเป็นอิสระและมีความเท่าเทียมกัน ดังนั้น ในการตัดสินใจจึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะมีความเกรงใจกัน และทำให้เกิดการตัดสินใจอย่างประนีประนอมกันที่จุดต่ำสุดที่มีส่วนร่วมกันได้ (least common denominator) ซึ่งเป็นจุดที่ไม่เข้มแข็งเพียงพอเท่ากับการตัดสินใจของบุคคลคนเดียว จนทำให้เกิดการละเลยในการเสนอข้อเท็จจริงหรือเสนอแง่มุมอื่นในการตัดสินใจ

๕.๔ การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยและแข่งขันกันเอง ในบางกรณีอาจมีกรรมการบางคนที่เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในฐานะที่เป็นการตัดสินใจขององค์กรกลุ่ม ก็จะส่งผลให้คณะกรรมการที่มีฐานะเท่าเทียมกันเปลี่ยนแปลงไป จนกลายเป็นมีผู้นำและผู้ตามซึ่งผลของการประชุมก็จะไม่เป็นไปในทางที่ควรจะเป็น หรือในกรณีที่คณะกรรมการมีการแตกแยกเป็นกลุ่ม ๆ ก็จะทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างกลุ่มทำให้เกิดสถานการณ์แบบการเมืองซึ่งอาจทำให้เกิดการตัดสินใจหรือมีข้อเสนอที่ไม่เข้มแข็งยิ่งกว่าการประนีประนอมกันที่จุดต่ำสุดที่มีส่วนร่วมกันได้เสียอีก

๕.๕ การอภิปรายยาวนานและไม่สามารถตกลงกันได้ ในกรณีเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ในหลายด้าน มีลักษณะสหวิทยาการ ที่ต้องมีการพิจารณาอย่างทั่วถึง จะมีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องของขอบเขตและส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง ในที่สุดจะเกิดความยุ่งยากจนไม่สามารถจะตกลงกันได้ และมักเลื่อนการพิจารณาออกไปโดยไม่มีการปฏิบัติสิ่งใดเลย

๕.๖ ไม่รู้ลึกกว่าต้องรับผิดชอบ การทำงานในระบบคณะกรรมการ เป็นการการทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลที่มาจากหลายฝ่าย ส่งผลให้บุคคลดังกล่าวยากที่จะรู้ลึกว่าตนจะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับการที่ตนได้รับมอบอำนาจนั้นมาด้วยตนเองโดยตรง การกระจายความรับผิดชอบเป็นข้อเสียที่สำคัญของระบบคณะกรรมการ จะไม่มีผู้ใดรู้ลึกว่าเป็นการกระทำร่วมของกลุ่ม ความรับผิดชอบในผลงานจึงไม่ชัดเจนเหมือนการตัดสินใจโดยบุคคลคนเดียว

๕.๗ ไม่มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โดยที่ในปัจจุบันยังพบว่ายังไม่มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถตรวจสอบประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการว่ามีความสำเร็จตามที่มุ่งหมายไว้มากน้อยเพียงไร และมีความคุ้มค่าหรือไม่ รวมทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับ การตัดสินใจโดยบุคคลคนเดียวจะมีข้อแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่

๕.๘ การแต่งตั้งไม่ได้พิจารณาที่ความสามารถ การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะพบว่าเป็นการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่ง แม้จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยตัวบุคคลอยู่บ้างแต่ก็เป็นสัดส่วนที่น้อย ซึ่งอาจถือได้ว่าการแต่งตั้งบุคคลในคณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่ได้พิจารณาที่ความสามารถ แต่มักเป็นการแต่งตั้งโดยดูจากลักษณะงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเสียมากกว่า

๕.๙ ข้อเสนอทางทฤษฎีมากเกินไป บางกรณีพบว่ากรรมการที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีแนวคิดและข้อเสนอทางทฤษฎีมากเกินไป ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๖. องค์ประกอบของคณะกรรมการ จะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ๔ ส่วน ดังต่อไปนี้

๖.๑ ประธานกรรมการ ผู้ที่อาจกำหนดให้เป็นประธานกรรมการได้มี ๓ ประเภท คือ

๖.๑.๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี (หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย) หรือรัฐมนตรีเป็นประธาน

๖.๑.๒ ข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดกระทรวงเป็นประธาน (หากกฎหมายบางระดับเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีเหมาะสมที่จะเป็นประธานกรรมการก็กำหนดได้ เช่น พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการขุดดินและถมดิน" ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นประธานกรรมการ)

๖.๑.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่บุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เช่น มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้มีคณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยผู้เป็นประธานกรรมการได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงด้านการวิจัยซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

๖.๒ กรรมการโดยตำแหน่ง การที่กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการโดยตำแหน่งที่มาจากรัฐราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการประสานนโยบายของทางราชการเข้ากับการทำงานหรือการตัดสินใจของคณะกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งจึงทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารนโยบายของทางราชการด้วย

๖.๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (หรือในบางพระราชบัญญัติจะกำหนดให้มีกรรมการที่เป็นผู้แทนมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกเป็นกรรมการด้วย)

๖.๔ เลขานุการ โดยปกติแล้วเลขานุการมักจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย แต่ก็ไม่เสมอไป บางพระราชบัญญัติอาจกำหนดให้เป็นเพียงเลขานุการโดยไม่เป็นกรรมการด้วยก็มี

อย่างไรก็ตาม ไม่จำเป็นว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการจะต้องประกอบด้วย ๔ ส่วนข้างต้นเสมอไป

๗. ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบคณะกรรมการ

ความไม่ไว้วางใจในการบริหารราชการโดยบุคคลคนเดียวดังกล่าวนอกจากจะทำให้มีการตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายจำนวนมากแล้ว ยังมีผลต่อการกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามกฎหมายด้วย โดยแทนที่จะกำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายหรือแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือพิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญหรือที่มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างมาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่กลับพบว่ากฎหมายหลายฉบับได้ขยายหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการไปถึงการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเป็น “งานประจำ” เช่น การอนุมัติอนุญาตในเรื่องต่าง ๆ ด้วย ทั้งที่งานประจำนี้สามารถดำเนินการได้โดยบุคคลเพียงคนเดียวภายใต้หลักเกณฑ์ ระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้คณะกรรมการตามกฎหมายไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของการตั้งคณะกรรมการ และก่อให้เกิดความล่าช้าในการบริการประชาชนด้วยซึ่งความไม่มีประสิทธิภาพและความล่าช้าดังกล่าวนี้เนื่องจากสาเหตุ ๕ ประการ คือ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๗.๑ ความซ้ำซ้อนของกรรมการที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นต้องคำนึงถึงความรู้ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสม กฎหมายจึงกำหนดให้ข้าราชการประจำผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม การมีคณะกรรมการจำนวนมาก ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการโดยตำแหน่งซ้ำซ้อนมาก จากการตรวจสอบกฎหมายที่บัญญัติให้มีคณะกรรมการ ปรากฏว่าตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็น กรรมการเป็นจำนวนหลายฉบับมาก เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการ ก.พ. เป็นต้น

เมื่อบุคคลใดได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามกฎหมายเป็นจำนวน หลายฉบับมากจะทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ กรรมการโดยตำแหน่งก็จะไม่เข้าร่วมประชุม โดยอาจส่งหรือไม่ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ทำให้วัตถุประสงค์ในการตั้ง กรรมการโดยตำแหน่งไม่บรรลุผล เพราะแม้กรรมการโดยตำแหน่งจะสามารถมอบหมายให้ผู้ได้บังคับบัญชา ไปร่วมประชุมแทนตน^๔ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาเรื่ององค์ประชุมของคณะกรรมการได้ แต่อาจก่อให้เกิด ปัญหาด้านความต่อเนื่องของการประชุมหากมีการเปลี่ยนตัวผู้แทนบ่อยมากและผู้ไปร่วมประชุมแทน ก็มักไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่มีผลผูกพันหน่วยงาน หลายกรณีมีการมอบหมายจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับล่าง ซึ่งนอกจากจะขาดความรู้ความชำนาญอย่างลึกซึ้งแล้วยังไม่สามารถตัดสินใจแทนหน่วยงานได้ การประชุม เรื่องต่าง ๆ จึงมักไม่สามารถเสร็จสิ้นได้ในการประชุมเพียงครั้งเดียวซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการ ตั้งคณะกรรมการ นอกจากนี้ หน่วยงานที่มีผู้แทนอยู่ในคณะกรรมการมักเสี่ยงที่จะปฏิบัติตามมติของ คณะกรรมการ หากมตินั้นไม่ตรงความต้องการหรือแนวปฏิบัติที่หน่วยงานนั้นถือปฏิบัติมาแต่เดิม มติของ คณะกรรมการส่วนใหญ่จึงไม่มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง และทำให้การใช้ระบบคณะกรรมการเพื่อสร้าง การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่สามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

๗.๒ การกำหนดให้คณะกรรมการทำงานที่เป็นงานบริหาร

จากความไม่ไว้วางใจในการใช้ดุลพินิจของบุคคลคนเดียว เนื่องจากเป็นเรื่องที่มี ประโยชน์ได้เสียสูง หรือเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างมากซึ่งไม่ควรให้ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจ ตัดสินใจในเรื่องนั้นแต่เพียงผู้เดียว หรือเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องระดมความคิดเห็นจากหลายฝ่าย และให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน หรือเป็นเรื่องที่มีลักษณะสหวิทยาการและจำเป็นต้องอาศัยความรู้ หลากหลายซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากบุคคลคนเดียว หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับ หลายฝ่ายซึ่งจำเป็นต้องสร้างกลไกในการประสานงานเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและรวดเร็ว ในการทำงาน ดังนั้น ระบบคณะกรรมการจึงเหมาะสมกับงานที่ต้องการ “การปรึกษาหารือ” ได้แก่ การกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการดำเนินงาน การกำกับดูแลหรือติดตามการดำเนินงาน และการให้ คำปรึกษาแนะนำเพราะจะทำให้การตัดสินใจมีความละเอียดรอบคอบมากขึ้น

^๔ ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

การกำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการบริหาร เช่น การอนุมัติ การอนุญาต จึงไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการนำระบบคณะกรรมการมาใช้ในการบริหารราชการ เพราะทำให้ การอนุมัติหรืออนุญาตต่าง ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเหล่านี้ล่าช้า เนื่องจาก การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการมีขั้นตอนในการดำเนินงานมาก ในขณะที่การอนุมัติ การอนุญาต มีลักษณะเป็น “งานประจำ” หรืองานซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถตัดสินใจดำเนินการได้เองภายใต้ระเบียบ และกฎเกณฑ์โดยมีผู้รับผิดชอบตามลำดับขั้นตอนของการบริหาร ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องอาศัย การปรึกษาหารือ เช่น

- คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติช่างรังวัด เอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการออกใบอนุญาตเป็นช่างรังวัดเอกชนและใบอนุญาตจัดตั้งสำนักงานช่างรังวัด เอกชน

- คณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงมหรสพตามมาตรา ๓๙ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ต่ออายุ ใบอนุญาต โอนใบอนุญาต และออกใบแทนใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงมหรสพ

- คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงรับ จำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในการอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ หรือหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ในการอนุญาตให้ย้ายโรงรับ จำนำ

- คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจทดสอบหรือพิสูจน์สินค้า

๗.๓ ระบบคณะกรรมการมีขั้นตอนการทำงานมากและมีค่าใช้จ่ายสูง

การทำงานในระบบคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์กรกลุ่มก่อให้เกิดความล่าช้า ในการตัดสินใจเนื่องจากมีขั้นตอนการดำเนินการมาก เพราะฝ่ายเลขานุการต้องเตรียมการประชุม และนัดประชุม และโดยที่องค์ประกอบของคณะกรรมการซ้ำซ้อนกันมากทำให้นัดประชุมได้ยากมากขึ้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนบ่อยครั้งทำให้ผู้แทนที่มาใหม่ต้องศึกษาเรื่องใหม่ทั้งหมด บ่อยครั้งที่ คณะกรรมการไม่สามารถหาข้อยุติที่เหมาะสมได้ในการประชุมเพียงครั้งเดียว ซึ่งเป็นการสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการประชุมทั้งในรูปของเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่ายในการประชุม และค่าจัดทำเอกสารการประชุม

๗.๔ พฤติกรรมเฉพาะของสังคมไทย (ความเกรงใจ)

การประชุมส่วนใหญ่กรรมการมักจะไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นผลมาจาก “ความเกรงใจ”^๔ ซึ่งเป็นพฤติกรรมสังคม (Social behavior) เฉพาะของคนไทยที่มีอาวุโสหน่อยไม่กล้า แสดงความเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับผู้ที่มีอาวุโสสูงกว่า และจากการที่กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งไม่มีความรู้ ความชำนาญอย่างแท้จริง การประชุมจึงขาดการมีส่วนร่วม (Participation) และการระดมความคิดเห็น ผลการประชุมจึงมักเป็นไปตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของประธานกรรมการหรือเลขานุการ

^๔ ประทาน คงฤทธิศึกษาการ, การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย, โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙,

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๗.๕ ประสิทธิภาพของฝ่ายเลขานุการ

การทำงานในระบบคณะกรรมการต้องอาศัยข้อมูลและข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการเป็นหลักในการพิจารณา หากฝ่ายเลขานุการศึกษาเรื่องที่ประชุมเป็นอย่างดี เตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาครบถ้วน การประชุมย่อมสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว แต่หากฝ่ายเลขานุการไม่มีความรู้หรือไม่เอาใจใส่เรื่องที่ประชุมรวมทั้งเรื่องอื่นที่อาจเกี่ยวข้อง หรือไม่เตรียมเรื่อง ก็จะทำให้การทำงานของคณะกรรมการล่าช้า ทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กรรมการเกิดความเบื่อหน่ายและไม่เข้าร่วมประชุม

๘. การใช้ระบบคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๘.๑ ความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สืบเนื่องจากปัญหาของระบบคณะกรรมการตามที่กล่าวมาข้างต้นทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติหลักการในส่วนของการใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมายไว้ในมาตรา ๗๗^๖ และในหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ในมาตรา ๒๕๘^๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^๖ มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีจำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

^๗ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากลโดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(มีต่อหน้าถัดไป)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ได้บัญญัติหลักการสำคัญในการใช้ระบบคณะกรรมการไว้ทั้งก่อนตรากฎหมายและการดำเนินการกับกฎหมายที่ใช้บังคับไปก่อนรัฐธรรมนูญใช้บังคับ ดังนี้

(๑) หลักเกณฑ์การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

โดยหลักการของมาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และในวรรคสาม ได้กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนและพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง และให้มีกลไกในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

(๒) การกำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในมาตรา ๒๕๘ ซึ่งเป็นเรื่องการปฏิรูปกฎหมาย ได้บัญญัติให้มีกลไกในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีระบบคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัว มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น

๘.๒ การกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการใช้ระบบคณะกรรมการ (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐)

การดำเนินการเพื่อรองรับบทบัญญัติตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับระบบคณะกรรมการ สรุปได้ดังนี้

(๑) การร่างกฎหมายเพื่อให้มีระบบคณะกรรมการ ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น กรณีจำเป็นเช่นว่านั้น เช่น การกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่

- ๑) วางกฎเกณฑ์ในการกำกับควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- ๒) วินิจฉัยชี้ขาด

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๓) ให้คำปรึกษาทางเทคนิคหรือเป็นเรื่องซึ่งต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกอบการตัดสินใจของผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย

๔) พิจารณาหาข้อยุติที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน โดยมีตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ในกรณีที่ต้องมีระบบคณะกรรมการ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑) การกำหนดขั้นตอนและวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการต้องไม่เป็นการเพิ่มพระราชภาระโดยไม่จำเป็น

๒) คณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่วางกฎเกณฑ์หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ต้องไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่อาจจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์นั้น หรืออาจเป็นคู่กรณีในเรื่องนั้น และต้องมีการแยกหน้าที่ระหว่างผู้วางกฎเกณฑ์หรือผู้กำกับควบคุมออกจากผู้ปฏิบัติ

๓) ไม่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เว้นแต่เป็นคณะกรรมการที่กำหนดนโยบายระดับชาติ

๔) กรรมการโดยตำแหน่งพึงมีตามความจำเป็น และการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งเป็นกรรมการสมควรพิจารณากำหนดเท่าที่จำเป็น เช่น ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการ ก.พ. เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวมีหน้าที่ต้องให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว และในกรณีที่มีการรวมการโดยตำแหน่ง เมื่อคณะกรรมการนั้นมีมติในเรื่องใดมติดังกล่าว ย่อมผูกพันองค์กรที่กรรมการโดยตำแหน่งผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ด้วย เว้นแต่กรรมการผู้นั้นได้แสดงความไม่เห็นด้วย โดยวิธีการลงคะแนนคัดค้าน หรือบันทึกข้อไม่เห็นด้วยในรายงานการประชุมแล้ว

๕) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในเรื่องซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอย่างแท้จริง และห้ามแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ ในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนั้นด้วย

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๒ แบบเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ในส่วนนี้เป็นการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบเกี่ยวกับคณะกรรมการและการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ และข้อสรุปเกี่ยวกับแบบการร่างในระบบคณะกรรมการ เพื่อให้มีหลักในการพิจารณารูปแบบการร่างกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

๑. แบบเกี่ยวกับคณะกรรมการ

จากการตรวจสอบพระราชบัญญัติต่าง ๆ ปรากฏว่ามีพระราชบัญญัติประมาณ ๓๘๖ ฉบับ มีคณะกรรมการจำนวนประมาณ ๘๔๑ ชุด ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ โดยในบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการจะประกอบด้วย บทบัญญัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- ๑.๑ องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ
- ๑.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๑.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น
- ๑.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๑.๕ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
- ๑.๖ การประชุม
- ๑.๗ การมีส่วนได้เสียของกรรมการ
- ๑.๘ การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ
- ๑.๙ ประโยชน์ตอบแทนของกรรมการ
- ๑.๑๐ การกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
- ๑.๑๑ คณะกรรมการระดับจังหวัด

อย่างไรก็ตาม ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ อาจจะมีไม่ครบทั้ง ๑๑ เรื่องตามที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกลไกในกฎหมายแต่ละเรื่องว่าจำเป็นต้องมีเรื่องใดบ้าง เช่น กรณีเกี่ยวกับประโยชน์ตอบแทนของกรรมการก็จะมีในพระราชบัญญัติจัดตั้งรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ หรือในกฎหมายที่ประสงค์จะให้มีความตอบแทนเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากโดยปกติค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการจะมีกำหนดไว้เป็นกฎหมายทั่วไปใช้กับทุกคณะกรรมการตามกฎหมายอยู่แล้ว สำหรับกรณีเกี่ยวกับการกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือให้อำนาจสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็จะมีเฉพาะในพระราชบัญญัติที่กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เช่น การเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคล การยึดทรัพย์สินหรือสิ่งของใด ๆ หรือกรณีที่เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจสอบสวน เป็นต้น

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๑.๑ องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ

คณะกรรมการจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(ก) ประธานกรรมการ

ผู้ที่จะกำหนดให้เป็นประธานกรรมการได้มี ๓ กรณี คือ

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี (หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย) หรือรัฐมนตรี

(๒) ข้าราชการประจำ ได้แก่ ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี (ในกรณีที่เห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีเหมาะสมที่จะเป็นประธานกรรมการ กฎหมายก็สามารถกำหนดได้ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ กำหนดให้อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการควบคุมอาคาร)

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ บุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คณะกรรมการวิชาชีพ คณะกรรมการบริหารรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน กองทุน หรือคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมมหาวิทยาลัย เช่น มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้มีประธานกรรมการหนึ่งคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการขายตรงและการตลาดแบบตรง

การที่จะกำหนดให้บุคคลใดเป็นประธานกรรมการจะขึ้นอยู่กับกลไกหรือความสำคัญของกฎหมายนั้นด้วย กล่าวคือ หากต้องการให้ฝ่ายการเมืองเข้ามารับผิดชอบในการตัดสินใจก็ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ หากไม่ต้องการให้การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องก็กำหนดให้ข้าราชการประจำเป็นประธานกรรมการ นอกจากนั้น หากไม่ต้องการให้การบริหารยังคงอิงอยู่กับระบบราชการก็กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ เช่น กรณีขององค์การมหาชน เป็นต้น

(ข) กรรมการโดยตำแหน่ง

การที่กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งส่วนมากมาจากหน่วยงานของรัฐ ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการประสานนโยบายของทางราชการเข้ากับการทำงานหรือการตัดสินใจของคณะกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งจะทำหน้าที่เป็นผู้สื่อสารนโยบายของทางราชการ นอกจากนั้นการเป็นกรรมการโดยตำแหน่งจะลาออกก็ไม่ได้และจะพ้นจากตำแหน่งกรรมการก็ไม่ได้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐทางราชการย่อมมีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือกฎหมายเฉพาะ ถ้าจะไม่มีหรือสูญเสียไปก็มีอยู่ทางเดียวเท่านั้นคือกฎหมายบัญญัติให้ยุบเลิกตำแหน่งนั้นเสีย อนึ่ง คำว่า “กรรมการโดยตำแหน่ง” (ex officio) หมายความว่าที่มีภาวะเป็นกรรมการนั้นก็ด้วยอำนาจแห่งตำแหน่งของผู้นั้น (by virtue of one's office of position) เมื่อตำแหน่งยังมีอยู่ยังไม่ยุบเลิกก็คงเป็นกรรมการอยู่อย่างนั้น^๔

^๔ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ (เรื่องเสร็จที่

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

การแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งไม่จำเป็นต้องมี “...หรือผู้แทน” ต่อท้ายของตำแหน่งแต่อย่างใด เช่น ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน เพราะการประชุมหรือการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการถือเป็นการปฏิบัติราชการผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน^๔

การเรียงลำดับกรรมการโดยตำแหน่ง โดยหลักการแล้วจะเรียงลำดับกรรมการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่มีการแต่งตั้งผู้เป็นกรรมการจากหน่วยงานของรัฐหลายประเภท การจัดลำดับกรรมการให้เริ่มจากการแยกรวมการเป็นกลุ่มตามลำดับของหน่วยงานของรัฐ ดังนี้ (ก) ส่วนกลาง (ข) ส่วนภูมิภาค (ค) ส่วนท้องถิ่น (ง) รัฐวิสาหกิจ (จ) องค์การมหาชน (ฉ) การศึกษา และ (ช) เอกชน

(๒) ในกลุ่มกระทรวง ทบวง กรม ให้จัดลำดับ ดังนี้

ปลัดกระทรวง/ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
ทหาร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ
ตำรวจ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
อธิบดี/ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

(๒.๑) ในกลุ่มปลัดกระทรวงหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ให้เริ่มจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ต่อด้วยปลัดกระทรวงเรียงตามลำดับตัวอักษร ปลัดทบวง ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าไม่ว่าจะเรียกตำแหน่งว่าเลขาธิการหรือผู้อำนวยการ โดยเริ่มจากเลขาธิการและผู้อำนวยการโดยเรียงลำดับตามตัวอักษร

ในกรณีที่มีผู้พิพากษาหรืออัยการในกลุ่มนี้ด้วยให้เรียงลำดับต่อจากเลขาธิการและผู้อำนวยการ โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรเช่นกัน

(๒.๒) ในกรณีที่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการตุลาการหรือข้าราชการอัยการให้เรียงตามอาวุโสตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยกรณนั้น

^๔ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนกรรมการอื่นที่กฎหมายแต่งตั้งโดยระบุตำแหน่ง (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๓๕)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒.๓) ในกลุ่มอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าให้เรียงตามลำดับตามตัวอักษร เริ่มจากกลุ่มอธิบดี ตามด้วยกลุ่มเลขาธิการและกลุ่มผู้อำนวยการ โดยในแต่ละกลุ่มไม่ต้องคำนึงถึงว่าเป็นอธิบดีเลขาธิการ หรือผู้อำนวยการของกระทรวงใด

(๓) หากในคณะกรรมการดังกล่าวมีกลุ่มองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน มหาวิทยาลัย และผู้แทนองค์กรเอกชน ให้เรียงลำดับตามตัวอักษรในแต่ละกลุ่ม^{๑๐}

(๔) ในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เรียงลำดับดังนี้ คือ

(๔.๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔.๒) เทศบาล

(๔.๓) องค์การบริหารส่วนตำบล

(๔.๔) กรุงเทพมหานคร

(๔.๕) เมืองพัทยา และ

(๔.๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง^{๑๑}

(ค) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มีกำหนดในเกือบทุกคณะกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์หรือผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านใดด้านหนึ่ง สำหรับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอาจเป็นการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือประธานกรรมการ แล้วแต่ความสำคัญของเรื่อง นอกจากนั้น ในกฎหมายบางฉบับได้กำหนดให้การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะรัฐมนตรียังต้องผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาด้วย เช่น มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย

^{๑๐} การกำหนดแบบกฎหมาย เรื่อง การเรียงลำดับตำแหน่งผู้เป็นกรรมการในคณะกรรมการ (เรื่องเสร็จที่ ๑/๒๕๔๔)

^{๑๑} การจัดเรียงลำดับในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเรียงลำดับตามที่กฎหมายดังต่อไปนี้กำหนดไว้

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ

ในการใช้ถ้อยคำที่กำหนดในกฎหมายที่สื่อถึง “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” นั้น อาจมีการใช้ในหลายถ้อยคำด้วยกัน เช่น กรรมการอื่น บุคคลอื่น ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้าน... เป็นต้น โดยจะมีการระบุคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ด้วยว่า ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในด้านใด รวมทั้งต้องระบุจำนวนไว้ด้วย โดยมีทั้งที่ระบุจำนวนแน่นอนตายตัวและไม่ระบุจำนวนแน่นอนตายตัว ซึ่งในกรณีนี้จะมีทั้งที่ระบุจำนวนขั้นต่ำ ระบุจำนวนขั้นสูง และกรณีที่ระบุทั้งจำนวนขั้นต่ำและจำนวนขั้นสูง โดยใช้ถ้อยคำว่า “ไม่น้อยกว่า...คน” “ไม่เกิน... คน” และ “ไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน” ตามลำดับ

แนวทางการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการในปัจจุบัน สามารถแยกได้เป็น ๒ กรณีด้วยกัน คือ

กรณีที่หนึ่ง เขียนรวมกันไว้ในวรรคเดียว โดยเขียนเรียงลำดับตำแหน่งประธาน กรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่อเนื่องกันไป ซึ่งการเขียนในลักษณะนี้สังเกตได้ว่า ไม่มีการระบุว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะแต่งตั้งนั้นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านใด แต่จะเขียนในลักษณะกว้าง ๆ ว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรี/รัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน...คน” (โปรดดูแบบ ก)

กรณีที่สอง เขียนแยกเป็นมาตราหรือแยกเป็นหัวข้อย่อยดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานกรรมการ
- (๒) รองประธานกรรมการ (ถ้ามี)
- (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง
- (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกรณีที่ต้องกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติเฉพาะไว้เป็นพิเศษ โดยระบุว่ามีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านใดบ้างหรือเป็นกรณีที่มีสัดส่วนของกรรมการเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้อ่านกฎหมายมีความสะดวกในการใช้กฎหมาย โดยหลักแล้วจึงมีความเห็นว่า ผู้ร่างกฎหมายสมควรที่จะกำหนดกรณีของประธานกรรมการ กรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยแยกเป็นอนุมาตราหรือแยกเป็นหัวข้อย่อยดังที่กล่าวมาจะเป็นการเหมาะสมและสะดวกแก่การใช้กฎหมายมากกว่าจะเขียนรวมกัน (โปรดดูแบบ ข)

(ง) เลขานุการ

การกำหนดเลขานุการของคณะกรรมการเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการในรูป คณะกรรมการ เพราะเป็นผู้เสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการ ติดตามผลการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ตลอดจนดำเนินการในทางธุรการต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ซึ่งส่วนใหญ่มักกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง เช่น “ให้ปลัดกระทรวง... เป็นกรรมการและเลขานุการ” แต่ก็มีบางกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการหรือประธานกรรมการ หรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการ โดยแต่งตั้งจากข้าราชการในหน่วยงานนั้น

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ซึ่งในกรณีนี้จะใช้ถ้อยคำว่า “ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นกรรมการและเลขานุการ”

กฎหมายที่ผ่านมาในอดีตนั้น มีทั้งเขียนกรณีของเลขานุการอยู่ในวรรคเดียวกับประธานกรรมการและกรรมการและที่เขียนแยกเป็นอีกรวรรคหนึ่งต่างหาก อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้วางแนวปฏิบัติในการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับเลขานุการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘^{๑๒} โดยให้เขียนแยกเป็นอีกรวรรคหนึ่งต่างหากจากกรรมการอื่น ฉะนั้น ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาในปัจจุบันจึงเขียนกรณีของเลขานุการแยกเป็นอีกรวรรคหนึ่งต่างหากจากกรรมการอื่นตามแนวทางดังกล่าว

ในการนี้ก็ยังมีความ “ผู้ช่วยเลขานุการ” ซึ่งในกฎหมายบางฉบับกำหนดให้ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยในการเขียนจะใช้ถ้อยคำว่า “และ...เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ” หรือบางกรณีกำหนดให้เป็นเพียงผู้ช่วยเลขานุการอย่างเดียว โดยไม่ได้กำหนดให้เป็นกรรมการด้วย โดยใช้ถ้อยคำว่า “และ... เป็นผู้ช่วยเลขานุการ” นอกจากนี้ยังมีกรณีที่กำหนดให้คณะกรรมการหรือประธานกรรมการหรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานเป็นผู้แต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ จะเขียนโดยใช้ถ้อยคำว่า “ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ” หรือ “ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ปลัดกระทรวงแต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ความสมบูรณ์ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการจะเป็นคณะกรรมการที่สมบูรณ์ได้ต่อเมื่อมีประธานกรรมการและกรรมการอื่นครบถ้วนหากขาดผู้ดำรงตำแหน่งใดโดยไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามกฎหมายแล้ว บุคคลที่เหลืออยู่ย่อมไม่ถือว่าเป็นคณะกรรมการที่สมบูรณ์อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้^{๑๓} การที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะต้องประกอบด้วย (๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ (๒) กรรมการโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดห้าคน (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินหกคน และ (๔) เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งหากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะทำให้กรรมการอื่นโดยตำแหน่งที่มีอยู่ยังไม่เป็นคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้^{๑๔} หรือในกรณีของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หากยังไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการโดยตำแหน่งอื่นที่แต่งตั้งขึ้นก็ยังไม่เป็นคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง

^{๑๒} ตามคำสั่งเลขาธิการฯ (นายไมตรี ต้นเข็มทรัพย์)

^{๑๓} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง องค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ (เรื่องเสร็จที่ ๗๙๗/๒๕๔๐)

^{๑๔} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง องค์คณะของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๖/๒๕๓๑)

และกรรมการที่มีอยู่ก็ไม่อาจประชุมในฐานะคณะกรรมการดังกล่าวได้^{๑๕} หรือในกรณีของคณะกรรมการวัตถุ
ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
พ.ศ. ๒๕๑๘ หากยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่คณะกรรมการที่เหลืออยู่จึงไม่ครบ
องค์ประกอบของคณะกรรมการที่จะประชุมในฐานะเป็นคณะกรรมการได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวมิได้มีบทบัญญัติให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้วอยู่ในตำแหน่ง
เพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่^{๑๖} ดังที่ได้กล่าวแล้ว
ว่า หากองค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้วก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็น
คณะกรรมการและไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้ เว้นเสียแต่จะเป็นกรณีในระหว่างดำเนินการของ
คณะกรรมการมีตำแหน่งกรรมการบางประเภทว่างลงและมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้
คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ คณะกรรมการจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ดังเช่น
กรณีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตามมาตรา ๗๑/๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดว่า กรณีที่กรรมการพัฒนาระบบราชการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แม้จะไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมายก็ตาม^{๑๗}
การที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย กรรมการสองประเภทคือ
กรรมการโดยตำแหน่งซึ่งกฎหมายได้ระบุตำแหน่งไว้โดยตรงไม่ต้องมีการแต่งตั้งอีก กับกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิที่จะต้องมีการประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง
อีกขั้นตอนหนึ่งโดยพิจารณาเลือกสรรจากบุคคลผู้มีความเหมาะสมที่จะทำหน้าที่กรรมการดังกล่าว
โดยระบุชื่อไว้เป็นราย ๆ ไป ฉะนั้น การที่จะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้ชื่อตำแหน่งจึงไม่ตรงกับ
ความมุ่งหมายของกฎหมายเพราะการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาถึงคุณวุฒิ
ของบุคคลนั้นเป็นการเฉพาะตัวไม่ใช่พิจารณาถึงตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ รวมทั้งเมื่อพิจารณาเหตุต่าง ๆ
ที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องพ้นจากตำแหน่งแล้วจะเห็นได้ว่าเหตุต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้เฉพาะแก่บุคคล
เท่านั้นไม่อาจเกิดขึ้นแก่ตำแหน่งได้ ฉะนั้น การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องแต่งตั้งโดยระบุ
ชื่อบุคคลไม่อาจแต่งตั้งโดยระบุตำแหน่งได้^{๑๘} นอกจากนั้น การที่บุคคลได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่ง
สองตำแหน่งและปรากฏว่าสองตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดให้เป็นกรรมการ

^{๑๕} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับองค์ประชุมของคณะกรรมการควบคุม
การขนส่งทางบกกลาง (เรื่องเสร็จที่ ๒๕๑/๒๕๓๖)

^{๑๖} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับระยะเวลาการอยู่ในตำแหน่งของกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (เรื่องเสร็จที่ ๔๑๖/๒๕๕๑)

^{๑๗} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับองค์ประชุมคณะกรรมการองค์การจัดการ
น้ำเสีย (เรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗)

^{๑๘} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ
คุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ จะตั้งโดยใช้ชื่อตำแหน่งแทนชื่อบุคคล
ได้หรือไม่ (กรณีการเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จาก “พล.ต.อ. ณรงค์ มหามนต์” เป็นอธิบดีกรมตำรวจ
หรือผู้แทน) (เรื่องเสร็จที่ ๑๑๙/๒๕๓๐)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ในคณะกรรมการ บุคคลดังกล่าวก็ต้องปฏิบัติหน้าที่และมีหน้าที่ฐานะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งทั้งสองตำแหน่งซึ่งกรณีนี้มีข้อเท็จจริงว่า บุคคลได้รับเลือกตั้งเป็นนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยและนายกสมาคมสมาพันธ์การศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย บุคคลดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติหน้าที่และมีฐานะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการในฐานะนายกสมาคมทั้งสองตำแหน่ง และในการนับคะแนนเสียงก็ต้องพิจารณาว่า บุคคลนั้นประสงค์จะเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการในฐานะใด หากเข้าประชุมในฐานะนายกสมาคมใดสมาคมหนึ่งเพียงแห่งเดียว ก็จะต้องนับคะแนนเสียงเพียงเสียงหนึ่งในการลงคะแนนแต่หากเข้าร่วมประชุมในฐานะนายกสมาคมทั้งสองสมาคมก็ต้องนับเป็นจำนวนสองเสียงตามตำแหน่งที่เข้าร่วมประชุม^{๑๙} และการที่กฎหมายกำหนดให้ประธานกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิย่อมทำให้มีหน้าที่และอำนาจที่จะปฏิบัติงานในฐานะประธานกรรมการจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นเมื่อไม่ปรากฏว่ามีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระก็ต้องปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่ง และการที่บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนดให้ตำแหน่งนั้นเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย ก็สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งต่อไปได้^{๒๐}

แบบบทบัญญัติเรื่ององค์ประกอบคณะกรรมการ

แบบ ก

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง/ข้าราชการประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ) เป็นประธานกรรมการ (...เป็นรองประธานกรรมการ)...เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรี/รัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน...คน/จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน/จำนวนไม่เกิน...คน เป็นกรรมการ ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการบริหารการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงาน

^{๑๙} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การถือกรณีบุคคลคนเดียวดำรงตำแหน่งกรรมการ ในกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในขณะเดียวกันสองตำแหน่ง (เรื่องเสร็จที่ ๕๘๕/๒๕๔๓)

^{๒๐} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศในขณะเดียวกัน (เรื่องเสร็จที่ ๒๘๒/๒๕๔๘)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครองเด็ก ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสาธารณสุข และด้านสิทธิเด็ก ด้านละเมิดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

แบบ ข

กรรมการ	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย
	(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง/ข้าราชการประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธาน
	*(..)
	(..) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน...คน ได้แก่ ...
	() กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี/นายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้าน...จำนวน...คน/จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน/จำนวนไม่เกิน...คน เป็นกรรมการ

ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ**

*ในกรณีที่มีรองประธานกรรมการให้ใช้ว่า

“(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง”

**ในกรณีที่คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการให้ใช้ว่า

“ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ปลัดกระทรวง/อธิบดี...แต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ”

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการราชทัณฑ์” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเก้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านนิติศาสตร์ ด้านศาสนา ศิลปะ หรือ วัฒนธรรม ด้านอาชีวศึกษา ด้านทันตวิทยา ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านจิตวิทยา และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการราชทัณฑ์ ด้านละหนึ่งคน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมราชทัณฑ์ จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

เนื่องจากการแต่งตั้งบุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการในคณะกรรมการจำเป็นต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ด้วย ในกรณีนี้จะแตกต่างจากกรรมการโดยตำแหน่งที่ไม่ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้ เพราะบุคคลที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งนั้นจะมีกรอบของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตำแหน่งนั้น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้อยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดอีกแต่อย่างใด

โดยหลัก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามโดยทั่ว ๆ ไป เช่น มีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือกระทำผิดลหุโทษ ส่วนคุณสมบัติดังที่กล่าวมาจะกำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายนั้น ๆ ว่ามีความจำเป็นต้องระบุคุณสมบัติดังกล่าวไว้หรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็นต้องระบุคุณสมบัติไว้ก็ระบุเท่าที่มีความจำเป็นสำหรับกฎหมายนั้น ๆ นอกจากนั้น ยังมีกรณีที่เป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเฉพาะกรณี เช่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น ซึ่งอาจมีความจำเป็นต้องระบุไว้ในกฎหมายบางฉบับแต่บางฉบับจะไม่มีควมจำเป็นต้องระบุไว้ก็ได้ ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ในกฎหมายใดก็ต้องพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความจำเป็นของกฎหมายนั้น ๆ และเหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตามกฎหมายแต่ละฉบับด้วยเพื่อให้เป็นไปโดยถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ แต่ไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติเหมือนกันทุก ๆ กฎหมาย

อนึ่ง ในการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่เกี่ยวกับการได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก นั้น ย่อมหมายถึงคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้น เนื่องจากโดยปกติการตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับภายในประเทศใด ย่อมต้องอยู่ในขอบเขตการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ และองค์กรรัฐ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรนิติบัญญัติ องค์กรบริหาร หรือองค์กรตุลาการ ย่อมใช้อำนาจได้จำกัดภายในเขตอธิปไตยของแต่ละรัฐเท่านั้น กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกล่าวถึงคำสั่งหรือคำพิพากษา

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ของศาล ย่อมหมายถึงคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลไทยเท่านั้นไม่อาจตีความให้รวมถึงคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศได้เพราะจะขัดกับหลักการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ เว้นแต่ผู้ร่างกฎหมายประสงค์จะยอมรับคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศให้มีผลต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายไทยด้วยย่อมต้องบัญญัติไว้อย่างชัดเจน^{๒๑}

อย่างไรก็ตาม ได้รวบรวมจากกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการแล้วพบว่า กฎหมายส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

แบบบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา .. *ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม**ดังต่อไปนี้
(๑) มีสัญชาติไทย
(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน...ปีบริบูรณ์
(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
***(..)

*ในกรณีที่ประธานกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิต้องกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้ในมาตรานี้ด้วย

**คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการและกรรมการย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายแต่ละฉบับว่าจะให้มีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามประการใดบ้าง

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

^{๒๑} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๕๔)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๖) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกองทุน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุนหรือได้รับประโยชน์ในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมีได้แสดงหาทำไร”

***ในกรณีที่กฎหมายต้องกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามให้สอดคล้องกับสาระสำคัญและกลไกของกฎหมายก็อาจกำหนดกรณีดังต่อไปนี้ได้ เช่น

“(.) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(.) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(.) ไม่เคยเป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(.) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง”

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสามปีก่อนวันได้รับการเสนอชื่อ

(๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลปกครอง หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๗) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๘) ติดยาเสพติดให้โทษ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๙) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๑๐) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมาไม่ถึงห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๑๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นปกติ
- (๑๔) อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๑
- (๑๕) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ถูกวุฒิสภามีมติจนถึงวันได้รับการเสนอชื่อ”

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีข้อสังเกตของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภากถึงการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ว่าควรเขียนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามแยกคนละมาตรา โดยให้เหตุผลว่าการเขียนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามไว้ในมาตราเดียวกันทำให้เข้าใจยากกว่ากรณีใดเป็นคุณสมบัติและกรณีใดเป็นลักษณะต้องห้าม ซึ่งหากเขียนแยกกรณีคุณสมบัติไว้มาตราหนึ่ง และกรณีลักษณะต้องห้ามไว้อีกมาตราหนึ่งจะทำให้เข้าใจได้ง่ายกว่า

สำหรับข้อสังเกตดังกล่าว นั้น หากพิจารณาโดยถ่วงแท้แล้วบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการก็ย่อมสามารถเข้าใจได้ว่ากรณีใดเป็นคุณสมบัติและกรณีใดเป็นลักษณะต้องห้าม ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาสามัญผู้ใช้กฎหมายหรือนักกฎหมายก็ตาม ข้อสังเกตดังกล่าวจึงไม่น่าจะเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแต่อย่างใด แต่อาจเป็นปัญหาอันเกิดจากการไม่ได้อ่านกฎหมายโดยถ่วงแท้ทำให้ไม่สามารถเข้าใจได้ว่ากรณีใดเป็นคุณสมบัติและกรณีใดเป็นลักษณะต้องห้าม นอกจากนั้น การเขียนบทบัญญัติดังกล่าวแยกคนละมาตรานั้น อาจมีปัญหาตามมา กล่าวคือเมื่อเขียนแยกกรณีดังกล่าวแล้วปรากฏว่า จะมีคุณสมบัติเพียง ๑ – ๒ กรณีเท่านั้น ซึ่งทำให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องแยกเป็นคนละมาตราแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เกิดข้อข้องใจตามข้อสังเกตดังกล่าว และมีความชัดเจนมากขึ้น กรณีนี้อาจเขียนไว้ในมาตราเดียวกัน แต่แยกกรณีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามออกจากกัน^{๒๒} ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้
ก. คุณสมบัติทั่วไป
(๑) มีสัญชาติไทย
(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์

^{๒๒} มติที่ประชุมฝ่ายร่างกฎหมาย ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๑ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

*(..)

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๓๖ ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๓) เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น
- (๔) เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม
- (๕) เป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๖) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญาเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๘) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๙) เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก หรือปลดออก เพราะกระทำความผิดวินัยตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๑๐) เป็นผู้เคยถูกลงโทษไล่ออก เพราะกระทำความผิดวินัยตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น
- (๑๑) เป็นผู้เคยกระทำการทุจริตในการสอบเข้ารับราชการ หรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีของกฎหมายเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนมักมีบทบัญญัติว่าด้วยการไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Conflict of Interests) ด้วย โดยอาจกำหนดในลักษณะที่เป็น **มาตรการควบคุมก่อนที่จะเป็นกรรมการ** ในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนซึ่งจะกำหนดไว้ในเรื่องคุณสมบัติของกรรมการ สำหรับข้อห้ามนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

(๑) การห้ามมิให้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่ได้ทำสัญญาหรือกระทำความร่วมมือกับรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม สำหรับการมีส่วนได้เสียในทางตรงหมายถึงการเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในทางธุรกิจโดยตรง ส่วนการมีส่วนได้เสียในทางอ้อม หมายถึงการมีส่วนได้เสียโดยผ่านบุคคลอื่น ๆ หรือใช้วิธีการอื่นใดอันกระทำให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์ได้เสีย

(๒) การห้ามเป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจนั้น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม สำหรับการที่จะพิจารณาว่าอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นกิจการหรือธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจไม่อาจกำหนดเป็นการตายตัวได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป อีกทั้งอาจจำเป็นต้องมีข้อยกเว้นที่มีลักษณะเป็นการผ่อนปรนที่สมควรกำหนดไว้ด้วย

นอกจากนั้น อาจกำหนดในลักษณะเป็นมาตรการควบคุมในขณะที่เป็นกรรมการ ในรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชนซึ่งการควบคุมในลักษณะนี้มีหลายประการด้วยกัน คือ (๑) ในขณะที่เป็นกรรมการหากมีการดำเนินธุรกิจหรือกิจการที่ก่อให้เกิดการมีส่วนได้เสีย ไม่ว่าในลักษณะใดตามที่กำหนดไว้ในมาตรการควบคุมก่อนที่จะเป็นกรรมการก็จะมีผลเป็นการขัดต่อบทบัญญัติที่เป็นข้อห้ามดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นั้นขาดคุณสมบัติจากการเป็นกรรมการและต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย (๒) ในกรณีที่กรรมการรัฐวิสาหกิจผู้ใดกระทำการซึ่งถือเป็นการอาศัยตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบก็จะมีโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ และ (๓) กรณีที่ข้าราชการประจำไปเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจโดยตำแหน่งหรือได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการของข้าราชการผู้นั้นจะถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วย หากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวินัยข้าราชการให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยของข้าราชการตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดทางวินัยของข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่มีใช้ส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดไว้ โดยรายละเอียดในการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับการเป็นผู้มีส่วนได้เสียเป็นไปดังนี้

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับ... หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ...นั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด...เป็นผู้ถือหุ้น

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๑ ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์การมหาชนนั้น หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการขององค์การมหาชนนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่องค์การมหาชนเป็นผู้ถือหุ้น”

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๙ ในกรณีที่กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใด ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าร่วมในการไต่สวนข้อเท็จจริงพิจารณาหรือวินิจฉัยเรื่องดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการกิจการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

๑.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น

การกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้น โดยหลักแล้วขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นเป็นสำคัญว่าจะให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งยาวนานแค่ไหนเพียงใด และให้คำนึงด้วยว่ากรรมการดังกล่าวเป็นกรรมการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเพราะวาระการดำรงตำแหน่งต้องสอดคล้องกับภารกิจของกรรมการในหน่วยงานนั้น ๆ โดยกรรมการต้องปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองและมีความเป็นอิสระในการทำงานดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ยังมีข้อพิจารณาอื่นที่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่าต้องมีหรือไม่ เช่น การดำรงตำแหน่งของกรรมการเพียงวาระเดียว ข้อจำกัดในการแต่งตั้งกรรมการเมื่อครบวาระ หรือให้แต่งตั้งได้โดยไม่มีข้อจำกัด หรือให้แต่งตั้งได้อีกแต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งผู้ร่างกฎหมายจะต้องเขียนให้ชัดเจนเพื่อจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

การที่กฎหมายกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งไว้อย่อมมีความหมายว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นในคราวใดสามารถดำรงตำแหน่งนั้นได้โดยมีกำหนดเวลาสูงสุดเท่าใด ฉะนั้น ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตามวาระไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งจนครบวาระหรือออกจากตำแหน่งก่อนวาระก็ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วหนึ่งวาระ^{๒๓} การที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการก็มุ่งหมายที่จะให้กรรมการอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระตามที่กฎหมายกำหนด แต่เมื่อบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะรัฐมนตรีในการแต่งตั้งกรรมการได้ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนคณะกรรมการที่แต่งตั้งตามบทบัญญัติเดิมจึงถูกยกเลิกไปด้วย แม้จะดำรงตำแหน่งยังไม่ครบวาระก็ตาม แต่ก็ต้องถือว่าได้เป็นคณะกรรมการหนึ่งวาระแล้ว^{๒๔} นอกจากนี้ เมื่อพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ บัญญัติให้กรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยตลอดแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติมาตราใดบัญญัติให้กรรมการซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้วอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น เมื่อกรรมการดำเนินการฯ ได้ดำรงตำแหน่งจนครบวาระแล้ว กรรมการดำเนินการฯ จึงพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมายและไม่มีอำนาจดำเนินงานใด ๆ ในหน้าที่

^{๒๓} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งของอธิการบดี คณบดี และหัวหน้าภาควิชา การรักษาการในตำแหน่งและการรักษาราชการแทนตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (เรื่องเสร็จที่ ๑๖๐/๑๕๓๐)

^{๒๔} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (เรื่องเสร็จที่ ๑๒๔/๒๕๒๕)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

และอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการฯ ต่อไปได้^{๒๕} ดังนั้น หากกฎหมายประสงค์ที่จะให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่จึงต้องเขียนบทบัญญัติรองรับกรณีดังกล่าวไว้

ในกรณีที่กฎหมายประสงค์ที่จะให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ก็จะเป็นการสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจพิจารณาทางปกครองแต่มีเหตุบกพร่องในการดำรงตำแหน่ง โดยให้การกระทำทางปกครองนั้นมีผลต่อไป ไม่กระทบกระเทือนเพราะเหตุดังกล่าว ซึ่งอาจเทียบเคียงกับกรณีที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้วินิจฉัยไว้ว่า แม้จะพ้นวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้วแต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จึงเป็นกรณีที่ผู้ใช้อำนาจพิจารณาทางปกครองในขณะที่มีเหตุบกพร่องในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งสามารถนำหลักการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้โดยเทียบเคียง เพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับการพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปในช่วงที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งได้โดยอนุโลม^{๒๖}

สำหรับการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นนั้น โดยปกติมักกำหนดให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการทั้งคณะเป็นไปในคราวเดียวกัน ไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งระหว่างกรรมการเหลื่อมล้ำกัน

การกำหนดให้กรรมการดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวหรือดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ขึ้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับว่าประสงค์จะให้กรรมการดำรงตำแหน่งเช่นใด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการจะกำหนดให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

แบบบทบัญญัติเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี
ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ *(หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรี/คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ แต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง) ให้ผู้ได้รับตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง (หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น) อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

^{๒๕} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ (คณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยซึ่งครบวาระการดำรงตำแหน่งแล้วตามมาตรา ๑๑๐ มีอำนาจดำเนินงานต่อไปจนกว่าคณะกรรมการดำเนินการฯ ชุดใหม่เข้ารับหน้าที่ได้หรือไม่) (เรื่องเสร็จที่ ๗/๒๕๓๑)

^{๒๖} บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการองค์การสวนยางภายหลังจากที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๗๐๖/๒๕๔๘)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระไม่ได้

*ความในวงเล็บใช้ในกรณีที่องค์ประกอบของกรรมการกำหนดจำนวนคนที่ไม่แน่นอน ดังนี้ “จำนวนไม่น้อยกว่า... คน แต่ไม่เกิน...คน/จำนวนไม่เกิน...คน การกำหนดข้อจำกัดในการแต่งตั้งกรรมการว่าจะให้แต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ นั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายเป็นสำคัญ

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๒ ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง แต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปี

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ามารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้”

ในกรณีที่กฎหมายใดต้องการให้การดำเนินงานของคณะกรรมการมีความต่อเนื่องหรือต้องการสร้างความเป็นอิสระให้แก่กรรมการค่อนข้างสูง จึงไม่ต้องการให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งไปพร้อมกันทั้งคณะในคราวเดียวกัน แต่ให้พ้นจากตำแหน่งไปเพียงคราวละกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่านั้น โดยให้กรรมการชุดแรกจับฉลากจากตำแหน่งกึ่งหนึ่ง ซึ่งหากได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์เช่นว่านี้แล้ว กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระครึ่งละกึ่งหนึ่งสลับกันไป และการจับฉลากออกจากตำแหน่งจำนวนกึ่งหนึ่งจะใช้บังคับกับคณะกรรมการชุดแรกเพียงชุดเดียวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม โดยที่กฎหมายส่วนใหญ่จะมีบทบัญญัติให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการสามารถใช้อำนาจให้กรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะได้ ก็จะมีผลทำให้ระบบที่มีอยู่เดิมที่ต้องการให้การบริหารกิจการเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยการให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งคราวละกึ่งหนึ่งที่ต้องเสียไป^{๒๗} ด้วยเหตุนี้

^{๒๗} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เรื่องเสร็จที่ ๗๓๔/๒๕๓๕)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

หากกฎหมายใดต้องการให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งไม่พร้อมกัน อาจกำหนดให้กรรมการจำนวนกึ่งหนึ่งหรือหนึ่งในสามพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีการจับฉลาก และการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุนี้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ความในมาตรานี้อาจเขียนได้ดังนี้

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี
ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีการจับฉลากตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนี้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ” หรือ

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี
ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และเมื่อครบกำหนด... ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในจำนวนที่เหลือจากการจับฉลากเมื่อครบกำหนด... ปี พ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีจับฉลากเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ”

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

“มาตรา ๑๓ กรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนดสามปี ให้ กสช. ออกจากตำแหน่งจำนวนสามคนโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าการออกจากตำแหน่งโดยการจับฉลากดังกล่าวเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการคนใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของกรรมการคนเดิมให้ดำเนินการคัดเลือกและเลือกกรรมการคนใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร”

๑.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวาระแล้ว ยังมีกรณีเหตุอื่นที่เป็นอุปสรรคทำให้กรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แม้ว่าจะยังไม่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง เช่น ตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามลักษณะที่กฎหมายกำหนด

นอกจากเหตุที่กล่าวแล้วยังมีกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเพราะผู้มีอำนาจแต่งตั้งให้ออกซึ่งกฎหมายได้เขียนกรณีไว้เป็นสองแบบ คือ **แบบที่หนึ่ง**

กำหนดไว้แต่เพียงว่าให้ผู้แต่งตั้งมีอำนาจสั่งให้ออก ผู้แต่งตั้งจึงมีอำนาจสั่งให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งได้ตามที่สมควร และแบบที่สอง ได้กำหนดเงื่อนไขหรือเหตุผลในการสั่งให้ออกไว้ด้วยซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับหลักกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ให้การออกคำสั่งทางปกครองจะต้องมีเหตุผลประกอบด้วยเพื่อเป็นการควบคุมการใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจแต่งตั้งไว้ เช่น ให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุผลที่กฎหมายมีเจตนารมณ์จะให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องกังวลต่อการให้ออกจากตำแหน่งโดยปราศจากเหตุผล ดังนั้น แม้ว่ากฎหมายจะระบุให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็จริง แต่ก็ได้หมายความว่าผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะสั่งให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิออกจากตำแหน่งใน “เวลา” ใดก็ได้ หรือเพราะ “เหตุ” ใด ๆ ก็ได้ อำนาจในการสั่งให้ออกจะกระทำได้ก็เฉพาะตามกรณีที่กำหนดไว้ในกฎหมายเท่านั้น ซึ่งจะมีข้อจำกัดเรื่อง “เวลา” และ “เหตุ” ของการสั่งไว้ กล่าวคือ จะสั่งให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้ ก็ต้องเป็นเหตุเพราะ “บกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ” ตามกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น^{๒๘}

แบบบทบัญญัติเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา .. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรี/คณะกรรมการ/ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา .. หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ..

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระประธานกรรมการและกรรมการซึ่งมิใช่กรรมการโดยตำแหน่งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก

^{๒๘} ข้อสังเกตของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายอมร จันทรมบูรณ์) ประกอบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่วนจังหวัดกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด (กรณีคำสั่งจังหวัดสมุทรปราการ) (เรื่องเสร็จที่ ๗๒/๒๕๖๔)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันมีคุณลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑”

๑.๕ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

สำหรับบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนั้นจะมีแนวทางเขียนเป็นสองแนวทางด้วยกัน คือ กรณีที่หนึ่ง กำหนดให้บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวางไว้ต่อจากองค์ประกอบของคณะกรรมการ และ กรณีที่สอง กำหนดให้บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวางไว้ต่อจากการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ซึ่งยังไม่เป็นที่ยุติ แต่เห็นว่า กรณีตามแนวทางที่สองที่กำหนดให้บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวางเรียงต่อจากการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการน่าจะเป็นการเหมาะสม เพราะเป็นการกล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการให้เสร็จสิ้นก่อนถึงจะกล่าวถึงเรื่องหน้าที่และอำนาจ

การกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเป็นสาระสำคัญของคณะกรรมการตามกฎหมาย เพราะเป็นการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการนั้น ๆ ว่าจะให้มีเพียงใด ซึ่งปกติจะขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคณะกรรมการของกฎหมายแต่ละฉบับ การกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่วนใหญ่จะมีข้อพิจารณาตามประเภทของหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

- (๑) หน้าที่และอำนาจในการเสนอความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่องค์กรผู้มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติการตามกฎหมาย
- (๒) หน้าที่และอำนาจในการบริหารงาน การออกกฎหรือการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรอื่นปฏิบัติตามหรือการให้ความเห็นชอบในการปฏิบัติงานขององค์กรอื่น
- (๓) หน้าที่และอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดหรือสั่งการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- (๔) หน้าที่และอำนาจในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามกฎหมาย ผู้ร่างกฎหมายจะต้องคำนึงถึงสาระของบทบัญญัติอื่น ๆ ในกฎหมายฉบับนั้น เพื่อที่จะกำหนดบทบาทของคณะกรรมการให้เป็นไปโดยถูกต้องสอดคล้องกับสาระของบทบัญญัติเหล่านั้น ทั้งนี้ หากมีการกำหนดหน้าที่และอำนาจโดยสมบูรณ์และเหมาะสมกับสาระของบทบัญญัติของกฎหมายนั้นแล้ว ย่อมให้กลไกการปฏิบัติงานหรือการบังคับใช้กฎหมายนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

แบบบทบัญญัติเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา .. คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ...

(๒) ...

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) ...

(๔) ...

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรี/นายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีมอบหมาย

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรและการฟื้นฟูและการพัฒนาเกษตรกร

(๒) พิจารณาเสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดนโยบายและการออกแบบ ข้อบังคับและประกาศ ในการบริการกิจการของกองทุน

(๔) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงินการเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนทะเบียนองค์กรเกษตร

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาแผนและโครงการฟื้นฟูและพัฒนาขององค์กรเกษตรกร การติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนและโครงการ

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินของกองทุนตามแผนและโครงการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และการใช้คืนเงินให้แก่กองทุน

(๘) พิจารณางบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุน แลรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานในส่วนเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

(๙) กำกับ ให้คำปรึกษา และแนะนำแก่คณะกรรมการบริหารและสำนักงานในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดภาระผูกพันของกองทุน

(๑๑) กำหนดมาตรการ ส่งเสริม สนับสนุน องค์กรเกษตรกร

(๑๒) แต่งตั้ง ถอดถอน คณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการ

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะกรรมการบริหารหรือเลขาธิการเป็นผู้ปฏิบัติหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

กรณีที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ หรือสั่งให้บุคคลใด ๆ ให้ข้อเท็จจริงหรือให้ส่งเอกสารก็จะมีบทบัญญัติที่มีแนวการเขียนดังนี้

มาตรา .. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้ ในการนี้อาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

“มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการการจัดสรรที่ดินกลางและคณะกรรมการ มีอำนาจเรียกเป็นหนังสือให้บุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น คำแนะนำทางวิชาการหรือให้ส่งเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดินตามที่เห็นสมควร”

การใช้ถ้อยคำ “หน้าที่และอำนาจ”

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้ถ้อยคำว่า “หน้าที่และอำนาจ” แทน “อำนาจหน้าที่” ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีบันทึกข้อความเรื่อง การใช้ถ้อยคำ “หน้าที่และอำนาจ” ในร่างกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยวางแนวทางให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานฯ ให้ใช้คำว่า “หน้าที่และอำนาจ” แทนคำว่า “อำนาจหน้าที่” ในร่างกฎหมายทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองสำหรับในบางกรณีอาจมีหน้าที่เพียงอย่างเดียวโดยไม่มีอำนาจตามมาด้วย แต่เมื่อใดก็ตามถ้ากฎหมายให้อำนาจต้องเขียน “หน้าที่และอำนาจ” เสมอ

ตัวอย่าง เช่น

- ร่างพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๓/๒๕๖๑)

- มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) ศึกษา วิเคราะห์และให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการสาธารณสุข

(๓) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่น

(๔) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๕) กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) ควบคุม สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อรัฐมนตรี
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

๑.๖ การประชุม

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนั้นส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาหรือมีมติในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ดังนั้น การบัญญัติบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมจึงต้องครบถ้วนเพื่อมิให้เกิดข้อขัดแย้งในทางปฏิบัติ ซึ่งสาระของการประชุมคณะกรรมการที่กำหนดประกอบด้วยกรณีดังต่อไปนี้ องค์ประชุม ประธานในที่ประชุม (โดยปกติประธานจะเป็นผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมและดำเนินการประชุมจนเสร็จสิ้น แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีนี้ก็ต้องกำหนดให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม) การเป็นผู้มีส่วนได้เสียของประธานกรรมการหรือกรรมการ และการวินิจฉัยชี้ขาด เป็นต้น

(ก) แบบบทบัญญัติเรื่องการประชุมของคณะกรรมการ

มาตรา .. การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้ที่ประชุมพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมและหรือมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๒๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการคนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการทั้งสองคนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้กรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้ที่ประชุมพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมและมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

(ข) การเขียนบทบัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมโดยอนุโลม

เดิมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ได้กำหนดเรื่องการประชุม องค์ประชุม และการลงมติของคณะกรรมการไว้ในกฎหมายฉบับนั้น ๆ เป็นการเฉพาะต่อมา เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้นใช้บังคับ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดถึงวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุม องค์ประชุม และการลงมติของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ย่อมต้องเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดไว้ เว้นแต่กรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ฉะนั้น จึงสามารถนำบทบัญญัติเรื่องการประชุม องค์ประชุม และการลงมติที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับเรื่องการประชุม องค์ประชุม และการลงมติของคณะกรรมการตามกฎหมายต่าง ๆ โดยอนุโลมได้

ในปัจจุบันได้มีกฎหมายบางฉบับที่บัญญัติให้นำเรื่องการประชุมของคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลมกับเรื่องการประชุมของคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น ๆ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ นอกจากนั้น ยังมีร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานฯ ที่มีการเขียนบทบัญญัติดังกล่าว เช่น ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. (เรื่องที่เสร็จที่ ๔๑๒/๒๕๖๐) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการเขียนในพระราชบัญญัติดังกล่าวมาก็ตาม แต่ก็มีปัญหาในการใช้ถ้อยคำว่าสมควรเขียนในลักษณะใดถึงจะเป็นการเหมาะสม ซึ่งในการประชุมฝ่ายร่างกฎหมาย ครั้งที่ ๒๕/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ก็ได้มีมติให้ใช้แนวทางในการเขียนบทบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

“มาตรา .. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม”

ดังนั้น เพื่อให้การเขียนบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สมควรกำหนดเป็นดังนี้

มาตรา .. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุม ก.พ. โดยอนุโลม เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง”

๑.๗ การมีส่วนได้ส่วนเสียของกรรมการ

การมีส่วนได้ส่วนเสียของกรรมการจะกำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมีได้แสวงหากำไรรวมทั้งในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้ผู้ที่เป็นกรรมการเป็นบุคคลที่ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์กรหรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการขององค์กรนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอันจะเป็นหลักประกันอันหนึ่งเกี่ยวกับความเป็นกลางในการดำเนินงานในฐานะกรรมการของบุคคลนั่นเอง

แบบบทบัญญัติเรื่องการมีส่วนได้ส่วนเสียของกรรมการ

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการที่กระทำกับ... หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ...นั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่...เป็นผู้ถือหุ้น

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๑ ประธานกรรมการและกรรมการขององค์การมหาชนใดจะต้องไม่เป็น
ผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับองค์การมหาชนนั้น หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการ
ขององค์การมหาชนนั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้
เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่องค์การมหาชนเป็นผู้ถือหุ้น”

๑.๘ การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ

โดยที่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ใน
กฎหมายนั้น คณะกรรมการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการเองได้ทั้งหมด จึงควรมีบทบัญญัติ
ให้คณะกรรมการสามารถมอบหมายให้องค์กรอื่นเป็นผู้ปฏิบัติแทน โดยอยู่ในความรับผิดชอบ
ของคณะกรรมการ ซึ่งในกรณีเช่นนี้กฎหมายส่วนใหญ่จะกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา
และคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรืออาจกำหนดให้มี
การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องไว้ด้วย

แบบบทบัญญัติเรื่องการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ

มาตรา .. คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญให้เป็น
ที่ปรึกษาของคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใด
อย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๒๓ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญให้เป็นที่
ปรึกษาของคณะกรรมการและมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่
คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

แบบบทบัญญัติเรื่องการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

“มาตรา .. คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ... เพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือ
ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้
การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗

“มาตรา ๔๑ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการการแพทย์จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการการแพทย์มอบหมายก็ได้”

๑.๙ ประโยชน์ตอบแทนของกรรมการ

โดยปกติประโยชน์ตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการจะมีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายทั่วไปใช้กับทุกคณะกรรมการตามกฎหมายอยู่แล้ว แต่ก็มีบางกรณีที่กฎหมายมีความจำเป็นต้องกำหนดกรณีประโยชน์ตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายอื่นเป็นกรณีพิเศษส่วนใหญ่กฎหมายที่มีบทบัญญัติที่ว่าด้วยประโยชน์ตอบแทนของกรรมการเป็นกรณีพิเศษนั้น จะเป็นกรณีของกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน กองทุน หรือการสาธารณประโยชน์

แบบบทบัญญัติเรื่องประโยชน์ตอบแทนของกรรมการ

มาตรา .. ให้ประธานกรรมการ กรรมการที่ปรึกษา และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๒๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการที่ปรึกษา และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุมหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด”

๑.๑๐ การกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

บทบัญญัติที่กำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา หรือให้มีอำนาจสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น ต้องพิจารณาดูเนื้อหาของกฎหมายนั้นด้วยว่ากำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการสอบสวนสืบสวนอันมีผลกระหนาบสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น การเข้าไปในสถานที่หรือเคหสถานของบุคคลใด ๆ หรือการยึดทรัพย์สินหรือสิ่งของใด ๆ หรือไม่ ถ้าไม่มีก็ไม่ต้องมีบทบัญญัติดังกล่าว แต่ถ้ามีก็ต้องกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวไว้ด้วย แต่กรณีนี้ก็ยังไม่ใช่ยุติและมีแนวการเขียนเป็น ๒ กรณี คือ กรณีแรก กำหนดให้เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเพียงอย่างเดียว (ตัวอย่าง ก) กรณีที่สอง กำหนดให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย แต่ก็จะมีการกำหนดกรอบในการใช้อำนาจไว้ด้วย (ตัวอย่าง ข)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบบทบัญญัติกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา .. ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ตัวอย่าง ก เช่น

พระราชบัญญัติความลับทางการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ตัวอย่าง ข เช่น

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓

“มาตรา ๗๑ ให้กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวน และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) เรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วน บริษัทชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัด มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๒) เรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร และหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน”

๑.๑๑ คณะกรรมการระดับจังหวัด

โดยที่ในปัจจุบันกฎหมายมีการกำหนดให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัดมากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายอำนาจและความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการ แต่โดยที่องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับจังหวัดมีความแตกต่างจากองค์ประกอบของคณะกรรมการโดยทั่วไป เนื่องจากองค์ประกอบของกรรมการโดยตำแหน่งจะประกอบด้วยกรรมการที่มาจากหน่วยงานหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่าง ๆ แล้ว ยังมิได้มีการกำหนดการเรียงลำดับกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการระดับจังหวัดให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน

และเนื่องจากคณะกรรมการระดับจังหวัดจะมีการกำหนดองค์ประกอบในลักษณะที่ไม่แตกต่างไปจากคณะกรรมการ ดังนั้น สมควรกำหนดให้องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับจังหวัดให้มีลักษณะเช่นเดียวกับคณะกรรมการ กล่าวคือ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับจังหวัด

คณะกรรมการระดับจังหวัดจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(ก) ประธานกรรมการ

ประธานกรรมการในคณะกรรมการระดับจังหวัดโดยทั่วไปแล้ว จะกำหนดให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการเนื่องจากว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับนโยบาย และคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติการ ให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ

(ข) กรรมการโดยตำแหน่ง

การที่กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการประสานนโยบายของทางราชการให้เข้ากับการทำงานหรือ การตัดสินใจของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แต่เนื่องจากการเรียงลำดับกรรมการโดยตำแหน่ง ในคณะกรรมการระดับจังหวัดยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นแนวทางเช่นที่ได้กำหนดไว้ใน กรณีของกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการทั่วไปจึงขอกำหนดแนวทางการเรียงลำดับ ตามรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไป

(ค) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การที่กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านต่าง ๆ ก็เพื่อให้กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ร่วมพิจารณาหรือให้ความเห็น อันจะทำให้การทำงานในรูปแบบ คณะกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

(ง) เลขานุการ

การกำหนดเลขานุการของคณะกรรมการระดับจังหวัดก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานด้วย เนื่องจากเลขานุการก็เป็นกลไกหนึ่งที่จะเป็นปัจจัยให้การดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์หรือไม่ การกำหนดเลขานุการจึงควรกำหนดให้เป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจ จะต้องดำเนินการให้มากที่สุด

(๒) การเรียงลำดับคณะกรรมการระดับจังหวัด

สำหรับการเรียงลำดับกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการระดับจังหวัด เห็นควรให้เรียงลำดับตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกรณีของคณะกรรมการดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งจะเป็นไปตามการกำหนดแบบกฎหมาย เรื่อง การเรียงลำดับตำแหน่งผู้เป็นกรรมการในคณะกรรมการ (เรื่องเสร็จที่ ๑/๒๕๔๔) กล่าวคือ

(๑) กรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานของรัฐหลาย ประเภท การจัดเรียงลำดับกรรมการให้เริ่มจากการแยกกรรมการเป็นกลุ่มตามลำดับของหน่วยงานของรัฐ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ดังนี้ (ก) ส่วนกลาง (ข) ส่วนภูมิภาค (ค) ส่วนท้องถิ่น (ง) รัฐวิสาหกิจ (จ) องค์การมหาชน (ฉ) การศึกษา และ (ช) เอกชน^{๒๙}

(๒) กรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งที่ เป็นผู้แทนของส่วนราชการ ให้เริ่มจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงเรียงตามลำดับตัวอักษร ถ้ามีผู้แทนระดับกรมด้วย ให้เรียงลำดับตามตัวอักษรโดยไม่ต้องคำนึงถึงกระทรวง

(๓) กรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งที่ เป็นผู้แทนของหน่วยงานของ รัฐบาลหลายประเภทปะปนกัน ให้จัดลำดับกลุ่มของหน่วยงานของรัฐตาม (๑) ก่อน แล้วตามด้วยผู้แทนของ หน่วยงานแต่ละกลุ่ม โดยให้เรียงลำดับตามตัวอักษรเป็นลำดับกันไปในแต่ละกลุ่ม^{๓๐}

(๔) กรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการโดยตำแหน่งที่ เป็นผู้แทนจากราชการ ส่วนภูมิภาค ให้แยกกรรมการออกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้ (ก) กรณีที่ระเบียบบริหารราชการส่วนกลางได้มีการ แบ่งส่วนราชการให้มีส่วนภูมิภาค ให้จัดเรียงลำดับตามตัวอักษรโดยไม่คำนึงถึงกระทรวง และ (ข) กรณีที่เป็นไปตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่ ปลัดจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอ ตามลำดับ ทั้งนี้ ในการจัดเรียงลำดับนั้นให้เรียงตามกลุ่ม (ก) ก่อน แล้วตามด้วยกลุ่ม (ข)

แบบกฎหมายเรื่ององค์ประกอบและการจัดเรียงลำดับกรรมการโดยตำแหน่งใน คณะกรรมการระดับจังหวัด

(ก) ประธานกรรมการ

ผู้ว่าราชการจังหวัด

(ข) กรรมการโดยตำแหน่ง

(๑) ราชการส่วนกลาง
- ผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม
- ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ราชการส่วนภูมิภาค
(๒.๑) กรณีที่ได้มีการแบ่งส่วนราชการให้มีราชการส่วนภูมิภาค
(๒.๒) กรณีที่เป็นไปตามระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

^{๒๙} ในกลุ่มองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน มหาวิทยาลัย และผู้แทน องค์กรเอกชน ให้เรียงลำดับตามตัวอักษรในแต่ละกลุ่ม

^{๓๐} ในกรณีที่มิทหา รตำรวจ ข้าราชการตุลาการ หรือข้าราชการอัยการให้เรียงตามอาวุโส ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม กฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) ราชการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- เทศบาล
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- กรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา
- องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(๔) รัฐวิสาหกิจ

(๕) องค์การมหาชน

(๖) การศึกษา

- มหาวิทยาลัย
- หน่วยงานอื่นของรัฐ

(๗) เอกชน – ผู้แทนองค์กรเอกชน

(ค) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดทุกจังหวัด ดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกรมที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมชลประทาน อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานอัยการจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ปลัดจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ”

ทั้งนี้ สำหรับแบบการร่างกฎหมายของคณะกรรมการระดับจังหวัดในเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่น การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ การประชุม การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียของกรรมการ การแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ ประโยชน์ตอบแทนของกรรมการ และกำหนดให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือให้อำนาจสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นั้น สามารถนำแบบบทบัญญัติของคณะกรรมการในหัวข้อที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นมาใช้กับกรณีของคณะกรรมการระดับจังหวัดได้

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ บางครั้งผู้ร่างกฎหมายไม่ได้เขียนบทบัญญัติเป็นบทเฉพาะกาลไว้ จึงทำให้มีปัญหาในการตีความในภายหลังว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการที่มีได้มีบทเฉพาะกาลนั้นคณะกรรมการชุดเดิมสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่เพียงใด คำตอบคือ ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยไม่มีบทบัญญัติที่เป็นบทเฉพาะกาลกำหนดเกี่ยวกับความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการไว้ ย่อมทำให้คณะกรรมการชุดเดิมต้องพ้นจากตำแหน่ง^{๓๑)} นอกจากนั้น หากการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญโดยเป็นการเพิ่มคุณสมบัติและจำนวนกรรมการ หากไม่มีบทเฉพาะกาลรองรับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุดเดิมไว้ ย่อมทำให้คณะกรรมการชุดเดิมทั้งหมดต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมมีผลใช้บังคับ หากได้มีผลเฉพาะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่กำหนดขึ้นใหม่เท่านั้นไม่^{๓๒)} และการพ้นจากตำแหน่งโดยผลที่เกิดจากการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยไม่มีบทเฉพาะกาลรองรับ มิใช่เป็นกรณีการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามปกติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย^{๓๓)} ดังนั้น ในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ ผู้ร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการด้วย หากประสงค์ให้คณะกรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ก็ต้องมีบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับให้คณะกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติเดิมใช้บังคับให้คงอยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติใหม่

^{๓๑)} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งของนายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (เรื่องเสร็จที่ ๓๐๓/๒๕๔๑)

^{๓๒)} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิทธิบัตร (เรื่องเสร็จที่ ๒๑๔/๒๕๔๓)

^{๓๓)} อ้างแล้ว,เชิงอรรถที่ ๒๕

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบบัญญัติบทเฉพาะกาลกรณีแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ

มาตรา .. ให้คณะกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติ... ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

“มาตรา ๘ ให้ประธานกรรมการและกรรมการซึ่งอยู่ในตำแหน่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่นตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๓. บทสรุปเกี่ยวกับแบบการร่างกฎหมายในระบบคณะกรรมการ

โดยที่กฎหมายจำนวนหนึ่งจะกำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ และบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการก็จะมียกข้อยกเว้นในเรื่องต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่จะมีเรื่องใดบ้างนั้นก็จะขึ้นอยู่กับโครงสร้างและกลไกในกฎหมายแต่ละฉบับ

สำหรับเนื้อหาและถ้อยคำในการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการนั้น แม้จะมีการเขียนที่แตกต่างกันบ้างตามยุคตามสมัยและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เมื่อพิเคราะห์แล้ว ก็จะได้เห็นว่า เป็นเพียงการแตกต่างในรายละเอียดของถ้อยคำมิได้มีความแตกต่างอันเป็นสาระสำคัญแต่อย่างใด และเพื่อให้การเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการของผู้ร่างกฎหมายและผู้ตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนี้จะ เป็นประโยชน์ในการจัดทำกฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้

แบบกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ

กรณีเป็นกฎหมายใหม่

แบบ ก

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง/ข้าราชการประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ) เป็นประธานกรรมการ (...เป็นรองประธานกรรมการ) ... เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรี/รัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวน...คน / จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน / จำนวนไม่เกิน...คน เป็นกรรมการ

ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

แบบ ข

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง/ข้าราชการประจำ/ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานกรรมการ (...)^{๓๔}

(..) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน .. คน ได้แก่ ...

(..) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้าน...จำนวน...คน/จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน / จำนวนไม่เกิน...คนเป็นกรรมการ

ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ^{๓๕}

^{๓๔} ในกรณีที่มีรองประธานกรรมการด้วยให้ใช้คำว่า

“(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง”

^{๓๕} ในกรณีที่คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ ให้ใช้คำว่า “ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ปลัดกระทรวง/อธิบดี...แต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบ ก

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ... ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน...ปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่การพรรคการเมือง^{๓๖}

แบบ ข

มาตรา^{๓๗} .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- ก. คุณสมบัติทั่วไป
 - (๑) มีสัญชาติไทย
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์
- ข. ลักษณะต้องห้าม
 - (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๒) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

^{๓๖} คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม สามารถกำหนดให้สอดคล้องกับสาระสำคัญและกลไกของกฎหมาย เช่น อาจมีกรณีดังต่อไปนี้

“(.) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือเพราะประพฤติด้อย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(.) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(.) ไม่เคยเป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(.) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง”

^{๓๗} มติที่ประชุมฝ่ายร่างกฎหมาย ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๑ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ ให้ใช้แนวทางนี้

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(..)

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในกิจการที่กระทำกับ... หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ...นั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่...เป็นผู้ถือหุ้น

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ...ปี^{๓๘}

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ^{๓๙} (หรือในกรณีคณะรัฐมนตรี/คณะกรรมการ/ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง) ให้ผู้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น) อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้^{๔๐}

^{๓๘} ในกรณีที่กฎหมายใดต้องการสร้างเป็นอิสระให้แก่กรรมการค่อนข้างสูง ความในมาตรานี้อาจเขียนได้ดังนี้

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง โดยวิธีการจับสลากตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งนี้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ” หรือ

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดโดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในจำนวนที่เหลือจากการจับสลากเมื่อครบกำหนด...ปี พ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับสลาก และให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีจับสลากเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ”

^{๓๙} ความในวงเล็บใช้ในกรณีที่องค์ประกอบของกรรมการกำหนดจำนวนไม่แน่นอนดังนี้ “จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน/...คน/จำนวนไม่เกิน...คน”

^{๔๐} การกำหนดข้อจำกัดในการแต่งตั้งคณะกรรมการว่าจะให้แต่งตั้งอีกได้แต่จะต้องดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับเป็นสำคัญ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

มาตรา .. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรี/คณะกรรมการ/ประธานกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา .. หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา..

มาตรา .. ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามความในวรรคหนึ่ง และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้กรรมการที่เหลือเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการเป็นการชั่วคราว

มาตรา .. คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้^{๔๑}

(๑) ...

(๒) ...

(๓) ...

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรี/นายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีมอบหมาย

^{๔๑} การกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่วนใหญ่จะมีข้อพิจารณาตามประเภทของหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) หน้าที่และอำนาจในการเสนอความเห็นหรือให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่องค์กรผู้มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติการตามกฎหมาย

(๒) หน้าที่และอำนาจในการบริหารงาน การออกกฎหรือการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรอื่นปฏิบัติตาม หรือการให้ความเห็นชอบในการปฏิบัติงานขององค์กรอื่น

(๓) หน้าที่และอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดหรือสั่งการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

(๔) หน้าที่และอำนาจในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม
๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

มาตรา .. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่ง
เป็นหนังสือให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ
ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้ ในการนี้อาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา .. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณา
ทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของ
คณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา .. คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญให้เป็น
ที่ปรึกษาของคณะกรรมการและมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการ
อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม^{๔๐}

มาตรา .. ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ที่ปรึกษา และอนุกรรมการได้รับเบี้ยประชุม
และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา .. ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงาน
ตามประมวลกฎหมายอาญา

กรณีที่กฎหมายมีคณะกรรมการระดับจังหวัด

แบบ ก

มาตรา .. ให้มีกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...จังหวัด” ประกอบด้วย
(ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นประธานกรรมการ (...เป็นรองประธานกรรมการ) ... (ผู้แทนจากราชการ
ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน การศึกษา เอกชน)
เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง...แต่งตั้งจำนวน...คน /จำนวน ไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน
...คน /จำนวนไม่เกิน...คน เป็นกรรมการ

ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

แบบ ข

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...จังหวัด” ประกอบด้วย
(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

^{๔๐} ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง อาจเขียนได้ดังนี้
“มาตรา .. คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ...เพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือปฏิบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(..) ^{๔๓}

(..) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน .. คน ได้แก่ ...

(..) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้าน...จำนวน...คน/จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน /จำนวนไม่เกิน...คน เป็นกรรมการ

ให้...เป็นกรรมการและเลขานุการ และ...เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ^{๔๔}

แบบ ก

มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน...ปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง ^{๔๕}

^{๔๓} ในกรณีที่มียกประธานกรรมการด้วยให้ใช้คำว่า

“(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(..) ...เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง”

^{๔๔} ในกรณีที่คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ/ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ ให้ใช้คำว่า

“ให้คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ...แต่งตั้งข้าราชการของกรม...เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ”

^{๔๕} คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม สามารถกำหนดให้สอดคล้องกับสาระสำคัญและกลไกของกฎหมาย เช่น อาจจะมีกรณีดังต่อไปนี้

“(..) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(..) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(..) ไม่เคยเป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

(..) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดออกจากตำแหน่ง”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบ ข

มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติทั่วไป

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(..)

มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับ..หรือในกิจการที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ...นั้น ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่...เป็นผู้ถือหุ้น

มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี^{๔๖}

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ^{๔๗} (หรือในกรณีที่คณะกรรมการ/ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง)

^{๔๖} ในกรณีที่กฎหมายใดต้องสร้างความเป็นอิสระให้แก่กรรมการระดับจังหวัดค่อนข้างสูง ความในมาตรานี้อาจเขียนได้ดังนี้

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีการจับสลากตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งนี้เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ” หรือ

“มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ...ปี

ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดโดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบกำหนด...ปี ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในจำนวนที่เหลือจากการจับสลากเมื่อครบกำหนด...ปี พ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับสลาก และให้ถือว่าการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีจับสลากเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ”

^{๔๗} ความในวงเล็บใช้ในกรณีที่องค์ประกอบของกรรมการกำหนด จำนวนไม่แน่นอนดังนี้ “จำนวนไม่น้อยกว่า...คน แต่ไม่เกิน...คน/จำนวนไม่เกิน...คน”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น) อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้^{๔๘}

มาตรา .. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการ/ประธานกรรมการ ให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา .. หรือกระทำการอันมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ..

มาตรา .. ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามความในวาระหนึ่ง

มาตรา .. คณะกรรมการ...จังหวัดมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้^{๔๙}

(๑) ...

(๒) ...

(๓) ...

(๔) ...

^{๔๘} การกำหนดข้อจำกัดในการแต่งตั้งกรรมการว่าจะให้แต่งตั้งอีกได้แต่จะต้องดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับเป็นสำคัญ

^{๔๙} การกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการระดับจังหวัดส่วนใหญ่จะมีข้อพิจารณาให้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการแต่ละประเภทด้วยว่ามีการกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจเช่นใด

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม
๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ...
จังหวัดหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา .. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการ...จังหวัดมีอำนาจ
ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งข้อมูล
หรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาได้ในการนี้อาจเรียกบุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วย
ก็ได้

มาตรา .. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาปกครอง
ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการ...จังหวัด
โดยอนุโลม

กรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการและคณะกรรมการระดับจังหวัด

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติม
องค์ประกอบของคณะกรรมการสมควรกำหนดให้มีบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับความต่อเนื่องในการดำรง
ตำแหน่งของกรรมการชุดเดิมที่ต้องพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย ดังนี้

มาตรา .. ให้คณะกรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติ... ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา .. ให้คณะกรรมการ...จังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ...จังหวัดตามพระราชบัญญัติ...
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๓ ประเด็นปัญหาแบบกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการ

ในการร่างกฎหมายในระบบคณะกรรมการที่นำมาใช้มีรูปแบบที่แตกต่างกันมาก มีการใช้รูปแบบและถ้อยคำที่แตกต่างกัน เพื่อให้ระบบคณะกรรมการมีรูปแบบการร่างกฎหมายที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สมควรนำประเด็นที่เป็นปัญหาเพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง ดังนี้

ประเด็นที่ ๑. แบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมาย

แม้ว่าในปัจจุบันคู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการ จะได้กำหนดแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ไว้แล้วก็ตาม แต่จากการตรวจสอบยังพบว่า มีแนวทางการร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าวที่แตกต่างกันออกไป จึงควรมีการวางแบบการร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายต่อไป

ซึ่งจากการตรวจสอบกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มีแนวทางในการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมาย จำนวน ๕ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ ...(ชื่อเต็ม)...” ประกอบด้วย ...
แนวทางที่สอง	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...
แนวทางที่สาม	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง ประกอบด้วย ...
แนวทางที่สี่	มาตรา .. ให้คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...
แนวทางที่ห้า	มาตรา .. ในสำนักงาน... ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย ...

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๑.๑ แบบที่หนึ่ง

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ ...(ชื่อเต็ม)...” ประกอบด้วย ...

เป็นแนวทางที่มีการกำหนดไว้ทั้งกรณีการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา และไม่แยกเป็นอนุมาตรา

ตัวอย่างแบบแยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สาม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สี่

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมศิลปากร เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคนซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจาก

(ก) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนหนึ่งคน

(ค) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ด้านธรณีวิทยา ด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ ด้านสังคมศาสตร์ หรือด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เป็นกรรมการและเลขานุการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

ให้รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีซึ่งอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีมอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และรองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ซึ่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่มอบหมายเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการร่วม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างแบบไม่แยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา เช่น

พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ด้านการคุ้มครองเด็ก ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านสาธารณสุข และด้านสิทธิเด็ก ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

๑.๒ แบบที่สอง

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...

เป็นแนวทางที่มีการกำหนดไว้ทั้งกรณีการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา และไม่แยกเป็นอนุมาตรา

ตัวอย่างแบบแยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา เช่น

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๒๐ ให้มีคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังซึ่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ อัยการสูงสุด อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากสภาวิศวกร สถาสถาปนิก สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แห่งละหนึ่งคน ในส่วนที่เหลือให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม การเงิน การคลัง การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบาย

ให้อธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการของ กรมบัญชีกลาง ซึ่งอธิบดีกรมบัญชีกลางมอบหมายจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

ตัวอย่างแบบไม่แยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา เช่น

พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการขอทาน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการ จัดหางาน อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน อธิบดีกรม กิจการผู้สูงอายุ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น อธิบดีกรมส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม อธิบดีกรม สุขภาพจิต และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการของกรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ในด้านการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาสังคม หรือการจัดสวัสดิการสังคม และไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้าง ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา โดยในจำนวนนี้ต้องแต่งตั้งจากภาคประชา สังคมไม่น้อยกว่าสี่คน”

๑.๓ แบบที่สาม

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง ประกอบด้วย ...

เป็นแนวทางที่มีการกำหนดไว้ทั้งกรณีการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการเป็น อนุมาตรา และไม่แยกเป็นอนุมาตรา

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างแบบแยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา เช่น

พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง

(๓) ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(๔) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สาม

(๕) ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ประธานคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และประธานคณะกรรมการพาราลิมปิกแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของนายกสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกกันเองของนายกสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๘) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่เป็นพนักงานจำนวนสองคน โดยให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์หรือการเงิน จำนวนหนึ่งคนและด้านการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์การกีฬาจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการเป็นกรรมการบริหารกองทุนและเลขานุการ

กรรมการบริหารกองทุนตาม (๖) (๗) และ (๘) จะดำรงตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๑๔ (๕) (๖) หรือ (๗) ในขณะเดียวกันมิได้

หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และวิธีการในการเลือกหรือแต่งตั้งกรรมการบริหารกองทุนตาม (๖) (๗) และ (๘) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ตัวอย่างแบบไม่แยกองค์ประกอบของคณะกรรมการเป็นอนุมาตรา เช่น

พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๓๖ ให้มีคณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และเลขาธิการ เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินหกคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทำหน้าที่กำกับและติดตามการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

ให้ผู้อำนวยการทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านบริหารธุรกิจ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยอนุโลม”

๑.๔ แบบที่สี่

มาตรา .. ให้คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...

ตัวอย่าง เช่น

- พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๘/๙ ให้คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน ประกอบด้วย ผู้ว่าการเป็นประธาน กรรมการ รองผู้ว่าการซึ่งผู้ว่าการกำหนด จำนวนสองคน โดยให้รองผู้ว่าการคนหนึ่งซึ่งผู้ว่าการมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ธปท. แต่งตั้ง จำนวนห้าคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการ”

“มาตรา ๒๘/๑๑ ให้คณะกรรมการระบบการชำระเงิน ประกอบด้วย ผู้ว่าการเป็นประธาน กรรมการ รองผู้ว่าการซึ่งผู้ว่าการกำหนด จำนวนสองคน โดยให้รองผู้ว่าการคนหนึ่งซึ่งผู้ว่าการมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ธปท. แต่งตั้ง จำนวนสามคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการ”

๑.๕ แบบที่ห้า

มาตรา .. ในสำนักงาน... ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย ...

ตัวอย่าง เช่น

- พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๘ ในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการอื่น ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามพระราชอัธยาศัย และในจำนวนนี้จะได้ทรงแต่งตั้งกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์คนหนึ่งเป็นผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ

การพ้นจากตำแหน่งกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีอำนาจหน้าที่ดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในการนี้ ให้มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกิจการและการบริหารงานบุคคลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์

ผู้อำนวยการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการสำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และที่คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์กำหนด และเป็นผู้แทนของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก

รายได้จากทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นำไปจ่าย หรือลงทุนได้ ทั้งนี้ ตามที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ส่วนที่เหลือจะจำหน่ายหรือใช้สอยได้ ก็แต่โดยพระมหากษัตริย์ตามพระราชอัธยาศัย”

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า การกำหนดแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายตามแนวทางที่หนึ่ง ซึ่งมีรูปแบบว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ... .. (ชื่อเต็ม)...” ประกอบด้วย...” นั้น มีความชัดเจนมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ เนื่องจากมีการกำหนดว่าให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง และคณะกรรมการคณะหนึ่งนั้น มีชื่อว่าคณะกรรมการอะไร และเป็นถ้อยคำที่เหมาะสมกับการเขียนในกรณีที่เป็นคณะกรรมการที่มีชื่อย่อกำกับอีกด้วย เช่น “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า “...”” รวมทั้งเป็นไปในแนวทางเดียวกับที่คู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกำหนดไว้ด้วย ในขณะที่แนวทางที่สอง ที่กำหนดว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...” นั้น เป็นการกำหนดแต่เพียงให้มีคณะกรรมการ แต่ไม่ได้กำหนดว่ามีกี่คณะ ซึ่งอาจมีประเด็นปัญหาโต้แย้งว่า สามารถตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้หลายคณะ ส่วนแนวทางที่สาม ที่กำหนดว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง ประกอบด้วย ...” นั้น แม้ว่าจะกำหนดไว้ครบถ้วนเช่นเดียวกับรูปแบบที่หนึ่งว่าให้มีคณะกรรมการ... และกำหนดว่าคณะกรรมการคณะหนึ่ง แต่แนวทางที่สามนี้ จะไม่เหมาะสำหรับการกำหนดชื่อคณะกรรมการที่มีชื่อย่อกำกับ ส่วนแนวทางที่ ๔ ซึ่งมีรูปแบบว่า “มาตรา .. ให้คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... ประกอบด้วย ...” และแนวทางที่ ๕ ซึ่งมีรูปแบบว่า “มาตรา .. ในสำนักงาน... ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ...” ประกอบด้วย ...” นั้น เห็นว่าเป็นแนวทางที่มีลักษณะเฉพาะและใช้เป็นจำนวนน้อยจึงควรนำมาเป็นข้อมูลไว้ในคู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าเคยมีแนวการกำหนดในลักษณะดังกล่าวไว้ในกฎหมาย

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ ๒ แบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายซึ่งมีชื่อย่อกำกับ

โดยที่แนวทางการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ยังมีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกัน จึงควรมีการวางแนวทางในการร่างกฎหมายในเรื่องเดียวกันให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายต่อไป

ซึ่งจากการตรวจสอบกฎหมายพบว่า มีแนวทางการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการในส่วนของมาตราที่กำหนดให้มีคณะกรรมการตามกฎหมายซึ่งมีชื่อย่อกำกับ จำนวน ๖ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย ...
แนวทางที่สอง	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” <u>หรือเรียกโดยย่อว่า</u> “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...
แนวทางที่สาม	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...
แนวทางที่สี่	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย ...
แนวทางที่ห้า	มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า ...(ชื่อย่อ)... ประกอบด้วย ...
แนวทางที่หก	- มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” มีหน้าที่และอำนาจ... - มาตรา .. ให้...(ชื่อย่อ)... ประกอบด้วย (๑) ...

๒.๑ แนวทางที่หนึ่ง

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย ...

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำลังพลสำรอง” เรียกโดยย่อว่า “คกส.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบเก้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนกลาโหม เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ เจ้ากรมกำลังพลทหาร เจ้ากรมยุทธการทหาร และผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอแนะของกรรมการตาม (๓) จำนวนไม่เกินห้าคน

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

ให้เจ้ากรมการสรรพกำลังกลาโหมเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบก เจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ และเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ”

๒.๒ แนวทางที่สอง

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” หรือเรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์” หรือเรียกโดยย่อว่า “กคทพ.” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ นายกแพทยสภา เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ประธานราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย ประธานราชวิทยาลัยจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ประธานราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ ด้านกฎหมาย สิทธิสตรี และสิทธิเด็ก ด้านละหนึ่งคน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ด้านเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ เวชพันธุศาสตร์ และการวิจัย ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดี กรมสนับสนุนบริการสุขภาพแต่งตั้งข้าราชการของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

๒.๓ แนวทางที่สาม

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

“มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กทบ.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คน

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) และ (๖) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๕) ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการได้”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๒.๔ แนวทางที่สี่

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...”
ประกอบด้วย ...

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “คสช.” ประกอบด้วย
(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน

กรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่นายกรัฐมนตรีกำหนดจำนวนไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

(๔) ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๕) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๖) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเลือกกันเองจำนวนสี่คน เป็นกรรมการ

(๗) ผู้แทนองค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขที่มีกฎหมายจัดตั้งองค์กรละหนึ่งคน

เป็นกรรมการ

(๘) ผู้แทนคณะกรรมการวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ
ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๙) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ซึ่งต้องไม่เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุขโดยเลือก
กันเองจำนวนหกคน เป็นกรรมการ

(๑๐) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ไม่ว่าจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
หรือไม่ ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสิบสามคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานของ
สำนักงานไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

๒.๕ แนวทางที่ห้า (คล้ายแบบที่สี่ แต่ชื่อย่อไม่มีเครื่องหมายอัฒภาค)

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า ...(ชื่อย่อ)... ประกอบด้วย

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

“มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ.
ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดี

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ หรือรองอธิบดีหรือรองเลขาธิการซึ่งอธิบดีหรือเลขาธิการดังกล่าวข้างต้นมอบหมาย ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทนคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และอย่างน้อยห้าคนให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำเนินงานในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี”

“มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัดหรือผู้แทน จัดหางานจังหวัดหรือผู้แทน หัวหน้าตำรวจจังหวัดหรือผู้แทน พัฒนาการจังหวัดหรือผู้แทน ศึกษาธิการจังหวัดหรือผู้แทน สาขาศึกษาจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดหรือผู้แทน สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้แทน แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดหรือผู้แทน อัยการจังหวัดหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ และให้พัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และอย่างน้อยห้าคนให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำเนินงานในองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี”

๒.๖ แนวทางที่หก

มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)... เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” มีหน้าที่และอำนาจ...
มาตรา .. ให้...(ชื่อย่อ)... ประกอบด้วย
(๑) ...

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗

“มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ต.ช.” มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ และกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย

มาตรา ๑๗ ให้ ก.ต.ช. ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับการเลือกจากวุฒิสภาจำนวนสองคน

ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ประธานกรรมการโดยคำแนะนำของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรีขึ้นไปจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ผู้ว่าการเป็นรองประธานกรรมการและแต่งตั้งพนักงานคนหนึ่งเป็นเลขานุการ”

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า ควรใช้ตามแนวทางที่ ๑ ซึ่งมีรูปแบบว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...” นั้น จะมีความชัดเจนมากกว่าแนวทางอื่น ๆ เนื่องจากการกำหนดว่าให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง และคณะกรรมการคณะหนึ่งนั้น มีชื่อเต็มว่าคณะกรรมการอะไร รวมทั้งมีชื่อย่อว่าคณะกรรมการอะไร อีกทั้งความในตอนแรกที่กำหนดว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” ยังสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการ เพื่อให้แนวทางการกำหนดให้มีคณะกรรมการทั้งในกรณีที่ไม่มีการชื่อย่อและมีชื่อย่อกำกับเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ในขณะที่แนวทางที่ ๒ ที่มีรูปแบบว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...” หรือเรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...” นั้น มีลักษณะคล้ายรูปแบบที่ ๑ แต่เพิ่มคำว่า “หรือ” ไว้ก่อนหน้าคำว่า “เรียกโดยย่อว่า” ซึ่งเห็นว่าแม้ว่าจะไม่มีคำว่า “หรือ” ก็มีความหมายชัดเจนอยู่แล้ว ส่วนแนวทางที่ ๓ ซึ่งมีรูปแบบว่า “มาตรา .. ให้มีคณะกรรมการ...(ชื่อเต็ม)...คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “...(ชื่อย่อ)...” ประกอบด้วย...” แม้จะมีข้อความครบถ้วนว่า คณะกรรมการคณะหนึ่งนั้น มีชื่อว่าเต็มว่าคณะกรรมการอะไร รวมทั้งมีชื่อย่อว่าคณะกรรมการอะไรก็ตาม แต่เป็นรูปแบบที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบที่คู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการให้แนวทางไว้ เนื่องจากการกำหนดให้มีคณะกรรมการทั้งในกรณีที่ไม่มีการชื่อย่อและมีชื่อย่อกำกับควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน อีกทั้งแนวทางที่ ๔ – ๖ เป็นแนวทางที่กำหนดแต่เพียงให้มีคณะกรรมการ แต่ไม่ได้กำหนดว่ามีกี่คณะ ซึ่งอาจมีประเด็นปัญหาโต้แย้งว่า สามารถตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้หลายคณะ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ ๓ รูปแบบการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ

เมื่อตรวจสอบกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๖๑ พบว่าการเขียนกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการมีรูปแบบแตกต่างกัน โดยอาจจัดกลุ่มแบบการเขียนกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการได้ ดังต่อไปนี้

แบบที่ ๑

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
(๑) มีสัญชาติไทย
(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน...ปีบริบูรณ์
(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
(..)

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานธุรกิจภาคเอกชน

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๑๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

แบบที่ ๒

มาตรา .. ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
ก. คุณสมบัติทั่วไป
(๑) มีสัญชาติไทย

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า...ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน...ปีบริบูรณ์

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(..)

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. ๒๕๕๕

“มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือถูกเลิกจ้างจากหน่วยงานของเอกชน ด้วยเหตุทุจริตต่อหน้าที่”

พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการที่กระทำกับกองทุน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๒) เป็นผู้ผิดกฎหมายที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๓) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๔) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) เคยเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ”

พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เคยถูกปลดออกหรือไล่ออกจากราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

(๕) เคยถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพนั้น

(๖) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ”

แบบที่ ๓

มาตรา .. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(..)

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษ หรือพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔

“มาตรา ๑๔ กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก กรรมการซึ่งเป็นผู้รับบำนาญและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะมีการรอการลงโทษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖

“มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ ต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทยและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๒) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ฯลฯ

ฯลฯ”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบอื่น ๆ

(๑) พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ด้านกฎหมาย การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงินการคลัง หรือการอื่นอันจะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการของกองทุน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง

(๔) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๖) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๗) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง”

การเขียนกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ มีรูปแบบคล้ายแบบที่ ๓ แต่มีความแตกต่างกับแบบที่ ๓ ตรงที่ตามพระราชบัญญัตินี้กล่าวในวรรคแรกนอกจากจะกำหนดว่า มีสัญชาติไทยแล้ว ยังมีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ รวมถึงผลงานของกรรมการไว้ด้วย ก่อนจะปิดท้ายว่า “และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้” แต่รูปแบบที่ ๓ จะกำหนดเฉพาะเรื่องมีสัญชาติไทยและต่อด้วย “และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้” ทันที โดยไม่มีการกำหนดเรื่องความรู้ความสามารถของกรรมการไว้ แต่เรื่องความรู้ความสามารถของกรรมการจะกำหนดไว้ในมาตราที่กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งกล่าวไว้ก่อนหน้า

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘^{๕๐} แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
 - (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
 - (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรา ๑๐ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
 - (๒) ติดยาเสพติดให้โทษ
 - (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 - (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
 - (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ฯลฯ

ฯลฯ”

^{๕๐} มาตรา ๘ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวเนื่องกับการบริหารและการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาจำนวนห้าคน จากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(ข) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(ค) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(ง) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(จ) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(ฉ) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (ก) (ข) (ค) หรือ (จ) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

(ช) เป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบปีตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๐ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๙^{๕๑} แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
 - (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
 - (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
 - (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรา ๑๑ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
 - (๒) ติดยาเสพติดให้โทษ
 - (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 - (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
 - (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ฯลฯ

ฯลฯ”

^{๕๑} มาตรา ๙ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

การเขียนกฎหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้างต้นได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการไว้คนละมาตราซึ่งการกำหนดแยกเป็นคนละมาตราดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมีจำนวนมาก โดยมาตราที่กำหนดเกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติจะมีสองมาตรา มาตราหนึ่งจะกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะเจาะจงที่แสดงถึงประสบการณ์ของกรรมการและอีกมาตราหนึ่งจะกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไป

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า แบบบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการตามแบบที่ ๑ และแบบที่ ๒ เป็นแบบตามคู่มือแบบการร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด แต่การเขียนตามแบบที่ ๓ นั้น คล้ายแบบที่ ๑ แต่เนื่องจากคุณสมบัติของกรรมการมีเพียงเรื่องเดียวซึ่งส่วนใหญ่คือเรื่องสัญชาติ จึงกำหนดว่ากรรมการต้องมีสัญชาติไทยไว้แต่ต้นและต่อด้วยการไม่มีลักษณะต้องห้ามซึ่งมีหลายเรื่อง โดยกำหนดเป็นอนุมาตราย่อยลงไป ดังนั้น ในกรณีที่มีคุณสมบัติเพียงข้อเดียวย่อมไม่อาจเขียนแยกเป็นอนุมาตราได้เพราะจะมีเรื่องคุณสมบัติเพียงอนุมาตราเดียว จึงไม่ควรเขียนแบบที่ ๒ เพราะการเขียนแบบที่ ๒ กำหนดโดยแยกหัวข้อเป็นกรณีของคุณสมบัติและกรณีของลักษณะต้องห้ามออกจากกัน ส่วนรายละเอียดของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามจะระบุไว้เป็นอนุมาตราต่าง ๆ ดังนั้น ถ้ามีคุณสมบัติเพียงข้อเดียวก็ไม่อาจกำหนดไว้เป็นอนุมาตราในหัวข้อคุณสมบัติได้ ส่วนแบบอื่น ๆ ที่ไม่อาจจัดกลุ่มเข้าแบบที่ ๑ - แบบที่ ๓ ได้ ซึ่งปรากฏในกฎหมายบางฉบับอาจจะมีเหตุผลของแต่ละกฎหมายที่ต้องการกำหนดไว้เช่นนั้น

โดยสรุป กองหลักนิติบัญญัติ มีความเห็นว่า แบบบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการควรใช้ตามแบบที่ ๑ และแบบที่ ๒ ซึ่งเป็นไปตามคู่มือแบบการร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่ในกรณีที่ต้องการกำหนดคุณสมบัติไว้เพียงข้อเดียวซึ่งโดยส่วนมากคือเรื่องสัญชาติไทยก็อาจเขียนแบบที่ ๓ ได้เพราะการเขียนเป็นอนุมาตราต้องมีมากกว่าหนึ่งข้อจึงจะเขียนเป็นอนุมาตราได้ ในเมื่อเรื่องคุณสมบัติมีเพียงข้อเดียวจึงเขียนไว้ในตอนต้นและกำหนดการไม่มีลักษณะต้องห้ามไว้เป็นอนุมาตราได้ตามแบบที่ ๓ อย่างไรก็ตาม การเขียนแบบที่ ๓ ก็อาจเกิดปัญหาให้ต้องตีความบทบัญญัติกฎหมายในกรณีที่มีการกำหนดให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากการเขียนแบบที่ ๓ ไม่ปรากฏถ้อยคำว่า “คุณสมบัติ” ดังนั้น การใช้ถ้อยคำว่า “ขาดคุณสมบัติ” ในการกำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการจึงต้องอาศัยการตีความว่าเรื่องที่กำหนดไว้ตอนต้นก่อนถ้อยคำว่า “และไม่มีลักษณะต้องห้าม” ตามแบบที่ ๓ คือคุณสมบัติ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ ๔ รูปแบบและตำแหน่งของบทบัญญัติในการกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้น คณะกรรมการมีอาจปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการได้เองทั้งหมด หรือในบางกรณีจำเป็นต้องมีการพิจารณา กลั่นกรองหรือให้ความเห็นเบื้องต้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงมักกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขึ้น เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือในกฎหมายฉบับอาจ กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะไว้ด้วย

แบบที่ ๑ แบบบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง โดยมักกำหนดให้เป็นมาตราเฉพาะแยกต่างหากจากบทบัญญัติที่บัญญัติ หน้าที่และอำนาจทั่วไปหรือหน้าที่และอำนาจในเรื่องอื่น ๆ (คู่มือแบบการร่างกฎหมายว่าด้วย คณะกรรมการ) เป็นดังนี้

มาตรา .. คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือปฏิบัติการอย่างใด อย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๑๕ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือ ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการเฉพาะด้านมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการเฉพาะด้านมอบหมาย”

ทั้งนี้ การบัญญัติในลักษณะนี้มักเป็นการกำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เฉพาะเรื่อง กล่าวคือ ให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อมีหน้าที่เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กฎหมาย กำหนดหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องนี้จึงมักมีชื่อเรื่องเฉพาะตามที่ กฎหมายกำหนด

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างตัวอย่างของกฎหมาย เช่น

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการภาคีเครือข่าย” ที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จำนวนอนุกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มาของประธานและอนุกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภาคีเครือข่าย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยในแต่ละคณะประกอบด้วยผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางคดีอาญาซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการ ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นตำรวจ และผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ การบัญชี หรือสาขาอื่น ๆ ที่จำเป็นเป็นอนุกรรมการสอบสวน และมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอนุกรรมการสอบสวนและเลขานุการ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเลือกอนุกรรมการสอบสวนคนหนึ่งเป็นประธานอนุกรรมการสอบสวน

ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า การสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นพร้อมสำนวนเสนอคณะกรรมการภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายได้อีกไม่เกินหกเดือน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายเวลาไว้ในสำนวนด้วย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๕ ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องประกอบด้วยประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ และอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ แต่ถ้าเป็นการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อไต่สวนกรณีตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๖ ประธานอนุกรรมการต้องเป็นกรรมการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานระดับของตำแหน่ง และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

แบบที่ ๒ แบบบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ รวมไปกับอำนาจในการแต่งตั้งที่ปรึกษาของคณะกรรมการ (คู่มือแบบการร่างกฎหมาย) ดังนี้

มาตรา .. คณะกรรมการจะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา .. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙

“มาตรา ๑๐ คณะกรรมการจะตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือทำการใด ๆ แทนคณะกรรมการก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้กรรมการที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๒๑ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ และมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

แบบที่ ๓ กำหนดบทบัญญัติเป็นอนุมาตราหนึ่งในมาตราหลักเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

กฎหมายหลายฉบับกำหนดเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเป็นอนุมาตราหนึ่งในมาตราเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กล่าวคือ กำหนดรวมไว้กับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตสำคัญของการกำหนดในลักษณะนี้ว่า กฎหมายดังกล่าวมักไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ เช่น องค์ประกอบ การประชุมและมติ คำตอบแทน เป็นต้น

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๑ คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒) ให้ความเห็นชอบแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงานและแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๓) ให้ความเห็นชอบแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

(๔) ประกาศกำหนดพื้นที่เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ และสิทธิประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

(๕) อนุมัติแผนงาน โครงการ และงบประมาณในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๖) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน

(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณานุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามมาตรา ๓๗

(๙) แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๔๔ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการนโยบายตามมาตรา ๑๐ (๔) และ (๖) ประเภทละหนึ่งคน

(๑๐) แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๑๑) กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงาน และออกระเบียบและข้อบังคับให้สำนักงานปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

(๑๒) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้งแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยต้องรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกกรอบระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๑๓) ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) เมื่อคณะกรรมการนโยบายได้มีมติอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบเรื่องใดแล้ว ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ หากไม่มีข้อทักท้วงหรือไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหรือเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบาย

ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตาม (๔) (๖) และ (๗) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

“มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานสถานะของหนี้สาธารณะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายหลังการเข้ารับหน้าที่

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๒) เสนอแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ หากมีการปรับเปลี่ยนแผนระหว่างปีโดยไม่เกินวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ จากคณะรัฐมนตรี ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(๓) จัดทำหลักเกณฑ์ในการกู้เงิน การค้าประกัน การชำระหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้ สาธารณะ และการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ รวมถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการกู้เงิน การออกและจัดการตราสารหนี้ ทั้งนี้ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับดูแลของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินภาครัฐยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

(๔) เสนอคำแนะนำในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๕/๑ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐

(๕) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

(๖) ดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

อย่างไรก็ตาม กฎหมายบางฉบับก็มีการกำหนดบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ รวมไปถึงหน้าที่และอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรอง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการไว้เป็นอนุมาตราในบทบัญญัติมาตราเดียวกันด้วย เช่น

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

“มาตรา ๑๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และสำนักงาน

(๒) จัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจัดสรรเงินให้แก่ กองทุนหมู่บ้าน

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และ การจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและจดทะเบียน กองทุนหมู่บ้าน

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรง ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการประชุมของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบรวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน
 - (๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
 - (๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
 - (๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ
 - (๑๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๑๔) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
 - (๑๕) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรี
 - (๑๖) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามขัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก แล้วแต่กรณี”

แบบที่ ๔ กำหนดบทบัญญัติเป็นวรรคสองในมาตราหลักเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

กฎหมายบางฉบับกำหนดเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเป็นวรรคสองในมาตราเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๒) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากรและการลงทุนของเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๔) เสนอแนะการกำหนดอัตราค่าบริการสำหรับระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม
๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- (๕) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดตาม
มาตรา ๕๕
- (๖) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้อง
ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙
- (๗) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตราย
ตามมาตรา ๗๙
- (๘) ประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน ลด
หรือขจัดมลพิษ
- (๙) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
ปีละหนึ่งครั้ง
- (๑๐) พิจารณาวินิจฉัยการคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตาม
พระราชบัญญัตินี้
- (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ
- (๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมาย
คณะกรรมการควบคุมมลพิษอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติการอย่าง
หนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษจะมอบหมายก็ได้”
- “มาตรา ๕๔ ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับการ
ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษ
แต่งตั้งโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติการพัฒนาจิตพิสัยเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐

- “มาตรา ๔๐ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการกำกับสำนักงาน
ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย
- (๑) ให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลที่สำนักงานส่งเสริม
เศรษฐกิจดิจิทัลจัดทำตามมาตรา ๓๕ (๑)
- (๒) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน และกิจการอื่นอัน
จำเป็นในการบริหารงานสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ระเบียบหรือข้อบังคับดังกล่าวต้องมุ่งให้เกิด
ความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้
- (๓) แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการ และกำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทน
อื่นของผู้อำนวยการ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
ในการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการกำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล
อาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา เสนอแนะ และดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ
กำกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมอบหมายได้”

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

“มาตรา ๑๙ การประชุมของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะด้าน คณะที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

แบบที่ ๕ กำหนดไว้ในบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
ตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๔๑ การประชุมของ ก.ศป. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานศาลปกครองสูงสุดไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานศาลปกครองสูงสุดปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานศาลปกครองสูงสุด หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการใน ก.ศป. ว่างลง ให้กรรมการที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องมีกรรมการเหลือพอที่จะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้ ก.ศป. มีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติ

ให้ ก.ศป. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ได้ตามความเหมาะสม”

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า การกำหนดแบบบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมีข้อควรพิจารณาบางประการ ดังนี้

๑) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการโดยทั่วไปมีลักษณะเสมือนภารกิจหรือเป้าหมายที่กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีผลผลิตออกมาตามที่กฎหมายประสงค์ ในขณะที่อำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมีลักษณะเป็นรูปแบบหรือกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเท่านั้น มิได้ทำให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด คณะอนุกรรมการจึงมีลักษณะเป็นผู้ช่วยหรือกลั่นกรองงานของคณะกรรมการในการดำเนินการตามภารกิจหรือหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น กฎหมายจึงมักกำหนดในลักษณะให้ “ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย” ซึ่งหมายความว่า คณะอนุกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการตามที่คณะกรรมการผู้แต่งตั้งกำหนดหรือมอบหมาย ภายใต้กรอบหน้าที่และอำนาจที่คณะกรรมการนั้นมียุติเอง

อย่างไรก็ดี กฎหมายบางฉบับกำหนดเป็นหน้าที่ในลักษณะเชิงบังคับให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น โดยมักเป็นคณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องหรือที่มีชื่อเฉพาะ เช่น คณะอนุกรรมการสอบสวน (มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐) เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้พิจารณาได้ว่า แม้กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาในเรื่องนั้น ๆ ก็ตาม แต่กฎหมายก็ประสงค์ให้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาข้อมูลและข้อเท็จจริง

ต่าง ๆ ในเบื้องต้น และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นไปเพียง
เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของคณะกรรมการเป็นไปอย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ และถูกต้อง
มากที่สุด มิได้ทำให้คณะอนุกรรมการมีลักษณะพิเศษหรือมีหน้าที่และอำนาจแยกต่างหาก
จากคณะกรรมการแต่อย่างใด

๒) บทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้ง
คณะอนุกรรมการ เป็นเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะกว่าหน้าที่และอำนาจอื่น ๆ ของคณะกรรมการ เนื่องจาก
บทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจำเป็นต้องมีบทบัญญัติในเรื่องอื่นตามมาด้วย
เช่น เรื่ององค์ประกอบและคุณสมบัติของอนุกรรมการ เรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ
เรื่องการประชุมและมติของคณะอนุกรรมการ ค่าตอบแทนของอนุกรรมการ เป็นต้น ซึ่งโดยปกติกฎหมาย
มักกำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการมาใช้ในการประชุมคณะอนุกรรมการ
โดยอนุโลม

ด้วยเหตุนี้ กองหลักนิติบัญญัติจึงมีความเห็นว่า การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับ
การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเป็นมาตราเฉพาะแยกต่างหากจากหน้าที่และอำนาจในเรื่องทั่วไปอื่น ๆ
ของคณะกรรมการน่าจะเป็นการเหมาะสม โดยอาจกำหนดเป็นมาตราต่อจากมาตราเกี่ยวกับหน้าที่
และอำนาจในเรื่องทั่วไปอื่น ๆ ของคณะกรรมการ พร้อมกับกำหนดบทบัญญัติเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับ
คณะอนุกรรมการเป็นวรรคต่อไปของบทบัญญัติ จะทำให้เนื้อหาของกฎหมายมีความสอดคล้องกัน
และสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

อนึ่ง อาจมีประเด็นที่พิจารณาต่อเนื่องไปได้ว่า หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ
ที่มีลักษณะอ้างอิงถึงหรือให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตราอื่นในกฎหมายฉบับนั้น ๆ ยังมีความจำเป็น
ต้องกำหนดรวมไว้เป็นอนุมาตราภายในมาตราที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอยู่หรือไม่
เช่น บทบัญญัติในลักษณะว่า “พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้สิทธิ หรือให้สัมปทานตามมาตรา ๓๗”
(มาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑) เป็นต้น เนื่องจาก
หน้าที่และอำนาจดังกล่าวย่อมมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามบทบัญญัติมาตรานั้น ๆ อยู่แล้ว
การกำหนดไว้ในมาตราที่กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจทั่วไปของคณะกรรมการอีกจึงอาจไม่มี
ความจำเป็น

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่ ๕ รูปแบบและตำแหน่งของบทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการ

โดยที่การทำงานในรูปแบบคณะกรรมการจะต้องมีฝ่ายเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่เสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการ ติดตามผลการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ตลอดจนดำเนินการในทางธุรการต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า การเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่เลขานุการหรืองานธุรการของคณะกรรมการ ยังมีหลายแนวทาง กองหลักนิติบัญญัติจึงขอเสนอประเด็นเพื่อพิจารณาดังนี้

๕.๑ การกำหนดเลขานุการของคณะกรรมการโดยระบุตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางแนวปฏิบัติในการเขียนบทบัญญัติเกี่ยวกับเลขานุการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ตามคำสั่งเลขาธิการ (นายไมตรี ต้นเตมทรัพย์) โดยให้เขียนแยกเป็นอัครราชหนึ่งต่างหากจากกรรมการอื่น ฉะนั้น ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาในปัจจุบันจึงเขียนกรณีของเลขานุการแยกเป็นอัครราชหนึ่งต่างหากจากกรรมการอื่น กรณีในประเด็นนี้จึงค่อนข้างเป็นที่ยุติ โดยส่วนใหญ่มักกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง เช่น “ให้อธิบดี...เป็นกรรมการและเลขานุการ”

๕.๒ การกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ มีรูปแบบการเขียนในหลายลักษณะ ดังนี้

รูปแบบที่	ชื่อกฎหมาย
(๑) กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการไว้ในมาตราที่กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ (รูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติส่วนที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ)	- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๕ ทวิ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกักพืช” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมประมงหรือผู้แทน อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้แทน อธิบดีกรมป่าไม้หรือผู้แทน อธิบดีกรมวิชาการเกษตรหรือผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการการทำเรือแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ผู้ว่าการการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์และผู้แทนกระทรวงมหาดไทยแห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการกองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้กรมวิชาการเกษตรทำหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการงานธุรการ และดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการให้แก่คณะกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

รูปแบบที่	ชื่อกฎหมาย
(๒) กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการต่อจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (รูปแบบนี้ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติที่ต่อจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการซึ่งแบ่งได้เป็นสองกรณีย่อย กล่าวคือในกรณีที่กฎหมายฉบับนั้นไม่ได้แบ่งออกเป็นหมวด ส่วน หรือภาค กับอีกกรณีหนึ่งที่กฎหมายฉบับนั้นแบ่งส่วนย่อยของกฎหมายออกเป็นหมวด ส่วน หรือภาค)	- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ (๒) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (๓) วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ (๔) ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน (๗) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (๘) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (๙) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน กำกับ ดูแล ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติการของกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน - พระราชบัญญัติคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๓ ให้กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปและงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

รูปแบบที่	ชื่อกฎหมาย
	(๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการประกอบกิจการคลังสินค้า กิจการไซโล และกิจการห้องเย็น (๓) รับเรื่องร้องเรียนที่ผู้มีส่วนได้เสียอ้างว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเสนออธิบดี (๔) ปฏิบัติการตามประกาศ ระเบียบ และตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการร้องเรียนตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
(๓) กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่ธุรการของคณะกรรมการไว้ในส่วนที่เป็นสำนักงาน โดยเฉพาะ (รูปแบบนี้ปรากฏในบทบัญญัติในส่วนที่กำหนดให้เป็นส่วนของสำนักงาน โดยเฉพาะ)	- พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๒ คณะกรรมการแข่งขันทางการค้า มาตรา ๒๙ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ (๒) ติดตามพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจที่อาจก่อให้เกิดการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และรายงานต่อคณะกรรมการ (๓) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับสินค้า การบริการ และพฤติกรรมในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางและให้ความเห็นในการส่งเสริม พัฒนา และกำกับดูแลการประกอบธุรกิจ (๔) จัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการผูกขาดตลาดตามที่คณะกรรมการกำหนด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน (๕) รับเรื่องร้องเรียนที่บุคคลใดอ้างว่าได้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องที่ร้องเรียนให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (๖) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินใด ๆ (๗) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน (๘) แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมดำเนินการในการเจรจา ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงาน (๙) จัดให้มีหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

รูปแบบที่	ชื่อกฎหมาย
	(๑๐) ประสานงานและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (๑๑) รับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎหมาย และค่าตอบแทนค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินงาน (๑๒) เผยแพร่ผลคำวินิจฉัยของคณะกรรมการต่อสาธารณชน (๑๓) จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการและสำนักงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชน (๑๔) ปฏิบัติการตามประกาศ ระเบียบ มติของคณะกรรมการ และปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย (๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน - พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย (๒) พิจารณาและจัดทำร่างกฎหมายตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย (๓) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ (๔) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐ หรือตามที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันระหว่างประเทศร้องขอ (๕) ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและเจ้าหน้าที่ของรัฐในด้านกฎหมายและการร่างกฎหมาย รวมทั้งการเผยแพร่ทำความเข้าใจในด้านกฎหมายแก่บุคคลทั่วไป (๖) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดิน (๗) จัดพิมพ์ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเผยแพร่ เว้นแต่เรื่องที่เป็นความลับ (๘) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเสนอต่อ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

รูปแบบที่	ชื่อกฎหมาย
	คณะรัฐมนตรี (๙) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล รวมทั้งจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศ และงานวิจัยกฎหมายหรือวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ - พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๔ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน _____ มาตรา ๕๘ ให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าการ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ มาตรา ๕๙ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลुภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น ฯลฯ ฯลฯ

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า ควรแยกบทบัญญัติในการเป็นเลขานุการกับการรับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการออกจากกัน ดังนี้

(๑) การเป็นเลขานุการกำหนดให้เป็นเรื่องของตัวบุคคลหรือตำแหน่ง เช่น ปลัดกระทรวง อธิบดี เป็นต้น โดยเขียนเป็นอີกวรรคหนึ่งในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ ตัวอย่างเช่น

พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดการตั้งครรภในวัยรุน พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาดการตั้งครรภในวัยรุน” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนแปดคน ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

สาธารณสุข ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และปลัดกรุงเทพมหานคร

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีผลงาน และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ไม่น้อยกว่าห้าปี ในด้านสาธารณสุข ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของวัยรุ่น ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา และด้านการสังคมสงเคราะห์ ด้านละหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนเด็กและเยาวชน จำนวนสองคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้แทนสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เป็นชายหนึ่งคนและหญิงหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมอนามัย เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน และผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยต้องคำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน”

(๒) การกำหนดให้รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการให้เป็นเรื่องของหน่วยงาน และเขียนแยกไว้ในอีกมาตราหนึ่งต่างหาก แต่ทั้งนี้ การที่กฎหมายแต่ละฉบับจะต้องกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการในกฎหมายหรือไม่นั้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ และความมุ่งหมายของกฎหมายแต่ละฉบับเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น

พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๒๒ ให้กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบงานธุรการของ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และรายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่นเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) ประสานงาน ติดตาม ประเมินผล และร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้มีการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่น

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่นและพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

(๔) เป็นศูนย์กลางฐานข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภในวัยรุ่น และดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว

(๕) จัดทำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และเยียวยาปัญหาการดังครรภในวัยรุ่น ปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น การใช้ความรุนแรงทางเพศและการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับเพศ และเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

(๖) จัดทำแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครม.ในวัยรุ่น

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ มอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข”

๕.๓ ควรกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการหรือไม่

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันพบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการโดยใช้ถ้อยคำในกฎหมายแตกต่างกันไป เช่น

- ให้...(หน่วยงาน)...ทำหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการให้แก่คณะกรรมการ
- ให้...(หน่วยงาน) ... ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้ง

ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการ

- ให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- ให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ
- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ

งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ

นอกจากนี้ มีกฎหมายบางฉบับเขียนให้หน่วยงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ และทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการด้วย ทำให้เกิดความสับสนว่าหน่วยงานทำหน้าที่อะไรระหว่างทำหน้าที่รับผิดชอบในงานเลขานุการหรือทำหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการ รวมถึงงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานธุรการด้วยโดยใช้รูปแบบในการเขียน เช่น “ให้...(ชื่อหน่วยงาน)...ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ”^{๕๒} ซึ่งกฎหมายที่เขียนในลักษณะนี้มีอยู่เพียงไม่กี่ฉบับ

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า งานธุรการ คือการจัดกิจการงานโดยส่วนรวมของแต่ละหน่วยไม่ว่าจะเป็นของหน่วยงานหรือของคณะกรรมการ ซึ่งไม่ใช่งานวิชาการ แต่เป็นงานอื่น ๆ โดยทั่วไป ซึ่งแตกต่างกับลักษณะงานการเป็นเลขานุการ งานเลขานุการเป็นเรื่องของตัวบุคคล ในการร่างกฎหมายจึงกำหนดให้บุคคลหรือตำแหน่งตามที่กำหนดเป็นเลขานุการ ส่วนการทำหน้าที่ด้านงานธุรการอื่นเป็นงานทั่วไปที่นอกเหนือจากงานเลขานุการสามารถกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานมารับผิดชอบได้ จึงไม่ควรเขียนกฎหมายให้ปะปนกันเพราะจะทำให้เกิดความสับสน

ดังนั้น การกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ จึงต้องแยกออกจากการเป็นเลขานุการ นอกจากนี้ ในกรณีที่ต้องการกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการควรใช้ถ้อยคำในการเขียนให้ไปเป็นในรูปแบบและแนวทาง

^{๕๒} พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๑๕ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

เดียวกันเพื่อให้สื่อความหมายของการเป็นหน่วยที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น โดยใช้รูปแบบดังนี้ “ให้...(ชื่อหน่วยงาน)...ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ”

๕.๔ ตำแหน่งของบทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

จากการตรวจสอบกฎหมายในปัจจุบันพบว่า ตำแหน่งของบทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการนั้น ปรากฏอยู่ในหลายลักษณะดังนี้

(๑) กรณีที่กฎหมายฉบับนั้นไม่มีการแบ่งส่วนกฎหมายออกเป็นส่วนย่อย (หมวด ส่วน ภาค) บทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจะมีอยู่ ๒ ลักษณะ กล่าวคือ (ก) ส่วนที่เป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ (ข) ส่วนที่อยู่ต่อจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ โดยในลักษณะนี้จะปรากฏในกฎหมายเป็นจำนวนมาก

(๒) กรณีที่กฎหมายฉบับนั้นมีการแบ่งส่วนกฎหมายออกเป็นส่วนย่อย (หมวด ส่วน ภาค) บทบัญญัติที่กำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจะปรากฏอยู่ในบทบัญญัติที่เป็นส่วนของสำนักงานโดยเฉพาะ โดยอยู่ในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

ความเห็น กองหลักนิติบัญญัติพิจารณาประเด็นนี้แล้วเห็นว่า การกำหนดให้หน่วยงานซึ่งอาจจะเป็นกรม สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย เพื่อให้ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการนั้น เป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของกฎหมายแต่ละฉบับโดยควรมีรูปแบบการร่าง ดังนี้

(ก) กรณีที่กฎหมายฉบับนั้นไม่ได้มีการแบ่งส่วนย่อย การกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการควรอยู่ในลำดับท้ายสุดของบทบัญญัติในส่วนของคณะกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการเรียงลำดับของบทบัญญัติ โดยในการร่างกฎหมายควรที่จะกำหนดในเรื่องกรรมการให้สิ้นกระแสความเสียก่อนจึงจะมากำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการในลำดับต่อมา

(ข) กรณีที่กฎหมายฉบับนั้นมีการแบ่งส่วนย่อยของกฎหมาย การกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการอยู่ให้ในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน เพื่อให้การเรียงลำดับของบทบัญญัติในส่วนนี้เกิดความสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน

มีข้อสังเกตว่า ในกรณีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญจะมีการกำหนดไว้ในสองที่ คือ มาตราที่กำหนดให้มีสำนักงาน^{๕๓} และมาตราที่กำหนด

^{๕๓} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕๘ ให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าการ
ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการ

โครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “บทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ” วันพุธ ที่ ๒๙ สิงหาคม
๒๕๖๑ ณ ห้องภาณุมาศ ชั้น ๑๐ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

หน้าที่และอำนาจของสำนักงาน^{๕๔} ในกรณีของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กร
ตามรัฐธรรมนูญนี้ควรปรับใช้รูปแบบการร่างกฎหมายในการกำหนดให้หน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบ
งานธุรการของคณะกรรมการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับแบบการร่างกฎหมายที่แบ่งส่วนย่อย
ของกฎหมาย โดยวางลำดับของบทบัญญัติดังกล่าวไว้ในมาตราที่เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน
เพื่อลดความซ้ำซ้อนและฟุ่มเฟือยของการใช้ถ้อยคำในการร่างกฎหมาย

^{๕๔} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕๙ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่
กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ภาคผนวก ๑

สำเนา

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๒๒๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๕ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กราบเรียน/เรียน รอง - นรม., รัฐ - นร., กระทรวง กรม, เลขา - คสช., ปธ - ปนช.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันจัดทำแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ [เรื่อง นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องฝ่ายบริหาร] ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ลงมติ

๑. เห็นชอบแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำขึ้น และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป
๒. เห็นชอบหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับปรุงขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามข้อ ๑ และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ [เรื่อง นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องฝ่ายบริหาร] โดยให้เป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติท้ายระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอได้โปรดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัธ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัธ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (ธรรมาภิบาล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๕ (ธ. 306/ก/ธ.ธ.ธ.)

แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย
ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และแนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบ หรือแนวทางการดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นไปตาม บทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ส่วนที่ ๑

หลักเกณฑ์การร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

ในการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังต่อไปนี้

๑. ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๑.๑ ในกรณีที่กฎหมายที่มีอยู่ขัดหรือแย้งต่อหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบมีหน้าที่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายนั้นในโอกาสแรก

๑.๒ การร่างกฎหมายเพื่อกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการในเรื่องใด ร่างกฎหมายในเรื่องนั้นต้องมีมาตรฐานสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

๑.๓ การร่างกฎหมายที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องยึดหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้รับการรับรองไว้โดยชัดแจ้ง ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาเงื่อนไขหรือเหตุในการจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยพิจารณาประกอบคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยของศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด หรือศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย

(๒) การร่างกฎหมายต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

(๓) ร่างกฎหมายต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่ง กรณีใดหรือแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจง เว้นแต่มีกฎหมายในรูปแบบบางประเภท ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้กระทำได้ เช่น กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์ หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น หรือกฎหมายโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

๑.๔ การร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับแนวนโยบายแห่งรัฐ

๒. ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

การร่างกฎหมายต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และต้องคำนึงถึงแนวทางการปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญ และแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

๓. การร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงหรือพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๑ การร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต การกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณาคำขออนุญาต การดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒ การร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๓ หน่วยงานของรัฐต้องยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

๔. ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ

๔.๑ การจัดให้มีกฎหมาย ให้กระทำได้เพียงพอที่จำเป็น

๔.๒ ในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีวิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการตรากฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งด้วยว่ามีความจำเป็นต้องตรากฎหมายฉบับนั้นหรือไม่ และการเสนอร่างกฎหมายกลับไปยังคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวให้ความเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดจากร่างกฎหมายนั้นด้วย

๔.๓ การร่างกฎหมายเพื่อให้มีระบบอนุญาต ให้กระทำได้เพียงพอที่จำเป็น เช่น กรณีเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความปลอดภัยสาธารณะ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และในกรณีจำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตไว้ในร่างกฎหมาย ให้ยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องระบุวัตถุประสงค์ในการอนุญาตไว้ในการเสนอร่างกฎหมายโดยชัดแจ้ง
- (๒) ต้องบัญญัติหลักเกณฑ์และระยะเวลาการอนุญาตหรือไม่อนุญาตไว้ในร่างพระราชบัญญัติให้ชัดเจน และกำหนดกรอบหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายลำดับรองไว้ด้วย
- (๓) หน่วยงานของรัฐที่พิจารณาอนุญาตต้องแสดงหลักฐานความพร้อมและศักยภาพที่จะตรวจสอบให้การกระทำนั้นเป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตได้อย่างแท้จริง
- (๔) ให้กำหนดอายุการได้รับอนุญาตเฉพาะกรณีที่เป็น และในกรณีที่มีการกำหนดอายุการได้รับอนุญาตและการต่ออายุการได้รับอนุญาต ต้องแสดงเหตุผลของการขอต่ออายุการได้รับอนุญาต และต้องมีการตรวจสอบการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตที่ผ่านมาด้วย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๕)ให้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการขออนุญาต และการบังคับการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการอนุญาตนั้น

๔.๔ การร่างกฎหมายเพื่อให้มีระบบคณะกรรมการ ให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น กรณีจำเป็นเช่นนั้นเช่น การกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่

- (๑) วางกฎเกณฑ์ในการกำกับควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- (๒) วินิจฉัยชี้ขาด
- (๓) ให้คำปรึกษาทางเทคนิคหรือเป็นเรื่องซึ่งต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกอบการตัดสินใจของผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย
- (๔) พิจารณาหาข้อยุติที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน โดยมีตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๕ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีระบบคณะกรรมการ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) การกำหนดขั้นตอนและวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการต้องไม่เป็นการเพิ่มพระราชภาระโดยไม่จำเป็น
- (๒) คณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่วางกฎเกณฑ์หรือคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ต้องไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่อาจจะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของกฎเกณฑ์นั้น หรืออาจเป็นคู่กรณีในเรื่องนั้น และต้องมีการแยกหน้าที่ระหว่างผู้วางกฎเกณฑ์หรือผู้กำกับควบคุมออกจากผู้ปฏิบัติ
- (๓) ไม่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เว้นแต่เป็นคณะกรรมการที่กำหนดนโยบายระดับชาติ

(๔) กรรมการโดยตำแหน่งพึงมีตามความจำเป็น และการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งเป็นกรรมการสมควรพิจารณากำหนดเท่าที่จำเป็น เช่น ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการ ก.พ. เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวมีหน้าที่ต้องให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว และในกรณีที่มีการรวมการโดยตำแหน่ง เมื่อคณะกรรมการนั้นมีมติในเรื่องใด มติดังกล่าวย่อมผูกพันองค์กรที่กรรมการโดยตำแหน่งผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ด้วย เว้นแต่กรรมการผู้นั้น

ได้แสดงความไม่เห็นด้วย โดยวิธีการลงคะแนนคัดค้าน หรือบันทึกข้อไม่เห็นด้วยในรายงานการประชุมแล้ว

(๕) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในเรื่องซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการอย่างแท้จริง และห้ามแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ ในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนั้นด้วย

๔.๖ การร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การใช้ดุลพินิจต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญรับรอง
(๒) การใช้ดุลพินิจต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
(๓) การใช้ดุลพินิจต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยอาจปรึกษาหารือหรือรับฟังข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบให้ข้อมูลและโต้แย้งคัดค้านได้ และต้องแสดงเหตุผลประกอบการใช้ดุลพินิจนั้นไว้ด้วย

(๔) การใช้ดุลพินิจต้องคำนึงถึงหลักความพอสมควรแก่เหตุ และประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับกับประโยชน์ที่เอกชนต้องเสียไป รวมทั้งความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่เอกชน

(๕) เจ้าหน้าที่ซึ่งใช้อำนาจดุลพินิจต้องไม่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับการใช้อำนาจดุลพินิจนั้น เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และหากปล่อยให้ล่าช้าจะเกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลโดยไม่มีทางแก้ไขได้

(๖) การกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ ตลอดจนระยะเวลา สำหรับการดำเนินการในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และกรอบการใช้ดุลพินิจต้องชัดเจน สำหรับรายละเอียดที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติอาจกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองได้

(๗) ให้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ส่วนที่ ๒

แนวทางการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ในการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังต่อไปนี้

๑ การจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

๑.๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ โดยในการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยต้องรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือผ่านเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th หรือจะใช้วิธีอื่นใดด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

๑.๒ ในการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย (๑) สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา (๒) ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหานั้น (๓) หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมายที่จะตราขึ้น และ (๔) ประเด็นที่จะรับฟังความคิดเห็นหรือร่างพระราชบัญญัติที่จะรับฟังความคิดเห็น

๑.๓ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น โดยในรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (๑) วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น (๒) จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง (๓) พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น (๔) ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น (๕) ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น และ (๖) คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็น และ (๗) การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

๑.๔ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ท้ายระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ได้ปรับปรุง และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ และในการส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอร่างกฎหมายที่ได้จัดทำขึ้น ให้เสนอพร้อมรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นด้วย

๑.๕ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีวิเคราะห์ผลการรับฟังความคิดเห็นที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ และตรวจสอบการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) แล้วเห็นว่าจำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติม ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องคืนเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอเรื่องดำเนินการเพิ่มเติมโดยให้ระบุการดำเนินการให้ชัดเจนด้วย และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๖ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นมาประกอบการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ และตรวจสอบการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) แล้วเห็นว่าจำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจดำเนินการดังกล่าวเอง หรือจะขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

และเมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วย สำหรับกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจดำเนินการดังกล่าวเอง หรือจะขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อนำมาประกอบการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายต่อไป

๑.๗ ในกรณีที่ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่าง และสมควรแก้ไขการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติมตามประเด็นที่มีการแก้ไข ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการดังกล่าว และให้ส่งคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วมาพร้อมกับการยืนยันให้ความเห็นชอบร่างกฎหมาย เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๕

๓. การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๖ หรือข้อ ๑.๗ สำหรับกรณีการดำเนินการตามข้อ ๑.๗ หากหน่วยงานของรัฐได้มีหนังสือยืนยันให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือขอให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๗ ได้

๔. การดำเนินการกรณีร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่า ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างจนแตกต่างจากร่างที่หน่วยงานของรัฐเสนอ และสมควรแก้ไขการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพิ่มเติมตามประเด็นที่มีการแก้ไข ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการดังกล่าว และให้ส่งคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

๕. ในกรณีร่างกฎหมายใดมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือต้องดำเนินการเป็นการลับ หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายให้แตกต่างจากแนวทางตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๑ หรือข้อ ๑.๒ ก็ได้ แต่หน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นรายกรณีไป

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติ.....

☐ กฎหมายใหม่

☐ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ.....

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร.....

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด.....

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ.....

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลกระทบใด.....

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง.....

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร.....

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร.....

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาคือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด.....

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร.....

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร.....

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทย

มีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด.....

การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

.....

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชน

ทำภารกิจนี้.....

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร.....

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำ

ภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชน

มากกว่าหรือไม่.....

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

☐ หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง

☐ หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐในเรื่อง.....

☐ ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

☐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง.....

☐ แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง.....

- ๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่.....
ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร
- ๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้.....
- ๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย
(ก) การใช้บังคับกฎหมาย
☐ ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก.....
☐ ทயอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก.....
ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก.....
(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย
☐ ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก.....
☐ มีการทอดระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด.....
☐ ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด.....
- ๓.๕ เหตุใดจึงไม่ควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น.....
- ๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ
☐ ควบคุม ☐ กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ☐ ส่งเสริม
☐ ระบบผสม
เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว.....
- ๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย
๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม.....
๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร
คุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร.....
๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร.....
๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่.....
๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร.....
๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่.....
มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่.....
- ๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย
๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร.....
๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่.....
หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น.....
๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี
หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่.....
เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ.....
- ๓.๙ มีการขอหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร.....
- ๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด
☐ โทษทางอาญา ☐ โทษทางปกครอง ☐ ระบบผสม

- ๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด.....
 ๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร.....

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

- ๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่.....
 ๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่.....

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

- ๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย.....
☐ ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง.....
☐ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.....
 ๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

☐ ด้านเศรษฐกิจ

- เชิงบวก.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก.....
 - เชิงลบ.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....

☐ ด้านสังคม

- เชิงบวก.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก.....
 - เชิงลบ.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....

☐ ด้านอื่น ๆ

- เชิงบวก.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก.....
 - เชิงลบ.....
 ผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ.....

- ๕.๓ ลิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด.....
 การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่.....อย่างไร.....

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

- ๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด.....
 ๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด
 การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด.....

- ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด.....
 และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาได้มากน้อยเพียงใด.....
- ๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร.....
 สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด.....
- ๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคม
 จะได้รับ ได้แก่.....
- ๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย.....
- ๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน
 และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ.....

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

- (ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้.....
- (ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี.....
- (ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย.....
 โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน.....และงบลงทุนจำนวน.....
- ๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของ
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร.....
- ๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตาม
 กฎหมาย
☐ วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย.....
☐ การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน.....

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

- ๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการ
 ดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร.....
- ๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร.....
- ๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร.....
- ๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่.....
 การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก.....

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

- ๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่
- ☐ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- ☐ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- ☐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ☐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- ☐ มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

☐ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

☐ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง
.....แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด.....

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม
อย่างไร.....

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชน
ได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร.....

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง.....

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร.....

๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร.....

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่.....

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง.....

๙.๒ มีการรอบในการตรารอบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่
บุคคลเกินสมควรอย่างไร.....

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

☐ มีการรับฟังความคิดเห็น

☐ ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

☐ สำนักงานประมาณ ☐ สำนักงาน ก.พ.

☐ สำนักงาน ก.พ.ร. ☐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ได้แก่.....

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

☐ ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

☐ ประชาชนทั่วไป

☐ องค์กรอื่น ได้แก่.....

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร.....

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

☐ จัดทำ ☐ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

☐ วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

☐ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

☐ พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

☐ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

- ☐ ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น
- ☐ คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

หัวหน้าส่วนราชการระดับอธิบดีหรือเทียบเท่า/หัวหน้าหน่วยงาน
วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....

หมายเลขติดต่อ.....

ภาคผนวก ๒

รายชื่อกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑	ประมวลกฎหมายที่ดิน	(๑) คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ	
๒	ประมวลรัษฎากร	(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากร	
๓	พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๕	(๓) คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ	
๔	พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐	(๔) คณะกรรมการกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว	
		(๕) คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว	
๕	พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	(๖) คณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน	
๖	พระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐	(๗) คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน	
๗	พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘	(๘) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ	
๘	พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔	(๙) คณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ	
		(๑๐) คณะอนุกรรมการการลงทุน	
		(๑๑) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๙	พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙	(๑๒) คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	
๑๐	พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๓) คณะกรรมการกองทุนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ	
๑๑	พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๔) คณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	
		(๑๕) คณะกรรมการสรรหา	
		(๑๖) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	
		(๑๗) คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน	
๑๒	พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๘) คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	
		(๑๙) คณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	

ค้นคว้าและรวบรวมโดย นางสาวราณี อินทศร นางสาวพັນไมล์ ธาราสุข และนายสักรพล ภูมิรินทร์ นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ กองหลักนิติบัญญัติ, ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๒๐) คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร	
๑๓	พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๑) คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม	
		(๒๒) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือคณะ หนึ่งหรือหลายคณะ	
		(๒๓) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำ จังหวัด	
๑๔	พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. ๒๕๓๕	(๒๔) คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการ วิจัย	
		(๒๕) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการ สนับสนุนการวิจัย	
๑๕	พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔	(๒๖) คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ	
		(๒๗) คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน ของกองทุน	
๑๖	พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐	(๒๘) คณะกรรมการกองทุน	
		(๒๙) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๗	พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๓๐) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือ คณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี	
		(๓๑) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมืองแห่งชาติ	
๑๘	พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๒) คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ การศึกษา	
๑๙	พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อผู้เคยเป็น สมาชิกรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๖	(๓๓) คณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้เคยเป็นสมาชิก รัฐสภา	
๒๐	พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕	(๓๔) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๒๑	พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๙๗	(๓๕) คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน	
๒๒	พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗	(๓๖) คณะกรรมการกักพืช	
๒๓	พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘	(๓๗) คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย	
		(๓๘) คณะกรรมการกีฬาจังหวัด	
		(๓๙) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๒๔	พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒	(๔๐) คณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบก	
		(๔๑) คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบก กลาง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๔๒) คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบก ประจำจังหวัด	
๒๕	พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓	(๔๓) คณะกรรมการการขุดดินและถมดิน	
๒๖	พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗	(๔๔) คณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	
๒๗	พระราชบัญญัติการค้าข้าว พุทธศักราช ๒๕๘๙	(๔๕) คณะกรรมการ (ประกาศเขตควบคุมการค้า ข้าว)	
๒๘	พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๔๖) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ	
๒๙	พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๔๗) คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ	
		(๔๘) คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ	
		(๔๙) คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียน ผู้ประกอบการ	
		(๕๐) คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต	
		(๕๑) คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อ ร้องเรียน	
		(๕๒) คณะกรรมการดำเนินงานจ้าง	
		(๕๓) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ	
๓๐	พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๕๔) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ	
		(๕๕) คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ	
๓๑	พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓	(๕๖) คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง	
		(๕๗) คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร	
		(๕๘) คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด	
๓๒	พระราชบัญญัติการฉาบปกิสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕	(๕๙) คณะกรรมการดำเนินการสมาคมฉาบปกิ สงเคราะห์	
๓๓	พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของ คู่สัญญา พ.ศ. ๒๕๕๑	(๖๐) คณะกรรมการกำกับการประกอบกิจการ ดูแลผลประโยชน์	
๓๔	พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๑) คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและ การอุดหนุน	
๓๕	พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๖๒) คณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้	
		(๖๓) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๓๖	พระราชบัญญัติการทางพิเศษแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐	(๖๔) คณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	
๓๗	พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒	(๖๕) คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	
๓๘	พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔	(๖๖) คณะกรรมการของการทำเรือแห่งประเทศไทย	
๓๙	พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒	(๖๗) คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	
๔๐	พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘	(๖๘) คณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียน	
		(๖๙) คณะกรรมการบริหารทุนหมุนเวียน	
๔๑	พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓	(๗๐) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	
		(๗๑) สภาพที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๔๒	พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘	(๗๒) คณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ	
		(๗๓) คณะกรรมการกองทุนบริหารเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ	
๔๓	พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐	(๗๔) คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย	
		(๗๕) คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด	
		(๗๖) คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด	
๔๔	พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๗	(๗๗) คณะกรรมการพิจารณาการโอนนักโทษ	
๔๕	พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘	(๗๘) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
		(๗๙) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด	
		(๘๐) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๔๖	พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐	(๘๑) คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน	
		(๘๒) คณะกรรมการสรรหา	
		(๘๓) คณะกรรมการผู้ใช้พลังงานประจำเขต	
๔๗	พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒	(๘๔) คณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว	
๔๘	พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕	(๘๕) คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต	
		(๘๖) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๘๗) คณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่น	
		(๘๘) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๔๙	พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๘๙) คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ	
		(๙๐) คณะกรรมการวิชาชีพสาขากิจกรรมบำบัด	
		(๙๑) คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแก้ไขความผิด ปกติของการสื่อความหมาย	
		(๙๒) คณะกรรมการวิชาชีพสาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก	
		(๙๓) คณะกรรมการวิชาชีพสาขารังสีเทคนิค	
		(๙๔) คณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก	
		(๙๕) คณะกรรมการวิชาชีพสาขากายอุปกรณ์	
		(๙๖) คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน	
๕๐	พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐	(๙๗) คณะกรรมการการประปานครหลวง	
๕๑	พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒	(๙๘) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค	
๕๒	พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งกรรมในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙	(๙๙) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งกรรมในวัยรุ่น	
๕๓	พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘	(๑๐๐) คณะกรรมการผังเมือง	
๕๔	พระราชบัญญัติเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑๐๑) คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
		(๑๐๒) คณะที่ปรึกษา	
		(๑๐๓) คณะกรรมการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	
		(๑๐๔) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
		(๑๐๕) คณะกรรมการเฉพาะด้านอื่น	
		(๑๐๖) คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๕๕	พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๑๐๗) คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ	
		(๑๐๘) คณะกรรมการเฉพาะด้านการมาตรฐาน	
๕๖	พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๐๙) คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย	
๕๗	พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓	(๑๑๐) คณะกรรมการการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๑๑๑) คณะกรรมการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน	
๕๘	พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔	(๑๑๒) คณะกรรมการของการรถไฟแห่งประเทศไทย	
๕๙	พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑	(๑๑๓) คณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	
		(๑๑๔) คณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค	
๖๐	พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	(๑๑๕) คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม	
๖๑	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๑๖) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
		(๑๑๗) คณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
		(๑๑๘) คณะกรรมการการอุดมศึกษา	
		(๑๑๙) สภาการศึกษา	
		(๑๒๐) คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
		(๑๒๑) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
		(๑๒๒) คณะกรรมการสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา	
		(๑๒๓) คณะกรรมการสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา	
		(๑๒๔) คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา	
		(๑๒๕) คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา	
๖๒	พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๑๒๖) คณะกรรมการคดีพิเศษ	
๖๓	พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	(๑๒๗) คณะกรรมการสาธารณสุข	
		(๑๒๘) คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์	
		(๑๒๙) คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด	
		(๑๓๐) คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร	
๖๔	พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	(๑๓๑) คณะกรรมการการค้าต่างประเทศ	
๖๕	พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์	(๑๓๒) คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	อนุรักษพลังงาน	
๖๖	พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๐	(๑๓๓) คณะกรรมการ (เพื่อพิจารณาค่าทดแทน)	
		(๑๓๔) คณะกรรมการ (เพื่อพิจารณาค่าเสียหาย)	
๖๗	พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗	(๑๓๕) คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ	
๖๘	พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔	(๑๓๖) คณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัด	
		(๑๓๗) คณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำอำเภอ	
		(๑๓๘) คณะกรรมการการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล	
๖๙	พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑	(๑๓๙) กรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน	
๗๐	พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๑๔๐) คณะกรรมการกำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์	
๗๑	พระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖	(๑๔๑) คณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ	
		(๑๔๒) คณะกรรมการคัดเลือก	
		(๑๔๓) คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ	
		(๑๔๔) คณะกรรมการกำกับดูแล	
๗๒	พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑	(๑๔๕) คณะกรรมการการไฟฟ้านครหลวง	
๗๓	พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑	(๑๔๖) คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	
๗๔	พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓	(๑๔๗) คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	
๗๕	พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๔๘) คณะกรรมการกำลังพลสำรอง	
๗๖	พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑๔๙) คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	
		(๑๕๐) คณะกรรมการสรรหา	
๗๗	พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖	(๑๕๑) คณะกรรมการ (กำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนท่า)	
		(๑๕๒) คณะกรรมการ (กำหนดเงื่อนไขในเรื่องค่าโดยสาร ค่าระวาง ค่าจ้างเรือ ค่าบริการอื่น จำนวนเรือที่จะใช้เดิน เวลาออกเรือ และเวลาเรือถึง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		ท่าเรือปลายทาง)	
		(๑๕๓) คณะกรรมการ (พิจารณาการลงทัณฑ์แก่ผู้นำร่อง)	
๗๘	พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑๕๔) คณะกรรมการนโยบายเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย	
		(๑๕๕) คณะอนุกรรมการสรรหาและเจรจา	
๗๙	พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗	(๑๕๖) สภาการศึกษาวิชาการทหาร	
๘๐	พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗	(๑๕๗) คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์	
๘๑	พระราชบัญญัติกำหนดวิธีการระงับการคำกำไรเกินสมควรจากราชการ พ.ศ. ๒๔๙๑	(๑๕๘) คณะกรรมการพิจารณาระงับการคำกำไรเกินสมควรจากราชการ	
๘๒	พระราชบัญญัติกำหนดวิธีปฏิบัติแก่บุคคลซึ่งเผยแพร่ข่าวอันเป็นการทำให้เสียสัมพันธ์ไมตรี ระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีสนธิสัญญาทางไมตรีกับประเทศไทยในภาวะสงคราม พุทธศักราช ๒๔๘๘	(๑๕๙) คณะกรรมการ	
๘๓	พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๖๐) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๘๔	พระราชบัญญัติกฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๖๑) คณะกรรมการกฬามวย	
๘๕	พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑	(๑๖๒) คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด	
๘๖	พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗	(๑๖๓) คณะกรรมการการบินพลเรือน	
		(๑๖๔) คณะกรรมการควบคุมสนามบิน	
		(๑๖๕) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๘๗	พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕	(๑๖๖) คณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง	
๘๘	พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	(๑๖๗) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ	
		(๑๖๘) คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	
๘๙	พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน	(๑๖๙) คณะกรรมการ (ให้ความเห็นชอบมาตรการเกี่ยวกับสินค้าควบคุม)	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	พ.ศ. ๒๕๒๔		
๙๐	พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒	(๑๗๐) คณะกรรมการกฤษฎีกา (๑๗๑) คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย	
๙๑	พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐	(๑๗๒) คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกอบธุรกิจประกันภัย (๑๗๓) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๙๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูป กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓	(๑๗๔) คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (๑๗๕) คณะกรรมการสรรหา	
๙๓	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๑๗๖) คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ	
๙๔	พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕	(๑๗๗) มหาเถรสมาคม (๑๗๘) คณะกรรมการ (พิจารณาถ้อยแถลงเรื่องที่จะ เสนอต่อมหาเถรสมาคม)	
๙๕	พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒	(๑๗๙) คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง (๑๘๐) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๙๖	พระราชบัญญัติคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๘๑) คณะกรรมการกำกับคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น	
๙๗	พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙	(๑๘๒) คณะกรรมการควบคุมการขอทาน	
๙๘	พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อ การจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๑๘๓) คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบ กิจการฆ่าสัตว์ (๑๘๔) คณะกรรมการประจำจังหวัด	
๙๙	พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริม การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็ก เล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑๘๕) คณะกรรมการควบคุมการส่งเสริม การตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก	
๑๐๐	พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๔๘๗	(๑๘๖) คณะกรรมการควบคุมการเรียไร	
๑๐๑	พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สาร ต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. ๒๕๕๕	(๑๘๗) คณะกรรมการควบคุมการใช้สารต้องห้าม ทางการกีฬา (๑๘๘) คณะกรรมการการแพทย์ (๑๘๙) คณะกรรมการพิจารณาโทษ (๑๙๐) คณะกรรมการวินิจัยอุทธรณ์	
๑๐๒	พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร สัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๑๙๑) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์	
๑๐๓	พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง	(๑๙๒) คณะกรรมการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๙๓) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๑๐๔	พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑๙๔) คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ	
		(๑๙๕) คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบจังหวัด	
		(๑๙๖) คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบกรุงเทพมหานคร	
๑๐๕	พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑๙๗) คณะกรรมการควบคุมยาง	
๑๐๖	พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐	(๑๙๘) คณะกรรมการควบคุมยุทธภัณฑ์	
๑๐๗	พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	(๑๙๙) คณะกรรมการควบคุมอาคาร	
		(๒๐๐) คณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงมหรสพ	
๑๐๘	พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๐๑) คณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ	
		(๒๐๒) คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
		(๒๐๓) คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กรุงเทพมหานคร	
		(๒๐๔) คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด	
๑๐๙	พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔	(๒๐๕) คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	
		(๒๐๖) คณะกรรมการบริหารกองทุนความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	
		(๒๐๗) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๑๐	พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	(๒๐๘) คณะกรรมการ (ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลาง)	
๑๑๑	พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕	(๒๐๙) คณะกรรมการความลับทางการค้า	
๑๑๒	พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๑๐) คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ	
		(๒๑๑) คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ	
		(๒๑๒) คณะกรรมการบริหารกองทุน	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑๑๓	พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๑๓) คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์	
		(๒๑๔) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๑๑๔	พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคร พ.ศ. ๒๕๒๒	(๒๑๕) คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	
		(๒๑๖) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา	
		(๒๑๗) คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก	
		(๒๑๘) คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา	
๑๑๕	พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕	(๒๑๙) คณะกรรมการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ	
๑๑๖	พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓	(๒๒๐) คณะกรรมการคุ้มครองการรับงานไปทำที่บ้าน	
๑๑๗	พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒	(๒๒๑) คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช	
		(๒๒๒) คณะกรรมการกองทุน	
๑๑๘	พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖	(๒๒๓) คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	
๑๑๙	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	(๒๒๔) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ	
		(๒๒๕) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร	
		(๒๒๖) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด	
		(๒๒๗) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
		(๒๒๘) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน	
๑๒๐	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๒๙) คณะกรรมการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์	
๑๒๑	พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๔๓	(๒๓๐) คณะกรรมการแบบผังภูมิ	
๑๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑	(๒๓๑) คณะกรรมการค่าจ้าง	
		(๒๓๒) คณะกรรมการสวัสดิการแรงงาน	
		(๒๓๓) คณะกรรมการสวัสดิการในสถานประกอบกิจการ	
		(๒๓๔) คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง	
๑๒๓	พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒	(๒๓๕) คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	
๑๒๔	พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔	(๒๓๖) คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑๒๕	พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๓๗) คณะกรรมการเครื่องมือแพทย์	
๑๒๖	พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๓๘) คณะกรรมการเครื่องสำอาง	
๑๒๗	พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔	(๒๓๙) คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า	
๑๒๘	พระราชบัญญัติห้าง พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๔๐) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๒๙	พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑	(๒๔๑) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๓๐	พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗	(๒๔๒) คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน	
		(๒๔๓) คณะกรรมการการแพทย์	
๑๓๑	พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำ ตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘	(๒๔๔) คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ	
๑๓๒	พระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตรา เกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ. ๒๔๙๘	(๒๔๕) คณะกรรมการทุนรักษาระดับอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตรา	
๑๓๓	พระราชบัญญัติจัดหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖	(๒๔๖) คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงาน จัดหมายเหตุ	
๑๓๔	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธี พิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	(๒๔๗) คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง	
		(๒๔๘) คณะกรรมการดำเนินการเลือก	
		(๒๔๙) คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง	
		(๒๕๐) คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง	
๑๓๕	พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑	(๒๕๑) คณะกรรมการ (คัดเลือกสมาชิกนิคมสร้าง ตนเอง)	
		(๒๕๒) คณะกรรมการ (ดำเนินการให้มีการก่อตั้ง เป็นสหกรณ์)	
๑๓๖	พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการ แพปลา พ.ศ. ๒๔๙๖	(๒๕๓) คณะกรรมการองค์การสะพานปลา	
๑๓๗	พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่าย พระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๒๕๔) คณะกรรมการทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์	
๑๓๘	พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหาร หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒	(๒๕๕) คณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง	
		(๒๕๖) คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประจำหมู่บ้าน	
		(๒๕๗) คณะกรรมการพัฒนา	
		(๒๕๘) คณะกรรมการปกครอง	
		(๒๕๙) คณะกรรมการป้องกันและรักษาความสงบ เรียบร้อย	
		(๒๖๐) คณะกรรมการสาธารณสุข	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๒๖๑) คณะกรรมการศึกษาและวัฒนธรรม	
๑๓๙	พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๖๒) คณะกรรมการ (พิจารณาแต่งตั้งนายทหาร ชั้นนายพล)	
		(๒๖๓) คณะกรรมการ (ดำเนินการส่งกำลังบำรุง ร่วมหรือมาตรฐานยุทธโศภรณ์)	
		(๒๖๔) คณะกรรมการ (กระทำการหรือพิจารณา หรือสอบสวนกรณีใด ๆ เกี่ยวกับราชการของ กระทรวง)	
๑๔๐	พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนา พื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๒๖๕) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่	
		(๒๖๖) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ส่วนจังหวัด	
		(๒๖๗) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ กรุงเทพมหานคร	
๑๔๑	พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๖๘) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง	
		(๒๖๙) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัด	
๑๔๒	พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทาง หลวงพระพุทธศักราช ๒๕๖๔	(๒๗๐) คณะกรรมการรถไฟ	
๑๔๓	พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครอง คนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘	(๒๗๑) คณะกรรมการกองทุนเพื่อช่วยเหลือ คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ	
		(๒๗๒) คณะกรรมการพัฒนาการจัดหางานและ คุ้มครองคนหางาน	
๑๔๔	พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๗๓) สภามหาวิทยาลัย	
		(๒๗๔) คณะวุฒยาจารย์	
		(๒๗๕) สภาคณาจารย์	
		(๒๗๖) คณะกรรมการนโยบายวิชาการ	
		(๒๗๗) คณะกรรมการบริหาร	
๑๔๕	พระราชบัญญัติชดเชยค่าภาษีอากรสินค้า ส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๔	(๒๗๘) คณะกรรมการพิจารณาชดเชยค่าภาษี อากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร	
๑๔๖	พระราชบัญญัติข่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕	(๒๗๙) คณะกรรมการข่างรังวัดเอกชน	
๑๔๗	พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๒๘๐) กรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ	
		(๒๘๑) คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ	
		(๒๘๒) คณะกรรมการกลั่นกรองการแต่งตั้ง ข้าราชการตำรวจระดับกองบังคับการ	
		(๒๘๓) คณะกรรมการกลั่นกรองการแต่งตั้ง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		ข้าราชการตำรวจระดับกองบัญชาการ	
		(๒๘๔) คณะกรรมการกลั่นกรองการแต่งตั้ง ข้าราชการตำรวจ	
		(๒๘๕) คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการ บริหารงานตำรวจของกรุงเทพมหานคร จังหวัด และสถานีตำรวจต่าง ๆ	
๑๔๘	พระราชบัญญัติหนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘	(๒๘๖) คณะกรรมการสภานายความ	
		(๒๘๗) สภานายความ	
		(๒๘๘) คณะกรรมการมรยาทนายความ	
๑๔๙	พระราชบัญญัติรหัสเพื่อธุรกรรม ในตลาดทุน พ.ศ. ๒๕๕๐	(๒๘๙) คณะกรรมการพิจารณาโทษทางปกครอง	
๑๕๐	พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๙๙	(๒๙๐) กรรมการ (พิจารณาและให้คำแนะนำใน การรับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่)	
๑๕๑	พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘	(๒๙๑) คณะกรรมการที่ราชพัสดุ	
๑๕๒	พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๒๙๒) คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ	
		(๒๙๓) คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท	
๑๕๓	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖	(๒๙๔) สภาเทศบาล	
		(๒๙๕) คณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาล	
		(๒๙๖) คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล	
๑๕๔	พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑	(๒๙๗) คณะกรรมการควบคุมสถาบันการเงิน	
		(๒๙๘) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๕๕	พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความ ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘	(๒๙๙) คณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความ ปลอดภัย	
		(๓๐๐) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๕๖	พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๐๑) คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์	
๑๕๗	พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕	(๓๐๒) คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	
		(๓๐๓) คณะกรรมการนโยบายการเงิน	
		(๓๐๔) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน	
		(๓๐๕) คณะกรรมการระบบการชำระเงิน	
		(๓๐๖) คณะกรรมการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการ ธปท.	
		(๓๐๗) คณะกรรมการคัดเลือกผู้ว่าการ	
		(๓๐๘) คณะกรรมการจัดการกองทุน	
๑๕๘	พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙	(๓๐๙) คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑๕๙	พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖	(๓๑๐) คณะกรรมการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	
		(๓๑๑) คณะกรรมการบริหาร	
๑๖๐	พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕	(๓๑๒) คณะกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	
		(๓๑๓) คณะที่ปรึกษาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย	
๑๖๑	พระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๖	(๓๑๔) คณะกรรมการธนาคารอาคารสงเคราะห์	
		(๓๑๕) คณะกรรมการบริหาร	
๑๖๒	พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙	(๓๑๖) คณะกรรมการธนาคารออมสิน	
๑๖๓	พระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕	(๓๑๗) คณะกรรมการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย	
		(๓๑๘) คณะกรรมการบริหาร	
		(๓๑๙) คณะกรรมการตรวจสอบ	
๑๖๔	พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๐๗	(๓๒๐) คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา	
๑๖๕	พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐	(๓๒๑) คณะกรรมการน้ำบาดาล	
		(๓๒๒) คณะกรรมการบริหาร กปน.	
		(๓๒๓) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๖๖	พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๒๔) คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ	
		(๓๒๕) คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย	
		(๓๒๖) คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว	
๑๖๗	พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๐	(๓๒๗) คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	
๑๖๘	พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน พ.ศ. ๒๕๐๔	(๓๒๘) คณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าของทรัพย์สินและเงินรางวัล	
๑๖๙	พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕	(๓๒๙) คณะกรรมการของบริษัทมหาชนจำกัด	
๑๗๐	พระราชบัญญัติบริษัทประกันสินเชื่อบุคคลขนาดเล็ก พ.ศ. ๒๕๓๔	(๓๓๐) คณะกรรมการบริษัทประกันสินเชื่อบุคคลขนาดเล็ก	
๑๗๑	พระราชบัญญัติตลาดรองสินเชื่อบุคคลขนาดเล็ก พ.ศ. ๒๕๔๐	(๓๓๑) คณะกรรมการบริษัทตลาดรองสินเชื่อบุคคลขนาดเล็ก	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑๗๒	พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑	(๓๓๒) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๑๗๓	พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔	(๓๓๓) คณะกรรมการบรรษัทบริหารสินทรัพย์ ไทย	
๑๗๔	พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕	(๓๓๔) คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกอบธุรกิจประกันภัย (๓๓๕) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๑๗๕	พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕	(๓๓๖) คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการ ประกอบธุรกิจประกันภัย (๓๓๗) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๑๗๖	พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓	(๓๓๘) คณะกรรมการประกันสังคม (๓๓๙) คณะกรรมการการแพทย์ (๓๔๐) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๑๗๗	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙	(๓๔๑) คณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (๓๔๒) คณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ประจำจังหวัด	
๑๗๘	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙	(๓๔๓) คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด	
๑๗๙	พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔	(๓๔๔) คณะกรรมการพิจารณากำหนดเงินชดเชย ความเสียหาย	
๑๘๐	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	(๓๔๕) คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวน แห่งชาติประจำจังหวัด (๓๔๖) คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ	
๑๘๑	พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔	(๓๔๗) คณะกรรมการปิโตรเลียม	
๑๘๒	พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘	(๓๔๘) คณะกรรมการปุ๋ย	
๑๘๓	พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓	(๓๔๙) คณะกรรมการป้องกันการใช้สารระเหย	
๑๘๔	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๕๐) คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
๑๘๕	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๕๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
๑๘๖	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐	(๓๕๒) คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๑๘๗	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒	(๓๕๓) คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
๑๘๘	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒	(๓๕๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	
๑๘๙	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒	(๓๕๕) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	
๑๙๐	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑	(๓๕๖) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน	
๑๙๑	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐	(๓๕๗) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (๓๕๘) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	
๑๙๒	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๕๙) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	
๑๙๓	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.	(๓๖๐) ผู้ตรวจการแผ่นดิน	
๑๙๔	พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗	(๓๖๑) คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์	
๑๙๕	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ที่มีอันุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. ๒๕๕๙	(๓๖๒) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (๓๖๓) คณะกรรมการธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (๓๖๔) คณะกรรมการพิจารณากำหนดรายชื่อ	
๑๙๖	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๖๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๓๖๖) คณะกรรมการสรรหา	
๑๙๗	พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖	(๓๖๗) คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ	
๑๙๘	พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๖๘) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ	
๑๙๙	พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘	(๓๖๙) คณะกรรมการพันธุ์พืช	
๒๐๐	พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑	(๓๗๐) คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๒๐๑	พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๗๑) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน	
๒๐๒	พระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และ	(๓๗๒) คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	เทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔	เทคโนโลยีแห่งชาติ	
๒๐๓	พระราชบัญญัติพัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐	(๓๗๓) คณะกรรมการมาตรวิทยาแห่งชาติ	
๒๐๔	พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙	(๓๗๔) คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ	
๒๐๕	พระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๓๗๕) คณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ	
๒๐๖	พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕	(๓๗๖) คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	
๒๐๗	พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘	(๓๗๗) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๒๐๘	พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐	(๓๗๘) คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์	
๒๐๙	พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘	(๓๗๙) คณะกรรมการพิจารณาการตีราคาปานกลาง	
๒๑๐	พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๘๐) คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ (๓๘๑) คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์	
๒๑๑	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๓๘๒) สภามหาวิทยาลัย (๓๘๓) สภาวิชาการ (๓๘๔) คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย (๓๘๕) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (๓๘๖) คณะกรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัย (๓๘๗) สภานักงาน (๓๘๘) คณะกรรมการอำนวยการประจำส่วนงาน (๓๘๙) คณะกรรมการประเมินผลการบริหาร	
๒๑๒	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๓๙๐) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๓๙๑) คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ (๓๙๒) คณะกรรมการนโยบายวิชาการ (๓๙๓) คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย (๓๙๔) คณะกรรมการประจำสถาบัน สำนัก (๓๙๕) คณะกรรมการตรวจสอบ (๓๙๖) คณะกรรมการสอบสวนทางวินัย (๓๙๗) คณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาเรื่อง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		อุทธรณ์และเรื่องร้องทุกข์ (๓๙๘) สภามหาวิทยาลัย (๓๙๙) สภาอาจารย์ (๔๐๐) สภานักงานมหาวิทยาลัย (๔๐๑) สภาธรรมศาสตร์สัมพันธ์	
๒๑๓	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐	(๔๐๒) คณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงาน ประจำมหาวิทยาลัย (๔๐๓) สภามหาวิทยาลัย (๔๐๔) สภาคณาจารย์	
๒๑๔	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๕๙	(๔๐๕) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๔๐๖) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (๔๐๗) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๐๘) คณะกรรมการประจำคณะ (๔๐๙) คณะกรรมการประจำส่วนงาน (๔๑๐) สภามหาวิทยาลัย (๔๑๑) สภาวิชาการ (๔๑๒) สภาคณาจารย์และพนักงาน	
๒๑๕	พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๔๑๓) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๔๑๔) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (๔๑๕) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๑๖) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๑๗) คณะกรรมการประจำส่วนงาน (๔๑๘) สภามหาวิทยาลัย (๔๑๙) สภาอาจารย์ (๔๒๐) สภานักงาน	
๒๑๖	พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑	(๔๒๑) คณะกรรมการประจำสาขาวิชา (๔๒๒) สภามหาวิทยาลัย (๔๒๓) สภาวิชาการ	
๒๑๗	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารี พ.ศ. ๒๕๓๓	(๔๒๔) คณะกรรมการประจำสำนักวิชา (๔๒๕) สภามหาวิทยาลัย (๔๒๖) สภาวิชาการ	
๒๑๘	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. ๒๕๓๓	(๔๒๗) สภามหาวิทยาลัย (๔๒๘) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๒๙) สภาอาจารย์มหาวิทยาลัย (๔๓๐) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (๔๓๑) คณะกรรมการประจำคณะ (๔๓๒) คณะกรรมการประจำวิทยาลัยและการ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		จัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย (๔๓๓) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในสถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ	
๒๑๙	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๐	(๔๓๔) สภามหาวิทยาลัย (๔๓๕) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๓๖) สภาวิชาการ (๔๓๗) คณะกรรมการประจำส่วนงาน (๔๓๘) สภานักงาน	
๒๒๐	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๓๓	(๔๓๙) สภามหาวิทยาลัย (๔๔๐) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๔๑) สภาอาจารย์มหาวิทยาลัย (๔๔๒) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและการจัดการระบบบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัย (๔๔๓) คณะกรรมการประจำคณะ (๔๔๔) คณะกรรมการประจำวิทยาลัยและการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย	
๒๒๑	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕	(๔๔๕) สภามหาวิทยาลัย (๔๔๖) สภาวิชาการ (๔๔๗) คณะกรรมการประจำสำนักวิชา (๔๔๘) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในสถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักวิชาสถาบัน หรือศูนย์	
๒๒๒	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗	(๔๔๙) สภามหาวิทยาลัย (๔๕๐) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๕๑) สภาคณาจารย์ (๔๕๒) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๕๓) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (๔๕๔) คณะกรรมการประจำคณะ (๔๕๕) คณะกรรมการประจำสถาบัน สำนัก และการจัดระบบบริหารงานในสถาบันหรือสำนัก (๔๕๖) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ	
๒๒๓	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๔๕๗) สภามหาวิทยาลัย (๔๕๘) สภาวิชาการ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๔๕๙) สภาคณาจารย์และพนักงาน (๔๖๐) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต	
๒๒๔	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๔๖๑) สภามหาวิทยาลัย (๔๖๒) สภาวิชาการ (๔๖๓) สภาพนักงาน (๔๖๔) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๖๕) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๔๖๖) คณะกรรมการบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัย (๔๖๗) คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัย (๔๖๘) คณะกรรมการยุทธศาสตร์และร้องทุกข์ประจำ มหาวิทยาลัย (๔๖๙) คณะกรรมการจรรยาบรรณประจำ มหาวิทยาลัย (๔๗๐) คณะกรรมการประจำส่วนงาน	
๒๒๕	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐	(๔๗๑) สภามหาวิทยาลัย (๔๗๒) สภาวิชาการ (๔๗๓) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๗๔) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบ บริหารงานในสถาบัน สำนัก ศูนย์ วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือ วิทยาลัย	
๒๒๖	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐	(๔๗๕) สภามหาวิทยาลัย (๔๗๖) สภาวิชาการ (๔๗๗) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๗๘) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบ บริหารงานในสถาบัน สำนัก ศูนย์ วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือ วิทยาลัย	
๒๒๗	พระราชบัญญัติมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑	(๔๗๙) คณະกรรมาตราชาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (๔๘๐) คณะกรรมการวิชาการ	
๒๒๘	พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าขาออก พ.ศ. ๒๕๐๒	(๔๘๑) คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า	
๒๒๙	พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ	(๔๘๒) คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔		
๒๓๐	พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๔๘๓) สภามหาวิทยาลัย (๔๘๔) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๘๕) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๔๘๖) คณะกรรมการวิชาการ (๔๘๗) สภานักงาน (๔๘๘) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต	
๒๓๑	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๘	(๔๘๙) สภามหาวิทยาลัย (๔๙๐) สภาวิชาการ (๔๙๑) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๙๒) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๔๙๓) คณะกรรมการบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัย	
๒๓๒	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๕๑	(๔๙๔) สภามหาวิทยาลัย (๔๙๕) สภาคณาจารย์ (๔๙๖) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๔๙๗) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๔๙๘) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (๔๙๙) คณะกรรมการประจำคณะ	
๒๓๓	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. ๒๕๕๑	(๕๐๐) สภามหาวิทยาลัย (๕๐๑) สภาวิชาการ (๕๐๒) คณะกรรมการส่งเสริมมหาวิทยาลัย (๕๐๓) สภาคณาจารย์ (๕๐๔) คณะกรรมการประจำคณะ (๕๐๕) คณะกรรมการประจำสถาบัน สำนัก หรือ ส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ	
๒๓๔	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๕๐๖) สภามหาวิทยาลัย (๕๐๗) สภาวิชาการ (๕๐๘) สภาคณาจารย์และพนักงาน (๕๐๙) คณะกรรมการประจำส่วนงาน	
๒๓๕	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. ๒๕๕๑	(๕๑๐) สภามหาวิทยาลัย (๕๑๑) สภาวิชาการ (๕๑๒) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๕๑๓) คณะกรรมการประจำสำนักวิชา (๕๑๔) คณะกรรมการประจำและการจัดระบบ บริหารงานในสถาบัน ศูนย์ หรือหน่วยงานที่	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักวิชา ส ถ า บั น หรือศูนย์	
๒๓๖	พระราชบัญญัติมาตราซังตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒	(๕๑๕) คณะกรรมการซังตวงวัด (๕๑๖) คณะอนุกรรมการ	
๒๓๗	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๕๑๗) สภามหาวิทยาลัย (๕๑๘) สภาวิชาการ (๕๑๙) สภาคณาจารย์และข้าราชการ (๕๒๐) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๕๒๑) คณะกรรมการร่วมกันจากทุกมหาวิทยาลัย	
๒๓๘	พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๕๒๒) สภามหาวิทยาลัย (๕๒๓) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๕๒๔) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ (๕๒๕) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๕๒๖) สภาอาจารย์ (๕๒๗) สภานักงาน (๕๒๘) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๕๒๙) คณะกรรมการประจำส่วนงาน	
๒๓๙	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล พ.ศ. ๒๕๔๘	(๕๓๐) สภามหาวิทยาลัย (๕๓๑) สภาวิชาการ (๕๓๒) สภาคณาจารย์และข้าราชการ (๕๓๓) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๕๓๔) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาเขต (๕๓๕) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (๕๓๖) คณะกรรมการประจำคณะ (๕๓๗) คณะกรรมการประจำสถาบันหรือสำนัก (๕๓๘) คณะกรรมการอธิการบดี	
๒๔๐	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ. ๒๕๔๘	(๕๓๙) สภามหาวิทยาลัย (๕๔๐) คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาของ ชุมชนในท้องถิ่น (๕๔๑) สภาวิชาการ (๕๔๒) สภาคณาจารย์และข้าราชการ (๕๔๓) คณะกรรมการประจำคณะ	
๒๔๑	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๕๔๔) สภามหาวิทยาลัย (๕๔๕) สภาวิชาการ (๕๔๖) สภาคณาจารย์และพนักงาน	
๒๔๒	พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการ	(๕๔๗) คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
	นำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐		
๒๔๓	พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑	(๕๔๘) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	
๒๔๔	พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑	(๕๔๙) คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร (๕๕๐) คณะกรรมการวิชาการ	
๒๔๕	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. ๒๕๕๓	(๕๕๑) สภามหาวิทยาลัย (๕๕๒) คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (๕๕๓) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๕๕๔) คณะกรรมการยุทธศาสตร์และร้องทุกข์ (๕๕๕) สภานักงาน (๕๕๖) คณะกรรมการประจำส่วนงาน	
๒๔๖	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช พ.ศ. ๒๕๕๓	(๕๕๗) สภามหาวิทยาลัย (๕๕๘) สภาวิชาการ (๕๕๙) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย (๕๖๐) สภาคณาจารย์และพนักงาน (๕๖๑) คณะกรรมการประจำส่วนงาน	
๒๔๗	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสวนดุสิต พ.ศ. ๒๕๕๘	(๕๖๒) สภามหาวิทยาลัย (๕๖๓) สภาวิชาการ (๕๖๔) สภาคณาจารย์และพนักงาน (๕๖๕) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย	
๒๔๘	พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๕๖๖) สภามหาวิทยาลัย (๕๖๗) สภาวิชาการ (๕๖๘) สภาคณาจารย์ (๕๖๙) คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย	
๒๔๙	พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐	(๕๗๐) คณะกรรมการยา	
๒๕๐	พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒	(๕๗๑) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ	
๒๕๑	พระราชบัญญัติยุบเลิกบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๙	(๕๗๒) คณะกรรมการผู้ชำระบัญชี	
๒๕๒	พระราชบัญญัติยุบเลิกทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา พ.ศ. ๒๕๕๐	(๕๗๓) คณะกรรมการผู้ชำระบัญชี	
๒๕๓	พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๕๗๔) คณะกรรมการตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (๕๗๕) คณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขาย	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		สินค้าเกษตรล่วงหน้า (๕๗๖) คณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดทรัพย์	
๒๕๔	พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒	(๕๗๗) คณะกรรมการกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (๕๗๘) คณะกรรมการประจำจังหวัด	
๒๕๕	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓	(๕๗๙) คณะกรรมการอัยการ	
๒๕๖	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑	(๕๘๐) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๕๘๑) คณะกรรมการอนุกรรมการประจำส่วนราชการ	
๒๕๗	พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗	(๕๘๒) คณะกรรมการตรวจเลือก (๕๘๓) คณะกรรมการชั้นสูง	
๒๕๘	พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๕๘๔) คณะกรรมการราชทัณฑ์	
๒๕๙	พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. ๒๕๕๘	(๕๘๕) ราชบัณฑิตยสภา (๕๘๖) คณะกรรมการทางวิชาการ (๕๘๗) คณะกรรมการกิจการ	
๒๖๐	พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘	(๕๘๘) คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ (๕๘๙) คณะกรรมการลูกจ้าง (๕๙๐) คณะกรรมการสมาคมนายจ้าง (๕๙๑) คณะกรรมการสหภาพแรงงาน (๕๙๒) คณะกรรมการสหพันธ์นายจ้าง (๕๙๓) คณะกรรมการสหพันธ์แรงงาน	
๒๖๑	พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐	(๕๙๔) คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ (๕๙๕) คณะกรรมการแร่ (๕๙๖) คณะกรรมการแร่จังหวัด	
๒๖๒	พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๕๙๗) คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ (๕๙๘) คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อประจำจังหวัด (๕๙๙) คณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อประจำกรุงเทพมหานคร	
๒๖๓	พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐	(๖๐๐) คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (๖๐๑) คณะกรรมการบริหารโรงเรียน (๖๐๒) คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ (๖๐๓) คณะกรรมการวินิจัยอุทธรณ์	
๒๖๔	พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	(๖๐๔) คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๒๖๕	พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. ๒๕๐๕	(๖๐๕) คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ	
๒๖๖	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘	(๖๐๖) สภากรุงเทพมหานคร (๖๐๗) คณะกรรมการสามัญ (๖๐๘) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ	
๒๖๗	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑	(๖๐๙) คณะกรรมการข้าราชการทหาร	
๒๖๘	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔	(๖๑๐) คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (๖๑๑) คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	
๒๖๙	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๑๒) คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (๖๑๓) คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (๖๑๔) คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (๖๑๕) คณะกรรมการพนักงานเมืองพัทยา (๖๑๖) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	
๒๗๐	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๑๗) สภาเมืองพัทยา (๖๑๘) คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	
๒๗๑	พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓	(๖๑๙) คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (๖๒๐) คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ (๖๒๑) สหภาพแรงงาน (๖๒๒) สหพันธ์แรงงาน	
๒๗๒	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	(๖๒๓) คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (๖๒๔) คณะกรรมการคัดเลือก (๖๒๕) คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (๖๒๖) คณะกรรมการสอบสวน	
๒๗๓	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	(๖๒๗) คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (๖๒๘) คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม	
๒๗๔	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	(๖๒๙) สภาการศึกษา (๖๓๐) คณะกรรมการสภาการศึกษา (๖๓๑) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๖๓๒) คณะกรรมการการอุดมศึกษา (๖๓๓) คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (๖๓๔) คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		การศึกษาตามอัธยาศัย (๖๓๕) คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (๖๓๖) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา (๖๓๗) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย	
๒๗๕	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๓๘) คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (๖๓๙) คณะอนุกรรมการ (๖๔๐) คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และร้องทุกข์	
๒๗๖	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๔๑) คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (๖๔๒) คณะกรรมการสถานศึกษา (๖๔๓) คณะกรรมการสอบสวน (๖๔๔) คณะอนุกรรมการวิสามัญ	
๒๗๗	พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๔๕) คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม	
๒๗๘	พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐	(๖๔๖) คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนการใช้โรงงานและราคาอาวุธที่خذใช้ให้แก่ผู้รับใบอนุญาต	
๒๗๙	พระราชบัญญัติโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๖๔๗) สภาการศึกษา (๖๔๘) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการโรงเรียน	
๒๘๐	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔	(๖๔๙) คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (๖๕๐) คณะกรรมการสอบสวน	
๒๘๑	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๔	(๖๕๑) คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร (๖๕๒) คณะอนุกรรมการสามัญประจำกรุงเทพมหานคร (๖๕๓) คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมกรุงเทพมหานคร (๖๕๔) คณะกรรมการกรรมการคัดเลือกกรรมการ ก.พ.ค.	
๒๘๒	พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘	(๖๕๕) คณะกรรมการแรงงานทางทะเล	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๒๘๓	พระราชบัญญัติราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๖๕๖) สภाराชวิทยาลัย (๖๕๗) คณะที่ปรึกษाराชวิทยาลัย (๖๕๘) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของราชวิทยาลัย	
๒๘๔	พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐	(๖๕๙) คณะกรรมการพิจารณาโทษปรับทาง ปกครอง	
๒๘๕	พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓	(๖๖๐) คณะกรรมการเจ้าหนี้	
๒๘๖	พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทศักราช ๒๔๕๗	(๖๖๑) คณะกรรมการหมู่บ้าน (๖๖๒) คณะกรรมการตำบล	
๒๘๗	พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๖๖๓) คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (๖๖๔) คณะกรรมการลูกเสือจังหวัด (๖๖๕) คณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา	
๒๘๘	พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	(๖๖๖) คณะกรรมการลิขสิทธิ์	
๒๘๙	พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓	(๖๖๗) คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๖๖๘) คณะกรรมการกองทุน	
๒๙๐	พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙	(๖๖๙) คณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท	
๒๙๑	พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พงศ. ๒๕๓๕	(๖๗๐) คณะกรรมการวัตถุอันตราย	
๒๙๒	พระราชบัญญัติว่าด้วยการปฏิบัติต่อ อากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓	(๖๗๑) คณะกรรมการกำหนดค่าใช้จ่าย	
๒๙๓	พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕	(๖๗๒) คณะกรรมการแพทยสภา	
๒๙๔	พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	(๖๗๓) คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครอง	
๒๙๕	พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและ การผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๙	(๖๗๔) คณะกรรมการสภาการพยาบาล	
๒๙๖	พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗	(๖๗๕) คณะกรรมการสภาเภสัชกรรม	
๒๙๗	พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗	(๖๗๖) คณะกรรมการทันตแพทยสภา	
๒๙๘	พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและ บริการ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๗๗) คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและ บริการ (๖๗๘) คณะกรรมการส่วนจังหวัดว่าด้วยราคา	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		สินค้าและบริการ	
๒๙๙	พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๗๙) คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	
๓๐๐	พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒	(๖๘๐) คณะกรรมการสภาวิศวกร	
๓๐๑	พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔	(๖๘๑) คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	
๓๐๒	พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕	(๖๘๒) คณะกรรมการสัตวแพทยสภา	
๓๐๓	พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๘๓) คณะกรรมการสภาเทคนิคการแพทย์	
๓๐๔	พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๘๔) คณะกรรมการสภากายภาพบำบัด	
๓๐๕	พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗	(๖๘๕) คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี	
๓๐๖	พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖	(๖๘๖) คณะกรรมการวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	
๓๐๗	พระราชบัญญัติว่าด้วยเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก พ.ศ. ๒๕๔๘	(๖๘๗) คณะกรรมการเหรียญเฉลิมพระเกียรติและเหรียญที่ระลึก	
๓๐๘	พระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	(๖๘๘) คณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ	
๓๐๙	พระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖	(๖๘๙) คณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทย	
๓๑๐	พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๖	(๖๙๐) คณะกรรมการสภาการสาธารณสุขชุมชน	
๓๑๑	พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐	(๖๙๑) คณะกรรมการวินิจฉัยอากรศุลกากร	
๓๑๒	พระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒	(๖๙๒) คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์	
๓๑๓	พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓	(๖๙๓) คณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ	
๓๑๔	พระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒	(๖๙๔) คณะกรรมการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
๓๑๕	พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๖๙๕) สภาความมั่นคงแห่งชาติ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๓๑๖	พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖	(๖๙๖) สภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	
๓๑๗	พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒	(๖๙๗) สภาวิจัยแห่งชาติ (๖๙๘) คณะกรรมการบริหาร	
๓๑๘	พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘	(๖๙๙) คณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น (๗๐๐) คณะกรรมการกลั่นกรองเกี่ยวกับสัญญาชาติ	
๓๑๙	พระราชบัญญัติสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕	(๗๐๑) คณะกรรมการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	
๓๒๐	พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗	(๗๐๒) คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาล	
๓๒๑	พระราชบัญญัติสำรวจการกักตุนโรคภัยไข้ พ.ศ. ๒๔๙๗	(๗๐๓) คณะกรรมการส่วนท้องที่	
๓๒๒	พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๗๐๔) คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ	
๓๒๓	พระราชบัญญัติส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ. ๒๕๒๑	(๗๐๕) คณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี	
๓๒๔	พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒	(๗๐๖) คณะกรรมการสิทธิบัตร	
๓๒๕	พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการฮัจย์ พ.ศ. ๒๕๒๔	(๗๐๗) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการฮัจย์แห่งประเทศไทย	
๓๒๖	พระราชบัญญัติสภาการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๒๖	(๗๐๘) คณะกรรมการสภาการเหมืองแร่	
๓๒๗	พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐	(๗๐๙) คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	
๓๒๘	พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑	(๗๑๐) คณะกรรมการสถานพยาบาล (๗๑๑) คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี	
๓๒๙	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗	(๗๑๒) สภาตำบล (๗๑๓) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล	
๓๓๐	พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๑๔) คณะกรรมการสถานพยาบาล (๗๑๕) คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี	
๓๓๑	พระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑	(๗๑๖) คณะกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
๓๓๒	พระราชบัญญัติสถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑	(๗๑๗) สภาสถาบันพระปกเกล้า	
๓๓๓	พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๗๑๘) คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ	
๓๓๔	พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓	(๗๑๙) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๗๒๐) คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	
๓๓๕	พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓	(๗๒๑) สมาสถาปนิก (๗๒๒) คณะกรรมการสภาสถาปนิก (๗๒๓) คณะกรรมการจรรยาบรรณ	
๓๓๖	พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	(๗๒๔) คณะกรรมการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย	
๓๓๗	พระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓	(๗๒๕) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๓๓๘	พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๐	(๗๒๖) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (๗๒๗) คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	
๓๔๙	พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕	(๗๒๘) คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน	
๓๔๐	พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖	(๗๒๙) ครูสภา (๗๓๐) คณะกรรมการครูสภา (๗๓๑) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ (๗๓๒) คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา	
๓๔๑	พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๖	(๗๓๓) คณะกรรมการกำกับตลาดทุน (๗๓๔) คณะกรรมการ ก.ล.ต.	
๓๔๒	พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖	(๗๓๕) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (๗๓๖) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด (๗๓๗) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร (๗๓๘) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๓๔๓	พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๗	(๗๓๙) สภาสถาบัน (๗๔๐) สภาวิชาการ (๗๔๑) สถานศึกษาจารย์และข้าราชการ (๗๔๒) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน (๗๔๓) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๗๔๔) คณะกรรมการประจำคณะ (๗๔๕) คณะกรรมการประจำวิทยาลัย หรือส่วน	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า	
๓๔๔	พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘	(๗๔๖) สภาสถาบัน (๗๔๗) สภาวิชาการ (๗๔๘) คณะกรรมการวิทยาเขต	
๓๔๕	พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘	(๗๔๙) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (๗๕๐) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัด (๗๕๑) คณะกรรมการประสานงานนโยบาย กองทุนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	
๗๔๖	พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๗๕๒) คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (๗๕๓) คณะกรรมการสรรหา (๗๕๔) คณะกรรมการบริหาร	
๓๔๗	พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๗๕๕) สภาสถาบัน (๗๕๖) สภาวิชาการ (๗๕๗) สภาคณาจารย์และบุคลากร (๗๕๘) คณะกรรมการประจำวิทยาเขต (๗๕๙) คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย (๗๖๐) คณะกรรมการประจำคณะ	
๓๔๘	พระราชบัญญัติสถาบันอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๗๖๑) คณะกรรมการสถาบันอนุญาโตตุลาการ	
๓๔๙	พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐	(๗๖๒) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการแห่งชาติ (๗๖๓) คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน (๗๖๔) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานของกองทุน	
๓๕๐	พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๖๕) สภาพัฒนาการเมือง (๗๖๖) คณะกรรมการสรรหา (๗๖๗) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๓๕๑	พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๖๘) สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๗๖๙) คณะกรรมการสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (๗๗๐) คณะกรรมการจรรยาบรรณ	
๓๕๒	พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๗๑) สภาองค์กรชุมชนตำบล (๗๗๒) คณะกรรมการจรรยาบรรณ	
๓๕๓	พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๗๓) คณะกรรมการสถาบันคุ้มครองเงินฝาก	
๓๕๔	พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๗๔) คณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๗๗๕) คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา (๗๗๖) คณะกรรมการอุทธรณ์	
๓๕๕	พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๗๗) คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (๗๗๘) คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย (๗๗๙) คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด (๗๘๐) คณะกรรมการสถานศึกษา	
๓๕๖	พระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๘๑) คณะกรรมการส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย (๗๘๒) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๓๕๗	พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. ๒๕๕๑	(๗๘๓) สภาสถาบัน (๗๘๔) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน (๗๘๕) สภาวิชาการ (๗๘๖) สภาคณาจารย์และพนักงาน	
๓๕๘	พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓	(๗๘๗) สภาเกษตรกรแห่งชาติ (๗๘๘) สภาเกษตรกรจังหวัด	
๓๕๙	พระราชบัญญัติสถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕	(๗๘๙) สภาสถาบัน (๗๙๐) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการสถาบัน (๗๙๑) คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์	
๓๖๐	พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖	(๗๙๒) คณะกรรมการกีฬาอาชีพ (๗๙๓) คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์	
๓๖๑	พระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๗๙๔) คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ (๗๙๕) คณะกรรมการจรรยาบรรณ	
๓๖๒	พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๗	(๗๙๖) คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ (๗๙๗) คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด	
๓๖๓	พระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๘	(๗๙๘) สภาสถาบัน (๗๙๙) สภาวิชาการ (๘๐๐) สภาวิทยาลัย (๘๐๑) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวิทยาลัย	
๓๖๔	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙	(๘๐๒) คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
		(๘๐๒) คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร (๘๐๓) คณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำจังหวัด	
๓๖๕	พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙	(๘๐๔) คณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	
๓๖๖	พระราชบัญญัติสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙	(๘๐๕) สภาสถาบัน (๘๐๖) สภาวิชาการ (๘๐๗) คณะกรรมการบริหารสถาบัน	
๓๖๗	พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐	(๘๐๘) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา (๘๐๙) คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรุงเทพมหานคร (๘๑๐) คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทประจำจังหวัด	
๓๖๘	พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕	(๘๑๑) คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	
๓๖๙	พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙	(๘๑๒) คณะกรรมการหอการค้า	
๓๗๐	พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๕๙	(๘๑๓) คณะกรรมการส่งเสริมกิจการหอพัก	
๓๗๑	พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕	(๘๑๔) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (๘๑๕) คณะกรรมการตรวจสอบ (๘๑๖) คณะกรรมการกำกับตลาดทุน (๘๑๗) คณะกรรมการคัดเลือก (๘๑๘) คณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง	
๓๗๒	พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘	(๘๑๙) คณะกรรมการเปรียบเทียบ	
๓๗๓	พระราชบัญญัติองค์กรการเกสซ์กรรม พ.ศ. ๒๕๐๙	(๘๒๐) คณะกรรมการองค์กรการเกสซ์กรรม	
๓๗๔	พระราชบัญญัติองค์กรสงเคราะห์ทหารผ่านศึก พ.ศ. ๒๕๑๐	(๘๒๑) สภาทหารผ่านศึก	
๓๗๕	พระราชบัญญัติอาคารรั้งนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐	(๘๒๒) คณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอาคารรั้งนกอีแอ่น	
๓๗๖	พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	(๘๒๓) คณะกรรมการอาหาร	
๓๗๗	พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	(๘๒๔) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ	

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	คณะกรรมการ	หมายเหตุ
๓๗๘	พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒	(๘๒๕) คณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุด	
๓๗๙	พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗	(๘๒๖) คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (๘๒๗) คณะกรรมการบริหาร (๘๒๘) คณะกรรมการบริหารกองทุน (๘๒๙) คณะกรรมการอ้อย (๘๓๐) คณะกรรมการน้ำตาลทราย	
๓๘๐	พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕	(๘๓๑) คณะอนุญาตตุลาการ	
๓๘๑	พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐	(๘๓๒) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	
๓๘๒	พระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒	(๘๓๓) คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (๘๓๔) คณะกรรมการของแต่ละองค์การมหาชน	
๓๘๓	พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓	(๘๓๕) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (๘๓๕) คณะกรรมการสรรหากรรมการ (๘๓๖) คณะกรรมการบริหารกองทุน	
๓๘๔	พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑	(๘๓๗) คณะกรรมการนโยบาย (๘๓๘) คณะกรรมการสรรหา (๘๓๙) คณะกรรมการบริหาร	
๓๘๕	พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕	(๘๔๐) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ	

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๒-๐๒๐๖-๙, ๐-๒๒๒๑-๕๓๐๖, ๐-๒๒๒๑-๕๓๑๓

โทรสาร ๐-๒๒๒๖-๖๒๐๑, ๐-๒๒๒๖-๓๖๑๒

www.krisdika.go.th, www.lawreform.go.th